

Notulen -vastgesteld-

Beraadslagende vergadering van Provinciale Staten van Noord-Holland

5

Datum	:	8 november 2021
Voorzitter	:	dhr. A.Th.H. van Dijk
Griffier	:	dhr. M.W. Admiraal
Contactpersoon griffie	:	mw. V. Mulder - statengriffie@noord-holland.nl

10

Aanwezig: Mw. R. Alberts-Oosterbaan (SP), mw. W. van Aniel (CDA), dhr. R.J.P. Baljeu (Fractie Baljeu), hr. D.J. van den Berg (JA21), mw. I.A. Bezaan (PVV), dhr. M.T. Cardol (GL), dhr. J.J. Carton (PvdA), dhr. M. Deen (PVV), dhr. R.J. Dekker (FvD), dhr. J. Dessing (FvD), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J.W. Dulfer (GL), mw. A. Er (GL), mw. G. Van Geffen (Liberaal Noord-Holland), mw. A. Gielen (GL), dhr. J.P.H.M. van Gilse (VVD), mw. L. Gonggrijp (D66), Statenlid J. Gringhuis (GL), mw. J.M.E de Groot (SP), dhr. G.J.W. Hartog (VVD), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.P. Hollebeek (PvdD), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. E.W.J. Jensen (JA21), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegge (VVD), dhr. E.B. Kanik (D66), mw. A.C. Kapitein (D66), dhr. N. Kaptheijns (PVV), dhr. M.C.A. Klein (CU), mw. R.P.M. Kocken (GL), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), Ines Kostić (PvdD), dhr. S. Koyuncu (DENK), mw. C.D.M. Kuiper-Kuijpers (CDA), dhr. G.L.J. Leerink (PvdA), dhr. E.J. van der Maas (VVD), dhr. I.J.M. Mantel (JA21), mw. M.A.H. van Meerten-Kok (VVD), dhr. H.S. Mulder (D66), dhr. A.J.M. Muurlink (PvdA), mw. A. Nanninga (JA21), dhr. N.A.L. Roosendaal (VVD), mw. W. van Soest (50PLUS/PvdO), dhr. M.C. Steeman (D66), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. K.J. Terwal (VVD), mw. J. Vastenhouw (FvD), mw. A.T.B. de Vries (PvdA), mw. N.M. van der Waart (GL), dhr. B.G.P. de Wit (VVD), mw. T.K. van Wijnen (GL), dhr. G.R. Zaal (GL), dhr. F.A.S. Zoon (PvdD)

15

20

Afwezig: dhr. G.H.J. Köhler (JA21)

25

Agenda

Paginanummer

1.	Opening en mededelingen beraadslagende vergadering	02
2.	Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden	03
2a.	Beëdiging en installatie duo-commissieleden PvdA en D66	04
30	3a Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	05
	3b Lijst geheimhouding PS	05
	4. Vaststelling notulen van de vergadering van 11 oktober 2021	06
	5. Vaststelling Strategische Statenagenda	06
	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	06
35	7. Voortganglijst van moties	06
	8 Voorlopig aangemerkt als hamerstuk	06
	9. Begroting 2022 en Memorie van Antwoord (Voordracht 57-2021)	06
	10. Schorsing beraadslagende vergadering tot 15 november 2021	127

40

1. Opening en mededelingen

- 45 De **VOORZITTER**: Dames en heren, welkom. Ik open de vergadering. We hebben een quorum. Vanwege de aangescherpte coronamaatregelen wordt deze vergadering in hybride vorm gehouden. Daarover heeft het presidium vorige week woensdag, 3 november een besluit genomen.
- De woordvoerders zijn zoveel mogelijk fysiek aanwezig in de Statenzaal om vandaag te
- 50 beraadslagen over de punten op de agenda. De woordvoerders die dat hebben aangegeven bij de Statengriffie, nemen vanaf huis deel aan de vergadering.
- Besluitvorming over amendementen, moties en voordrachten vindt vanavond vanaf 20.00 uur plaats in een nieuwe extra vergadering die volledig online zal worden gehouden. Op deze manier zorgen we voor rechtsgeldige besluitvorming die in overeenstemming is met de Tijdelijke wet
- 55 digitale beraadslaging en besluitvorming.
- Ik verzoek de online aanwezige leden om uw microfoons te dempen en uw camera uit te zetten. Ik vraag iedereen om de mobiele telefoons tijdens de vergadering op stil te zetten.
- Aan de leden die online zijn ingelogd vraag ik nog om er rekening mee te houden dat de vergadering live wordt uitgezonden. Wees u er van bewust dat uw achtergrond in beeld kan zijn
- 60 en dat achtergrondgeluiden worden uitgezonden wanneer u het woord voert.
- Ik deel u mede, dat bericht van verhindering is ontvangen van de heer Köhler (JA21). Mevrouw Nanninga zal later arriveren.
- 65 Bij het wisselen van spreker bij het spreekgestoelte en bij de interruptiemicrofoon, wordt telkens tussendoor schoongemaakt voor de volgende spreker. Ik herhaal de aandachtspunten voor een hybride en online-vergadering van Provinciale Staten.
- Vorig jaar heeft het Presidium ingestemd om bij het online vergaderen met PS op een aantal punten het Reglement van Orde aan te vullen en op een aantal punten af te wijken van het
- 70 Reglement, zodat een rechtsgeldige online beraadslaging en besluitvorming in de Statenvergadering mogelijk is. Informatie daarover treft u aan in het addendum bij het RvO dat bij de vergaderstukken is gepubliceerd.
- Uw moties en amendementen kunt u vanaf nu en tijdens de hele vergadering tot aan de
- 75 stemming per mail indienen bij de Statengriffie. De moties en amendementen worden gepubliceerd zodra u deze officieel ook mondeling heeft ingediend tijdens uw bijdrage en het dictum heeft voorgelezen. U hoort mij vervolgens zeggen dat de motie daarmee onderdeel is van de beraadslagingen.
- 80 In een nieuwe online besluitvormende Statenvergadering vanavond worden alle stemmen digitaal gedaan. Ik wil ieder Statenlid dat vanavond deelneemt aan de stemmingen oproepen om de Notuvote stemmodule vandaag alvast een keer te openen en in te loggen. Mocht u tegen

problemen aanlopen bij het inloggen, dan kunt u vanaf 14:00 uur ondersteuning krijgen via de Statengriffie en de helpdesk van Notuvote.

85 Vandaag overdag, tijdens deze beraadslagende vergadering wordt er niet gestemd. Als er een punt van orde wordt gemaakt waarover wordt besloten wordt door de vergadering, zal ik dat doen via de fractievoorzitters.

U heeft van tevoren bij de Statengriffie aangegeven dat u wilt spreken bij een onderwerp op de agenda. Bij de begroting geldt een vaste sprekersvolgorde met de oppositie eerst, op volgorde van fractiegrootte. De griffier houdt voor mij MS Teams in de gaten. Als een online deelnemer het handje opsteekt om het woord te vragen, dan geeft hij dat bij mij aan. Vervolgens geef ik u het woord.

Na afloop van de beraadslagingen vandaag zal de beraadslagende vergadering worden geschorst, zodat deze kunnen worden voortgezet op maandagmiddag 15 november. Vanavond vinden in de besluitvormende vergadering alle stemmingen plaats van de punten die vandaag zijn besproken. De besluitvormende vergadering vangt om 20.00 uur aan.

In een hybride of online vergadering wordt geen primus vastgesteld. Hoofdelijke stemming zal plaatsvinden op volgorde van fracties. Ook daarover zijn afspraken gemaakt in het aangepaste Reglement van Orde. Als om hoofdelijke stemming is gevraagd, dan zal die aan het eind van de vergadering plaatsvinden.

2. Vaststelling agenda en regeling van werkzaamheden

105 De **VOORZITTER**: De agenda en stukken zijn hier en daar aangescherpt, na publicatie van de coronamaatregelen. Het Presidium heeft vervolgens het besluit genomen voor de komende Statenvergadering om die weer in hybride vorm te laten plaatsvinden. Er zijn geen actualiteiten en mondelinge vragen ingediend. Dat betekent dat de deadline voor het indienen van actualiteit en mondelinge vragen voor de vergadering van vandaag, maar ook voor 110 15 november vrijdag jl. is verstreken. Dat betekent dus dat er ook op 15 november geen actualiteiten en mondelinge vragen kunnen worden ingediend.

Dan kom ik bij de moties Vreemd aan de Orde van de Dag. De fractie Liberaal Noord-Holland heeft een motie VOD aangekondigd. Ik stel mevrouw Van Geffen in de gelegenheid om die motie 115 VOD nader toe te lichten.

Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Zoals een aantal van jullie bekend is, ben ik in mijn dagelijks werk al vijftientig jaar bezig met diversiteit en inclusie in organisaties. Daarom is het een enorme schok voor mij geweest om uitgesloten te worden van de VVD-fractie. Daarna kwam ik tot de ontdekking dat ik nu een Statenlid-B ben ik geworden in de ogen van Provinciale Staten. Een dubbele straf. Niet alleen is een Statenlid, dat tegen haar wil uit de fractie wordt gezet, een groot deel van de ondersteuning kwijt, ook de spreektijd die een Statenlid-B krijgt, is de helft van welke andere Statenleden krijgen. In het begin als je dat overkomt, denk je: Dat kan toch niet waar? Spreektijd behoort immers tot de kostbaarste instrumenten die een 125 volksvertegenwoordiger heeft. Het is wel waar. Ik doe echt een persoonlijk beroep op u als mede

volksvertegenwoordiger. In een transparante en inclusieve bestuurscultuur die deze coalitie beoogt, kan het toch niet zo zijn dat sommige Statenleden meer gelijk zijn dan anderen. Daarom heb ik een motie met als gevraagd besluit aan alle eenmansfracties hetzelfde aantal minuten spreektijd toe te kennen in de vergaderingen van Provinciale Staten de Statencommissies.

130

Motie VOD 183/08-11-2021

Gelijke spreektijd voor statenleden A en statenleden B

135

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 en 15 november 2021, overwegende dat:

- *De provinciale regels een onredelijke benadeling (eigenlijk: dubbele straf) mogelijk maken voor statenleden die onvrijwillig uit de fractie worden gezet: zij verliezen enerzijds hun positie in de fractie, anderzijds een deel van het vermogen hun geluid te laten doorklinken omdat zij volgens de vigerende regels vallen in de categorie van een 'afgesplitste fractie' en daarom verminderde spreektijd en verminderde financiële ondersteuning krijgen;*
- *Er daarmee statenleden A en statenleden B ontstaan – statenleden A die hun functie volwaardig mogen uitoefenen en statenleden B die daarin (ernstig) beperkt worden;*
- *Dit effect niet past bij het doel van de vigerende regels voor spreektijd;*
- *Spreektijd tot de kostbaarste instrumenten van een volksvertegenwoordiger behoort;*
- *Het coalitieakkoord pleit voor een 'transparante en inclusieve bestuurscultuur';*

140

145

besluiten:

- *Aan alle eenmansfracties hetzelfde aantal minuten spreektijd toe te kennen in de vergaderingen van PS en de PS-commissies; en gaan over tot de orde van de dag.*

150

Liberaal Noord-Holland

De **VOORZITTER**: Dank u wel, mevrouw Van Geffen. De stemming over deze motie zal plaatsvinden bij agendapunt 17 op 15 november 2021, tijdens de besluitvormende vergadering.

155

De agenda is overeenkomstig het voorstel van het Presidium vastgesteld.

2a. Beëdiging en installatie duo-commissieleden PvdA en D66

160

De **VOORZITTER**: De fractievoorzitters van D66 en de PvdA hebben als duo-commissielid bij mij voorgedragen de heer Meiland namens D66 en mevrouw Abdi namens de PvdA.

165

Op grond van het bepaalde in artikel 61, lid 4 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten en Statencommissies dient een commissielid dat geen lid van Provinciale Staten is, in de vergadering van Provinciale Staten in handen van de voorzitter de eed of de verklaring en belofte af te leggen.

Ik verzoek de heer Meiland naar voren te komen in het midden van de zaal. Mevrouw Abdi wordt straks door de griffier in beeld gezet. Zij zal online deelnemen aan de beëdiging.

Ik verzoek alle aanwezigen te gaan staan.

170

Ik stel u thans in de gelegenheid om de verklaring en belofte in mijn handen af te leggen. Ik verzoek u, de heer Meiland en mevrouw Abdi, als ik straks uw naam noem uit te spreken de woorden: "Dat verklaar en belof ik"

Ik zal u eerst de formule van de belofte voorlezen.

175

"Ik verklaar dat ik, om tot lid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb beloofd of gegeven. Ik verklaar en belof dat ik, om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het Provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen".

180

De heer **MEILAND** (D66): Dat verklaar en belof ik.

Mevrouw **ABDI** (PvdA): Dat verklaar en belof ik.

185

De **VOORZITTER**: Helaas kan ik vanwege de aangescherpte maatregelen u niet de hand schudden, maar ik wens u beide, als duo-commissielid van de Provinciale Staten van Noord-Holland heel veel succes en plezier toe.

Dan schors ik kort de vergadering om u te kunnen feliciteren. Ik neem aan dat u online en fysiek beiden welkom wordt geheten in de Staten van Noord-Holland.

190

APPLAUS

Schorsing van 10.20 tot 10.24 uur

195

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

3a Bekrchtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

200

De **VOORZITTER**: Er is een geheim stuk ter bekrchtiging ingekomen. Dat zal vanavond bekrchtigd worden in de besluitvormende vergadering.

3b Lijst geheimhouding PS

205

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen. De bekrchtiging geheimhouding die vanavond wordt vastgesteld, wordt na afloop van de vergadering, aan de lijst van geheime stukken toegevoegd. Verlangt iemand over de lijst geheime stukken het woord? Zo nee: Dan stel ik voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen.

210

De volgende punten komen vanavond aan de orde in de besluitvormende vergadering.

Dat geldt ook voor eventuele stemverklaringen bij deze stukken. Dus vanavond, als we de hamerstukken vaststellen is er gelegenheid voor het geven van een stemverklaring of het vragen van aantekening.

- 215 4. **Vaststelling notulen van de vergadering van 11 oktober 2021**
5. **Vaststelling Strategische Statenagenda**
6. **Vaststelling lijst ingekomen stukken**
- 220 7. **Voortganglijst van moties**
- 8 **Voorlopig aangemerkt als hamerstuk**
- 225 9. **Begroting 2022 en Memorie van Antwoord (Voordracht 57-2021)**

De **VOORZITTER**: Dan zijn we bij punt 9 van de agenda, de begroting 2022 en de Memorie van Antwoord, voordracht 57. We hanteren een vaste sprekersvolgorde waarbij de oppositie eerst zal spreken, in volgorde van grootte.

230

De heer **JENSEN** (JA21): Deze algemene beschouwingen zijn een goede gelegenheid om te reflecteren op het afgelopen jaar. Het is een moeilijk jaar geweest voor iedereen. Na de lockdowns, de anderhalve meter en de mondkapjes, kregen we even lucht en het werd alsnog een prettige zomer. De horeca kreeg weer wat lucht, het sociale leven kwam weer op gang. Maar in deze herfsttijd zien we dat niet alleen het weer guur wordt, maar ook dat we terugkeren naar strengere maatregelen. En onze provincie heeft al aardig wat moeten incasseren. Een einde aan de crisis is nog ver weg, zo lijkt het. De mensen in het land zijn het zat en snakken naar een lichtpuntje.

235

Des te vervelender dat deze coalitie nog steeds keuzes maakt die, wat ons betreft, niet allemaal in het voordeel van de inwoners zijn. Voor de duidelijkheid: veel zaken gaan goed, natuurlijk. Aan de goede bedoelingen en de inzet van Gedeputeerde Staten wordt niet getwijfeld.

240

Maar nog steeds is veel van wat we langs zien komen in het kader van het klimaat, duurzaamheid et cetera. Zaken waarvan de uitkomst in ieder geval is dat het meer gaat kosten dan gedacht en dat die kosten op het bordje van de inwoners komen. Energie-armoede is een reëel probleem voor velen. De energieprijzen worden schrikbarend hoog; ook de middenklasse, de traditionele melkkoe, wordt hierdoor geraakt, bovenop de inflatie en de brandstofprijzen. Alleen

245

welgestelden zijn in staat om warmtepompen, zonnepanelen en elektrische auto's aan te schaffen. De tweedeling wordt alleen maar groter. En ondertussen gaat deze coalitie door met het mooie Noord-Hollandse landschap vol te zetten met windturbines bij mensen die dat niet willen, met zonnevelden en datacentra. Huizen van het gas halen wordt een onhaalbare, maar vooral onbetaalbare zaak. Ons energie-netwerk kraakt in haar voegen. Bedrijven, huizen, scholen kunnen niet aangesloten worden op het net. Het eeuwenoude polderlandschap dreigt te verdwijnen en te verdozen, maar de trein dendert gewoon door, ondanks de wensen van

250

255 inwoners. JA21 heeft hier al vaker voor gewaarschuwd en we zijn blij dat de gedeputeerde onze
waarschuwingen hiervoor serieus neemt en al alarm heeft geslagen in Den Haag. Ook al waren
daarvoor voorpagina-artikelen in de Telegraaf nodig om hem over de streep te trekken. En
ondertussen blijven de zogenaamde “groene” biomassacentrales maar gevuld worden met bomen
vanuit de hele wereld. Voor het klimaat.

260 Terwijl de coalitie bezig is de wereld te redden, vanaf deze postzegel aan de Noordzee, spelen er
zaken op misschien een lager niveau, maar daarom niet minder ingrijpend voor onze inwoners.
Denk aan de stroom arbeidsmigranten en expats, maar ook aan de voortdurende massamigratie,
wat niet alleen een landelijk probleem is als het gaat om huisvesting, en wat gezien de recente
ontwikkelingen in Afghanistan alleen maar groter en urgenter wordt. De wachttijden voor een
woning lopen maar op en er wordt maar beperkt gebouwd vanwege capaciteitsproblemen,
265 ruimtegebrek of milieueisen. Hoewel een en ander volgend jaar gecompenseerd zal worden.
Hopelijk lukt dit, maar in Het Parool van afgelopen vrijdag liet de Bouwambassadeur al optekenen
dat door regelgeving er waarschijnlijk circa 70.000 huizen niet gebouwd kunnen worden. Dit
kunnen we gerust een ramp noemen. Wij zijn benieuwd of het Masterplan Wonen dit kan
oplossen.

270 Vooral de steeds groter wordende stroom van asielzoekers zorgt ervoor dat de woningmarkt
onder druk komt te staan. Het is daarom onbegrijpelijk dat de landelijke overheid gemeenten
belast met de huisvestingtaak van statushouders en provincies opzadelt met een toezichttaak.
Dat levert felle discussies op, landelijk en lokaal. We zien dat de discussie nu al zo hoog oploopt,
dat wrijving ontstaat tussen verschillende lagen van de overheid. Met als duidelijkste voorbeeld
275 dat onze gedeputeerde overhoop ligt met een partijgenoot in Castricum, waarbij de wethouder
wordt bijgevallen door een Kamerlid, nota bene ook van dezelfde politieke partij.

De **VOORZITTER**: Er is een interruptie van mevrouw Alberts.

280 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik vraag me af of de heer Jensen ook het stuk gelezen heeft in de krant
over het effect van de hoeveelheid vluchten vanaf Schiphol op de woningbouw.

De heer **JENSEN** (JA21): Ja.

285 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Wat heeft dat voor consequenties voor u? Gaat u zich dan druk maken
over het terugdringen van het aantal vluchten?

290 De heer **JENSEN** (JA21): Ik denk dat we vooral moeten kijken hoe we met de regelgeving aan de
gang kunnen. Misschien zal het aantal vluchten daar een gevolg van zijn, maar misschien ook
niet.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dan concludeer ik dat de heer Jensen eigenlijk niks aan Schiphol gaat
doen, maar wel de asielzoekers en de mensen die hier naar toekomen vanwege allerlei redenen,
zoals expats die binnengehaald worden, hiervan de schuld geeft.

295

De heer **JENSEN** (JA21): Dat mag mevrouw Alberts denken.

De **VOORZITTER**: Er is nog een interruptie van de heer Van der Maas.

300 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik hoor de heer Jensen praten over de bevoegdheden van de Provincie en wat de gedeputeerde doet om landelijke regelgeving te handhaven. Nu doet hij voorkomen alsof dat eigenlijk via partijlijnen zou moeten lopen en dat de ene partijgenoot de andere partijgenoot zou moeten bevoordelen in dit gebied. Kunt u daar verder op ingaan? Vindt u dat de gedeputeerde zich niet zou moeten houden aan landelijke regelgeving?

305

De heer **JENSEN** (JA21): Ik vind vooral dat de gedeputeerde in gesprek moet gaan met alle partijen. Het blijft natuurlijk wel een aparte situatie dat dit zoveel reuring veroorzaakt.

De **VOORZITTER**: Er is nog een interruptie van mevrouw Kocken.

310

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Heeft u scherp hoeveel vluchtelingen wij op wereldschaal in Nederland opvangen? Hoeveel procent is dat eigenlijk?

315 De heer **JENSEN** (JA21): Dat zou ik u niet kunnen zeggen. Ik weet wel, hoeveel het er ook zijn, dat het een grote druk is op de woningmarkt.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dan help ik u graag aan wat wijsheid. Dat is 0,06% van de wereldwijd op drift zijnde mensen, die worden opgevangen in Nederland. Dat kan echt geen oplossing zijn en geen probleem dat wij niet kunnen handelen. Onze woningmarkt heeft grote problemen en die worden niet door asielzoekers of vluchtelingen veroorzaakt. Die worden veroorzaakt door een beleid dat jarenlang de verkeerde kant op is gegaan. Dat moeten we aanpakken, maar deze schuldige is de verkeerde schuldige.

320

De heer **JENSEN** (JA21): Ik hoor geen vraag.

325

Ook de coronacrisis is nog steeds aan de gang en nog steeds staat het water menig ondernemer aan de lippen. De ziekte heeft zowel lichamelijke als psychische gevolgen. Of het nu gaat om IC-opnames of eenzaamheid van ouderen én jongeren, het blijft een factor van betekenis. Natuurlijk kunnen velen van ons thuis werken, maar niet alles valt vanachter een laptop te doen in een Zoom- of Teamsmeeting. Veel werk moet nog steeds op kantoor, in een klas, in een distributiecentrum of in een fabriek fysiek gebeuren. Een economisch Powerhouse als Noord-Holland moet daarom te allen tijde bereikbaar blijven, niet alleen voor het bedrijfsleven maar ook voor forenzen en recreanten. De behoefte aan goede vervoersmogelijkheden en goede infrastructuur zal blijven toenemen in onze steeds vollere provincie, ook om het sociale leven op gang te houden. Het is dan ook een uitdaging om ervoor te zorgen dat het OV kwalitatief goed blijft, nu ook de brandstofprijzen hoger worden en er minder inkomsten zijn. Maar ook om te garanderen dat de plannen die Gedeputeerde Staten hebben voor de provinciale infrastructuur, ook uitgevoerd kunnen worden. Bij de bespreking van het IMPI bij de laatste commissievergadering, gaf ik al aan dat er in 2028 mogelijke problemen ontstaan als het gaat

330

335

340 om het al dan niet schrappen van bepaalde projecten. Graag zouden wij willen weten hoe
Gedeputeerde Staten dit denken op te lossen en waar wij rekening mee dienen te houden.
Daarom dien ik ook deze motie in, waarvan het dictum luidt:

Motie 184/08-11-2021

345 Financieel toekomstbeeld stelpost verbeter- en uitbreidingsinvesteringen

*Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter
behandeling van de Begroting 2022;*

Overwegende dat:

- 350 · *In het IMPI te lezen is dat studieprojecten vanaf 2028 niet meer gedekt kunnen worden uit
de stelpost verbeter- en uitbreidingsinvesteringen;*
- *In het IMPI een winstwaarschuwing wordt afgegeven met betrekking tot het sluitend
maken van de meerjarenraming vanaf 2028;*
- *Er in de toekomst keuzes gemaakt moeten worden, bijvoorbeeld door het schrappen van*
355 *studieprojecten of het beschikbaar stellen van meer geld door ophoging van het budget
van de stelpost;*

Verzoeken GS:

- *Inzichtelijk te maken wat de gevolgen zijn van het negatief worden van de stelpost
verbeter- en uitbreidingsinvesteringen vanaf 2028;*
- 360 · *Aan Provinciale Staten de effecten van mogelijke keuzes voor te leggen;*

Gaat over tot de orde van de dag.

Ja21

Voor wat betreft het programma Groen kan JA21 het kort houden. Onze fractie zou structureel
365 andere keuzes maken op het gebied van landbouw en natuurbeleid, en dat is in de commissie
ook vaak duidelijk gemaakt. We zien dat het college inzet op wensnatuur, ook wel Natura2000
genoemd, en dat dwangmaatregelen, zoals de gedwongen uitkoop van agrarische bedrijven, tot
de mogelijkheden blijven behoren. Zelfs bedrijven die mensen met een beperking of afstand tot
de arbeidsmarkt onderdak bieden, vallen mogelijk ten prooi aan regelzucht uit Brussel, in het
370 kader van N2000. Voor een college dat pretendeert 'inclusief' te zijn is dat toch bijzonder wrang.
In het kader van het "stikstof-probleem", een probleem dat op magische wijze stopt bij onze
landsgrenzen, worden boeren nog steeds gezien als dwarsliggers, in het gunstigste geval. In het
meest ongunstige geval als gewetenloze natuurvernietigers, die maar het beste zo snel mogelijk
kunnen verdwijnen. Men vergeet voor het gemak dat veel van deze boeren vaak familiebedrijven
375 hebben, een hoeksteen van de lokale gemeenschappen vormen en dat zij al generaties lang zorg
dragen voor werkgelegenheid, natuurbeheer en op de meest innovatieve manieren voor onze
voedselproductie zorgen en daarmee ook bijdragen aan de economische slagkracht van onze
provincie, tot ver over de landsgrenzen. Het zou fijn zijn als zij gezien worden als
gesprekspartner, in plaats van tegenstander. JA21 ziet het in het prachtige, eeuwenoude Noord-
380 Hollandse landschap liever koeien grazen, mooie gewassen groeien en mensen recreëren, dan
dat er grijze windturbines en torenflats verrijzen.

385 Concluderend stel ik vast dat de koers van dit college zeker niet onze koers is. Wij hebben
twijfels bij de haalbaarheid van plannen die geformuleerd zijn en de betaalbaarheid daarvan,
helemaal met het oog op de reserves. Wij zullen dan ook, waar nodig, oppositie blijven voeren op
sommige thema's. Tegelijk zal mijn fractie zich blijven inzetten voor alle Noord-Hollanders, door
de samenwerking op te blijven zoeken met de partijen in dit huis, oppositie én coalitie.

390 De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): U rijgt van alles aan elkaar. Als ik het goed begrijp gaat u ervan uit dat
dit college en deze provincie niets doet voor boeren, een stikstofprobleem geagendeerd
gekregen heeft waaraan de provincie niets zou hoeven te doen, zodat er overal koeien kunnen
zijn en geen windmolens. Windmolens zijn niet het grijs in onze economie. Koeien staan bijna
395 niet in de wei. Er is van alles te doen. Wat is uw oplossing?

De heer **JENSEN** (JA21): Mijn collega, de heer Mantel, zal in de eerstvolgende commissie dieper
op ingaan.

400 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wat ik hier hoor zijn allerlei negatieve opmerkingen over wat er
allemaal niet goed gaat. Ik hoor geen oplossing. Ik hoor geen plannen. U bent gekozen en u doet
niets voor uw kiezers. Ik hoor niets wat ook maar enigszins naar een oplossing toegaat. Kunt u
405 ons een beeld schetsen van de oplossingen die u wel heeft, niet alleen op stikstofgebied, maar
ook op het gebied van klimaat en al die andere zaken?

De heer **JENSEN** (JA21): Wij zullen met die ideeën komen, vooral via de commissies. Ingaand op
de opmerking van de heer Van der Maas. Voor een partij die feitelijk het GroenLinks-programma
410 uitvoert, vind ik het nogal apart dat u ons hierover de maat neemt.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Uiteraard voeren wij niet het GroenLinks-programma uit. Wij
voeren het coalitieprogramma uit dat gebaseerd is op het VVD-verkiezingsprogramma. Het heet
immers ook 'Duurzaam doorpakken'.
415 Meneer Jensen, we zitten vandaag in de politieke beschouwingen. Dit is het moment. Hier kijken
mensen naar uit. Hier kijken we allemaal naar uit. Het enige wat u nu zegt is: Dat gaan we in de
commissie bespreken. Dat is zeer teleurstellend. Daarmee doet u uw kiezers tekort.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dank meneer Jensen, dat u de VVD zo dicht naar ons toebrengt. Volgens
420 mij is de realiteit gewoon dat er niet voldoende draagvlak is om het helemaal over rechts, of
helemaal over links te doen. Dus moet je samenwerken. Dat doen we hier. Dat doen we op een
stabiele manier waarin rechtse en linkse ideeën elkaar vinden. Als u helemaal geen ideeën heeft
in uw algemene beschouwingen, dan is het eigenlijk zonde van de tijd om al uw klachten in te
dienen.
425

De heer **JENSEN** (JA21): Mevrouw Kocken heeft niets over mij en mijn tijd te zeggen. De mensen die in het verleden op ons gestemd hebben, die hebben het recht gehoord te worden en hun mening te geven hierover.

430 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Waar hebben uw kiezers eigenlijk op gestemd?

De heer **JENSEN** (JA21): Ik denk dat we allemaal weten waarom er op ons gestemd is en wat er daarna is gebeurd. Daar hoef ik verder niet op in te gaan. Net zoals ik het verder niet wil hebben over de interne strubbelingen in zijn fractie, denk ik dat het goed is als hij het niet over de onze doet.

Mijn fractie zal zich ondanks meningsverschillen blijven inzetten voor alle Noord-Hollanders, door de samenwerking op te blijven zoeken met partijen in dit huis: oppositie en ja ook de coalitie. Ik dank de partijen die het dan ook betreft voor de samenwerking van dit afgelopen jaar.

440 De uitdagingen waar wij voor staan, betreffen alle inwoners van deze provincie, maar dus ook degenen die op oppositiepartijen hebben gestemd. JA21 vindt dat ook deze mensen het verdienen om gehoord te worden, dat hun zorgen serieus genomen worden en dat er rekening met hun wensen en behoeften wordt gehouden. Als constructief rechts zien we uit naar het komende jaar.

445 De **VOORZITTER**: U heeft een motie ingediend, welke onderdeel uitmaakt van de beraadslagingen. Dan is het woord aan de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Afgelopen zomer was ik te gast in een radioprogramma van een van onze collega-Statelieden "Doevendans op Zaterdag" op radio MART. De titel verradt al van welk Statelid dit programma is. Voor de uitzending mocht ik een nummer uitzoeken, het liefst met persoonlijke betekenis. Ik heb toen gekozen voor 'My Home Town' van Bruce Springsteen. Niet alleen omdat Bruce Springsteen een geweldige artiest is, waarvan ik regelmatig concerten bezocht met mijn vader, maar vooral ook om de betekenis van het nummer. Springsteen bezingt

455 een dorpje in de Verenigde Staten, waar hij is opgegroeid. Het dorpje is in geraakt, maar toch heeft hij er nog altijd grote binding mee. Het is waar je vandaan komt, waar je roots liggen. Voor luisteraars van radio MART, met veel verschillende culturele achtergronden en afkomst, herkenbaar. Ook al zijn ze volledig geïntegreerd in de Nederlandse samenleving, er is altijd een connectie met je geboortegrond. En het geldt voor velen van ons hier ook, misschien verhuisd

460 vanuit een andere provincie of van dorp naar stad. De connectie met waar je vandaan komt blijft. En sterker voorzitter, een grote meerderheid van de mensen houdt zoveel van hun 'home Town' dat ze er hun hele leven willen blijven wonen. Dat is ultieme vrijheid, wonen waar jij je het prettigst voelt. Met de mensen, familie, vrienden, kennissen om je heen waar je een band mee hebt. Leven volgens de normen en waarden die je zelf belangrijk vindt met ruimte voor

465 naastenliefde en zorg voor de omgeving. En invulling geven aan welke religie of overtuiging dan ook die je van huis uit hebt meegekregen. Met het omarmen van diversiteit trouw blijven aan jezelf. En we denken daarbij ook aan hen voor wie thuis niet altijd een pretje is. Bijvoorbeeld

omdat corona huiselijk geweld heeft verergerd, of omdat thuis of in de directe omgeving diversiteit niet geaccepteerd wordt.

470 We zien aan de grote vluchtelingenstroom door oorlogen in Afghanistan, Syrië en elders in de wereld wat het betekent als je die vrijheid niet meer hebt. Het is onze verantwoordelijkheid om te zorgen voor goede opvang. Met respect voor afkomst en diversiteit zorgen voor een nieuw thuis. Ik zie een provincie die gemeenten bijstaat door aan het Rijk te laten weten dat ze met hun rug tegen de muur staan. Tegelijkertijd zie ik een provincie die voor sommige gemeenten zelf ineens
475 heel streng is en creatieve oplossingen, die gemeenten aandragen om dit complexe probleem op te lossen, blokkeert. Tijdelijke woningen bouwen wordt tegengehouden, terwijl we weten dat er op de sociale woningmarkt nauwelijks ruimte is en er nu al hele lange wachtlijsten zijn. Dat tekent het provinciale woonbeleid. Er zijn goede intenties, maar het is te rigide. Het blokkeert de vrijheid om te wonen waar je wil. Kleinere kerens zitten op slot. Grote steden worstelen met het vinden van goede en betaalbare locaties. En ik schrik eerlijk gezegd van de wijze waarop hier in
480 Haarlem over gemeenten gesproken wordt. Ik quote gedeputeerde Loggen in de commissie RWK van 2 september: "Ik kom nog te vaak tegen dat de gemeente eigenlijk zegt (en ik zeg het maar even in mijn eigen woorden): *'Er is een projectontwikkelaar bij me geweest die wil graag dit plan gerealiseerd zien en dat vind ik een goed idee, dus wilt u even toestemming geven.'*"

485 En even later: "Wij hebben met alle gemeenten een goede relatie, het is alleen niet zo dat wij altijd maar doen wat alle gemeenten graag willen, namelijk 'tekenen bij het kruisje.'" Einde citaat. Met grote regelmaat worden ik of mijn fractiegenoten gebeld door wethouders en raadsleden die klagen over de starre houding van de provincie. En die zijn zeker niet alleen van mijn eigen partij. We zagen deze wethouders ook inspreken bij de commissievergaderingen. Ze zeggen allemaal
490 één ding: "Ik heb een nijpend woningprobleem en wil graag bouwen en ik heb een goede en logische plek, maar de provincie zit mij in de weg."

Gaat het masterplan wonen dan helpen? Misschien een beetje. Er zitten goede voorstellen in. Al twijfelen we erg over de rol van de provincie bij actief grondbeleid. Voorbeelden uit het verleden, zoals Distripoort en Crailo, hebben laten zien dat dit erg risicovol en onsuccesvol kan zijn. Bied
495 letterlijk ruimte aan stad en dorp en vertrouw op medeoverheden. Juist gemeenten staan dichtbij inwoners. Zij weten wat er nodig is, ook als het bijvoorbeeld gaat om de vestiging van arbeidsmigranten. En ja ook zij willen bescherming van landschap. De schets dat gemeenten alleen maar projectontwikkelaars achterna lopen, doet echt geen recht aan gekozen volksvertegenwoordigers en hun wethouders in de gemeenten. Zij zijn juist druk bezig de
500 leefbaarheid in hun gemeentes te versterken. Zou het college in ieder geval kunnen toezeggen, bij de wens van gemeenten om tijdelijk woningen te bouwen, veel meer in de meedenkstand te gaan? Durf maatwerk toe te passen, want uitzonderingen bevestigen de regel. Prettig wonen is meer dan alleen voldoende woningen.

505 De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Strens.

Mevrouw **STRENS** (D66): Meneer Heijnen, ik hoor u praten over de opvang van vluchtelingen. Ik ben blij dat u ook de noodzaak ziet om die op te vangen en daar solidair naar te zijn. U noemt die tijdelijkheid. Bent u het niet met D66 eens dat iedereen recht heeft op een goede woning en

510 dat we kijken dat het ook past bij de woonwensen van eenieder en dat we bij die tijdelijkheid echt moeten oppassen dat gewaarborgd blijft dat het niet een paar containers zijn in een weiland?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben het zeer eens met mevrouw Strens., Tegelijkertijd weten we dat het bouwen van kwalitatief goede woningen een paar jaar kan duren, in de voorbereiding
515 daarvan. Dan zeg ik: Kies nu eerst voor goede kwalitatieve tijdelijke woningen. Containers klinkt alsof dat een heel slechte woning zou zijn. Dat is vaak niet. Het kan best een goede woning zijn. Uiteindelijk moet er worden overgeschakeld naar kwalitatieve goede woningen. We hebben niet de luxe om daar op te wachten.

520 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): De eerste vraag gaat over het liedje 'My home Town'. Uiteindelijk pakken ze hun koffers en vertrekken ze. Is de heer Heijnen van plan om uit de provincie te gaan verhuizen?

525 De tweede vraag betreft de projectontwikkelaars en uw opmerking over niet bij het kruisje tekenen. Ik denk juist dat het een heel goede opvatting is van een bestuurder om heel gedegen en goed af te wegen welke regels gelden en welke belangen er spelen, om daarna een goede afweging te maken. Dat is nu juist de rol van de provincie. Welke rol ziet u dan voor de gedeputeerde als u zegt dat we gemeenten meer moeten vertrouwen?

530 De heer **HEIJNEN** (CDA): Een antwoord op de eerste vraag. Nee, ik ben niet van plan om uit de provincie te verhuizen, misschien ooit wel binnen de provincie. Waar het om gaat, is dat je een binding hebt met waar je vandaan komt. Het gaat om de vrijheid: wonen waar je wilt. Ten tweede verbaast het me dat de heer Van der Maas dat zegt. We hebben in vorige periodes
535 ook dit debat gevoerd. Toen heb ik heel vaak zij-aan-zij gestaan met zijn voorganger, die eigenlijk precies zei wat ik hier nu zeg. Ik hoor nu een totaal ander geluid van de heer Van der Maas. Ik vind dat je natuurlijk een eigenstandige rol hebt als Provincie. Op het moment dat er gemeenteraden zijn, die unaniem aangeven dat er een geschikte locatie voor woningbouw voor handen is, en zij vinden in dit geval woningbouw te prevaleren boven een stukje groen, een
540 weiland, dan moet je als Provincie wel van heel goede huize komen om een meerderheidsbesluit, en vaak unaniem, van de gemeenteraad af te wijzen. Voor hen is de impact het grootst. Het is hun gemeente en bij hen om de hoek. Dat gebeurt in mijn optiek veel te vaak.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Mijn mening, of opvatting, is niet veranderd, sinds mijn
545 voorganger. Het enige waar ik de nadruk op leg is op de rol van de Provincie, om ervoor te zorgen dat we het wel allemaal binnen de kaders doen en dat we niet, zoals u zegt: "De gemeenten geven de ruimte, dus die mogen het zelf bepalen." We hebben hier juist een bovenregionaal belang om de gehele provincie goed in te delen en niet per gemeente, waarbij iedere gemeente haar eigen hokjes gaat bouwen. Dat is niet de bedoeling. Daar zijn wij niet voor.

550 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ga dadelijk ook teksten opzoeken van de voorganger van de heer Van der Maas, dan komen we daar later misschien nog op terug.

Natuurlijk hebben wij een eigenstandige rol, maar ik vind echt dat er veel meer respect mag en moet zijn voor besluiten van gemeenteraden en dat de Provincie ook creatief mag zijn in het toestaan van de wensen en eerlijke afwegingen die gemeenteraden maken.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik denk dat het een misvatting is. Ik krijg de indruk dat wij voor bepaalde mensen containers wel geschikt vinden. Ik denk dat een containerwoning misschien best een goede woning kan zijn, maar dat is dan voor iedereen en niet specifiek voor een bepaalde categorie, die voor sommige mensen misschien als tweederangs burgers gelden, maar gewoon voor iedereen. Iedereen kan in een container wonen en iedereen kan in een kasteel wonen. Het onderscheid dat u maakt, misschien niet eens bewust, steekt.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Heel fijn dat u die vraag dan ook stelt, want ik heb het onderscheid geenszins bedoeld te maken. Ik ben het geheel met mevrouw Kocken eens dat tijdelijke woningen een oplossing kunnen bieden voor iedereen, ongeacht afkomst en hoelang je bijvoorbeeld al in Nederland woont, want daar doelt u op, denk ik. We zijn het wat dat betreft helemaal eens. Fijn dat u dat nader vraagt. Daarover wil absoluut geen misverstand laten bestaan.

Ik vervolg mijn betoog.

Prettig wonen is meer dan alleen voldoende woningen. Het gaat ook om leefbaarheid. En ook daar hebben we als provincie een rol. In onze kerntaken als het gaat om bereikbaarheid en het waarborgen van verkeersveiligheid. Ik noem in dat kader de woningbouwplannen rondom het station van Heerhugowaard, keurig conform het provinciale OV-knooppuntenbeleid. Nu loopt de gemeente alleen aan tegen verbreding van de N242 aan en de beperkingen van de NS. Dit maakt bouwen rondom dit OV-knooppunt minder aantrekkelijk. Ik vraag daar aandacht voor.

Ik vraag ook aandacht voor zaken die niet direct in onze kerntaken liggen: kleine kernen, sport en cultuur. Al velen jaren geven we vanuit de provincie subsidie aan dorpswerk Noord-Holland en aan sportservice Noord-Holland om vanuit hun kennisfunctie de leefbaarheid te verbeteren. Bij Dorpswerk Noord-Holland en haar voorgangers doen we dat sinds 2002, hetzelfde geldt voor Sportservice Noord-Holland. We noemen deze partijen onze partners en geven ook via andere middelen opdrachten aan deze organisaties. Bijvoorbeeld voor de verduurzaming van sportlocaties en buurthuizen. Keer op keer wordt de subsidie aan deze belangrijke organisaties gedekt uit incidentiele middelen, die beschikbaar worden gesteld bij de coalitieonderhandeling. Deze onzekerheid maakt het voor deze organisaties lastig om vooruit te plannen op meerjarige inzet. De facto is de subsidie al structureel. We geven deze al twintig jaar. Laten we dat dan nu officieel maken. Ik heb daarom twee moties die ik samen met de SP, ChristenUnie en JA21 indien:

Motie 185/08-11-2021

Structurele subsidie Dorpswerk Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021

Constaterende dat:

- *Dorpswerk Noord-Holland zich inzet om dorpsgemeenschappen en dorpshuizen te ondersteunen bij hun inspanningen voor de lokale of regionale vitaliteit, leefbaarheid en sociale samenhang in dorpen, kleine kernen en het platteland;*
- 600 - *De Provincie Noord-Holland initiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang stimuleert middels een subsidie aan Dorpswerk Noord-Holland;*
- *De provincie Dorpswerk Noord-Holland hierbij als een partner beschouwd;*
- *Dorpswerk Noord-Holland en haar voorgangers sinds 2002 jaarlijks een subsidie ontvangt van € 60.000,-;*
- 605 - *De subsidie uit incidentele middelen wordt gedekt en tot op heden steeds bij coalitieonderhandelingen werd vastgesteld;*
- *De subsidie in de meerjarenbegroting 2022-2025 voor de jaren 2024-2025 € 0,- bedraagt.*

Overwegende dat:

- 610 - *Vitale dorpsgemeenschappen van groot belang zijn voor Noord-Holland;*
- *Dorpswerk Noord-Holland sinds jaren hier een belangrijke bijdrage aan levert;*
- *De provinciale subsidie van groot belang is voor Dorpswerk Noord-Holland;*
- *De huidige werkwijze iedere vier jaar voor grote onzekerheid zorgt bij Dorpswerk Noord-Holland;*
- 615 - *Het voor Dorpswerk Noord-Holland van groot belang is dat de subsidie structureel is en een structurele dekking heeft, zodat zij zich kunnen richten op een meerjarige inzet.*

Besluit het college van GS op te roepen:

- *De subsidie van Dorpswerk Noord-Holland als structurele subsidie op te nemen in de begroting 2022-2025 en dit te betrekken bij de 1e begrotingswijziging 2022.*
- 620 CDA, SP, ChristenUnie en JA21

Motie 186/08-11-2021

Structurele subsidie Sportservice Noord-Holland

625 *Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 8 november 2021*

Constaterende dat:

- *Sportservice Noord-Holland zich richt op de maatschappelijke inzet van sport en bewegen;*
- *De Provincie Noord-Holland sport als een belangrijk middel ziet om de samenhang in een gemeenschap te versterken;*
- 630 - *De provincie Noord-Holland daarbij inzet op kennisdeling om te voorkomen dat iedereen zelf het wiel moet uitvinden;*
- *De provincie Sportservice Noord-Holland hierbij als een partner beschouwd;*
- *Sportservice Noord-Holland sinds het begin van deze eeuw een subsidie ontvangt van thans - € 120.000 per jaar-;*
- 635 - *De subsidie uit incidentele middelen wordt gedekt en tot op heden steeds bij coalitieonderhandelingen werd vastgesteld;*
- *De subsidie in de meerjarenbegroting 2022-2025 voor de jaren 2024-2025 € 0,- bedraagt.*

Overwegende dat:

- 640 - *Kennisdeling over sport en bewegen van groot belang is voor de gemeenschappen in Noord-Holland;*
- *Sportservice Noord-Holland sinds jaren hier een belangrijke bijdrage aan levert;*
- *De provinciale subsidie van groot belang is voor Sportservice Noord-Holland;*
- *De huidige werkwijze iedere vier jaar voor grote onzekerheid zorgt bij Sportservice*
- 645 *Noord-Holland;*
- *Het voor Sportservice Noord-Holland van groot belang is dat de subsidie structureel is en een structurele dekking heeft, zodat zij zich kunnen richten op een meerjarige inzet.*

Besluit het college van GS op te roepen:

- *De subsidie van Sportservice Noord-Holland als structurele subsidie op te nemen in de*
- 650 *begroting 2022-2025 en dit te betrekken bij de 1e begrotingswijziging 2022.*

CDA, SP, ChristenUnie en JA21

In vele kleine kernen staat de leefbaarheid zodanig onder druk dat het goed zou zijn als de Provincie er apart beleid op voert. De SP zal later, samen met het CDA, een motie indienen.

655

Verder zijn wij van mening dat de provincie nog breder kan kijken naar wat haar rol zou moeten zijn rondom sport. Daarom heb ik ook samen met de SP, ChristenUnie en JA21 de motie met het dictum:

660 **Motie 187/08-11-2021**

Toekomstperspectief sport Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 8 november 2021

Constaterende dat:

- *De Provincie Noord-Holland sport als een belangrijk middel ziet om de samenhang in een*
- 665 *gemeenschap te versterken;*
- *De provincie Noord-Holland daarbij inzet op kennisdeling om te voorkomen dat iedereen zelf het wiel moet uitvinden;*
- *De provincie Sportservice Noord-Holland hierbij als een partner beschouwd;*
- *Sportservice Noord-Holland zich richt op de maatschappelijke inzet van sport en bewegen.*

670 *Overwegende dat:*

- *Kennisdeling over sport en bewegen van groot belang is voor de gemeenschappen in Noord-Holland;*
- *Sportservice Noord-Holland sinds jaren hier een belangrijke bijdrage aan levert door haar centrale rol in de Noord-Hollandse sportinfrastructuur.*

675 *Besluit het college van GS op te roepen:*

Een toekomstperspectief of discussienota uit te werken over sport in Noord-Holland in de vorm van een update over de beleidsnotitie Sport (2020), bestaande uit:

- *de stand van zaken van de beleidsnotitie Sport;*
- *een uiteenzetting van de taken van de Provincie Noord-Holland op dit gebied;*
- 680 · *een vergelijk van het sportbeleid met andere provincies;*

- *de (mogelijk structurele) rol die Sportservice Noord-Holland of anderen hierin kunnen spelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

CDA, SP, ChristenUnie en JA21

685

De **VOORZITTER**: Deze moties maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter, het CDA zal voor deze begroting stemmen, want de provincie voert een verstandig financieel beleid. Dat betekent niet dat we het met alles eens zijn. Met name op het gebied van de voedselvisie en de instrumenten, zoals onteigening, die worden ingezet om de NNN-doelen te halen hebben we grote zorgen en zijn we het niet eens met het voorgestelde beleid. Het NNN-doel lijkt een bureau exercitie te zijn geworden.

690

695

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik zie dat het CDA in Noord-Holland een heel andere mening heeft dan landelijk. Vorig jaar diende u een motie in voor innovatie om het stikstofprobleem op te lossen. Dat is door de Rechtbank onderuit gehaald. Landelijk gezien wordt er nu gezegd dat onteigening een mogelijkheid is. Nu zegt u dat het niet meer zo is?

700

De heer **HEIJNEN** (CDA): U kent het CDA als een partij van de nuance. Daar zit het 'm hier nu ook wel in. Onteigening kun je nooit honderd procent uitsluiten. Dat is ook niet wat wij doen. Het is absoluut een middel dat de provincie als allerlaatste in de rij zou moeten inzetten en het liefst helemaal niet. Dat standpunt is niet gewijzigd, maar honderd procent uitsluiten van beleidsmiddelen is nooit een goed idee.

705

Ik zei dat het NNN-doel vooral een bureau exercitie lijkt geworden. Er wordt alleen gekeken naar het getal, 4.700 hectare voor 2027. Er wordt daarbij onvoldoende rekening gehouden met huidige bewoners en met de groene agrarische en recreatieve bedrijven die nu in de gebieden, zoals de binnenduinrand, gevestigd zijn. Er wordt nauwelijks gekeken naar welke impact verandering van de gebieden heeft op de samenleving en de omgeving. En wat is natuur? Ook die discussie voeren we niet. Natuur kent vele gedaanten. Het CDA is voor meer natuur, maar wel met flexibiliteit in doeltypen en veel meer overleg met bedrijven en inwoners om het NNN te realiseren. Wat ons betreft is dat doel, dat getal, niet heilig. Meer hierover volgende week bij het vaststellen van de natuurbeheerplannen.

710

715

Ook maken we ons zorgen over de uitwerking van de voedselvisie en de verdienmodellen op lange termijn. Afgelopen week stond nog in de krant dat Franse boeren hun biologische producten niet kwijtraken. Consumenten blijken niet bereid om hiervoor meer te betalen in de supermarkt. Dit zou zomaar ook in Noord-Holland kunnen gebeuren. Een omslag kunnen we niet van bovenaf opleggen, maar moeten we met zijn allen maken. De provincie kan boeren niet dwingen in een richting waar geen markt voor is. Kan de gedeputeerde toezeggen dat ze het hele spectrum van de voedselketen in acht neemt bij uitwerking van de voedselvisie en dat zij boeren niet dwingt in een richting waar, tot op heden, nog onvoldoende markt voor is?

720

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

725

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dit gaat over het voedselverhaal. U zegt dat mensen niet willen betalen voor deze producten. Zou het ook iets te maken kunnen hebben met de dikte van de portemonnee?

730

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, daar maakt mevrouw Alberts een heel terecht punt. Ik denk dat het mensen het ook niet kunnen betalen. Dat neemt niet weg dat als je kijkt naar een eerlijke prijs voor voedsel dat die wel marktconform hoger zou moeten zijn.

735

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Dat ben ik eigenlijk wel met u eens. Dat betekent ook voor de boeren een beter inkomen. Ik weet niet of u de televisieprogramma's over 'Onze boerderij' ziet? Daarin zie je dat boeren heel graag over willen. Kortom, alleen maar op de vraag afgaan in het vraag en aanbodspel, dan denk ik dat u een beetje aan de krappe kant zit. Ik hoor graag of u daar iets genuanceerder over kunt denken dan u daarnet stelde.

740

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik word zeer graag uitgenodigd tot enige nuance, dus ook nu graag. Het is wel zo we dat, in Frankrijk als voorbeeld, zagen en ook in Nederland. Nu produceert een aantal boeren biologisch, -er zullen meer boeren zijn die dat willen-, maar er moet wel een afzetmarkt voor zijn. Je moet goed kijken naar de volgorde der dingen. Als iedereen namelijk, -en dat is in Frankrijk op een aantal plaatsen gebeurd-, biologisch gaat produceren, daar is geen afzetmarkt meer voor. Het wordt weggegooid, want het wordt niet gekocht in de supermarkten. Je zult het in de hele keten moeten kijken. Dat was mijn oproep. Je kan niet alleen de verantwoordelijkheid bij de boeren neerleggen.

745

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

750

De heer **ZOON** (PvdD): Dan ben ik toch benieuwd naar de nuance. Als je naar de hele keten kijkt, dan kijk ik ook graag naar de vervuiling. Het hele stikstofprobleem, de milieucrisis die daaruit voortkomt, wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de intensieve akkerbouw en veehouderijen en niet door de biologische boeren. Hoe kijkt u daar naar? Vindt u het acceptabel dat die maatschappelijke kosten door de hele maatschappij genomen moeten worden?

755

De heer **HEIJNEN** (CDA): Uiteindelijk produceren zij voor een afzetmarkt. Uiteindelijk gaat het voor de gehele maatschappij. Ik ben niet tegen een omslag. Ik wil ervoor zorgen dat er voor de boeren een goed verdienmodel overblijft en daar hoort een eerlijke prijs bij. Het moet wel in de juiste volgorde. Nu proberen we het alleen via de boeren af te dwingen. Dat vind ik een te beperkte route. Dat is ook onze basis van de kritiek op de Voedselvisie.

760

De heer **ZOON** (PvdD): Hoe ziet u dan de provinciale bijdrage om die eerlijke prijs te gaan berekenen? Wilt u dan de prijs van biologische producten naar beneden brengen of de prijs van het niet biologische omhoog gooien?

765

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik denk dat het lastig is om dat provinciaal te regelen. Daar zul je toch landelijk iets voor moeten hebben. Ik denk dat we er überhaupt niet aan ontkomen om de prijs van voedsel te verhogen, omdat dat de eerlijke prijs zou zijn, die het eigenlijk waard is.

770

Tot slot nog even iets over de wijze waarop fracties moties konden aandragen voor de 'menukaart'. Ik heb in de commissie aangegeven dat het CDA vindt dat we geen onnodige risico's moeten nemen met de algemene reserve en wij daarom voor optie a kiezen. Het eenmalig te besteden bedrag van € 640.000. Helaas lager dan eerder was voorgesteld, maar we hopen er toch een aantal mooie dingen van te kunnen doen. Moties die het CDA heeft aangehouden zullen wij in dat kader niet opnieuw indienen. Wel dienen wij een drietal moties mede in over de blakende bollen (door GroenLinks), de toiletvoorzieningen (door CU) en de Pontjes (door CU). We zullen bekijken of we de overige moties zullen steunen of niet. Ik kom daar in tweede termijn nog op terug.

775

780

In de commissie heb ik aangegeven het proces van Gedeputeerde Staten zeer te waarderen. Ik vind dit een goede poging om invulling te geven aan de nieuwe bestuurscultuur. Wel zijn we wat ontevreden over de wijze waarop die aangehouden moties zijn beoordeeld. Argumenten als 'onvoldoende uitgewerkt' of 'niet in overeenstemming met huidig beleid' vind ik oneigenlijk. Ik heb daar in de commissie al een en ander over gezegd. Ik ben blij met de toezegging van de gedeputeerde dit proces te evalueren om het te verbeteren voor de volgende keer.

785

De **VOORZITTER**: U heeft drie moties ingediend. Dan gaan we verder met de heer Dessing van Forum voor Democratie.

790

De heer **DESSING** (FvD): Voorzitter, we lopen alweer tegen het eind van 2021 aan. Een jaar waarin veel is besproken, gebeurd en ondernomen. Traditiegetrouw bespreken we kort het afgelopen jaar en blikken we vooruit. Wij doen dit door middel van de plannen in de begroting 2022. Namens Forum voor Democratie wil ik allereerst onze zorg uitspreken over het onderwerp wat de prominente eerste plaats heeft binnen de begroting van de Provincie Noord-Holland, namelijk Openbaar Bestuur. Het functioneren van de Provinciale en Gedeputeerde Staten is een van de belangrijkste taken die wij samen hebben. Het democratisch huis voor iedereen beschikbaar houden. Het is de kerntaak van ons als volksvertegenwoordigers dat wij elkaar en onze kiezers in de gelegenheid stellen hier onderdeel van uit te uitmaken om zo beleid te vormen en besluiten te nemen die door een meerderheid gedragen wordt.

795

800

Helaas moeten wij constateren dat het democratisch bestel dit jaar zeer veel schade is toegegaan door de Corona-maatregelen, waardoor het toch al lage vertrouwen in onze democratie verder is geërodeerd. Dit is een trieste constatering. Forum voor Democratie heeft zich al vaker in moties en bijdragen uitgesproken om zowel kiezers als volksvertegenwoordigers onvoorwaardelijke toegang te blijven verschaffen tot ons democratisch bestel en democratisch huis en wij zullen dit punt blijven benoemen.

805

Er zijn legio voorbeelden te noemen waar het dit jaar op dit punt fout is gegaan.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen

810 De heer **HEIJNEN** (CDA): Misschien gaat de heer Dessing dat nog zeggen, maar wat zijn die voorbeelden dan? Ten tweede, u staat hier, u doet mee, dus waar is het dan misgegaan?

De heer **DESSING** (FvD): U bent mij een seconde voor. Ik wilde net een aantal punten gaan opnoemen.

815 Denk bijvoorbeeld aan:

1. Onze eigen Provinciale BBQ waar volksvertegenwoordigers alleen met geldige QR code aanwezig konden zijn zelfs voordat deze landelijk werd ingevoerd op 25 september.
2. Een van onze partijgenoten die niet bij een politieke bespreking mocht zijn wegens het niet hebben van QR code.
- 820 3. Een van onze volksvertegenwoordigers die in Zeeland is geweigerd op dezelfde basis.
4. Betrokken inwoners van Noord-Holland die niet fysiek mochten komen inspreken en ga zo maar door.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

825

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik weet eigenlijk niet zo goed wat ik tegen u moet zeggen, maar op deze barbecue was iedereen welkom. Op deze barbecue was er geen vergadering. We hebben elkaar daar na de zomer gezien. U had daar bij kunnen zijn. U heeft ervoor gekozen om niet te komen. Dat doen we in de hele samenleving. Het zou heel raar zijn, als wij hier in deze context zouden zeggen: "De regels die het Rijk ons oplegt, daar hebben wij niks te maken." We houden ons gewoon netjes aan de regels, want dat wordt van ons verwacht.

830

De heer **DESSING** (FvD): Daar wil ik toch op reageren. Ik snap de moeite die is gedaan om een modus te vinden om het voor iedereen toegankelijk te maken. Alleen het feit dat het uiteindelijk toch is uitgekomen op een QR-code, ondanks het feit dat het in de buitenlucht was, waar je van die regel had kunnen afwijken, dan vinden we het heel jammer dat we gedwongen werden tot het tonen van een QR-code, dus door middel van testen of vaccinatiebewijs, waardoor we zijn uitgesloten van de barbecue. Je kunt ervan vinden wat je wilt, maar dat is onze opvatting, die we erover hebben. Wij vonden het jammer, met name, omdat we anderhalf niet bij elkaar zijn geweest. Het was voor ons een uitermate goede gelegenheid om ook op dat gebied de contacten, niet alleen op sociaal gebied, maar ook op inhoudelijk gebied te kunnen continueren.

840

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Strens.

845 Mevrouw **STRENS** (D66): Ik vind dit toch een wat teleurstellende reactie. We moeten bezig zijn om onze democratie toegankelijk te houden. Daar vinden wij elkaar. Dan komt u met het voorbeeld van een QR-code. Dat was gewoon het landelijk beleid, waar we ons op dat moment aan konden houden. U had kunnen deelnemen, ook als fractie, juist om daar het gesprek te voeren met elkaar en contacten aan te gaan. Ik begrijp niet waarom u hier dit punt maakt. Ik hoop echt dat u met andere inhoudelijke voorstellen komt, waarmee we wel de democratie verhogen.

850

De heer **DESSING** (FvD): Dat zullen we zeker doen. Dat laatste ben ik volledig met D66 eens. Staat u ons toe dat wij ook onze opvatting hebben over überhaupt de QR-code, landelijk gezien.

855 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Natuurlijk sta ik iedereen toe een opvatting te hebben, maar uw opvatting is gevaarlijk. Dankzij de opvatting van u en uw partij steeds tegen het coronabeleid, komen we er niet vanaf. Ik zou u willen vragen om uw woorden zorgvuldig te kiezen. Het is niet
860 zo. U bent niet uitgesloten van deelname, ook niet van de barbecue. U had daar gewoon aanwezig kunnen zijn. Ik zou zeggen: Stop met die gevaarlijke hetzevorming. Dat kunnen we nu echt niet gebruiken.

De heer **DESSING** (FvD): U kent mij als een redelijke volksvertegenwoordiger, die niet het middel
865 hetze structureel gebruikt. Dit is een punt dat we toch wilden maken tijdens deze algemene beschouwing.

Het zijn verontrustende gebeurtenissen die raken aan onze democratie. Als wij niet
onvoorwaardelijk, zonder het aantonen van onze medische status, aan de democratie deel mogen
870 nemen dan staat dus mogelijk in de toekomst, met de nuance nogmaals, ook onze deelname aan politieke processen op de tocht. Daarom willen we toch dit punt blijven maken, alvorens in te gaan op de financiële details van de begroting.

Als wij in dit licht de politieke thema's beoordelen die dit jaar de revue zijn gepasseerd en die in de begroting van volgend jaar een grote rol spelen, dan zien we een trendlijn van meer centraal
875 georganiseerd en aangestuurd management denken en minder menselijkheid in het verschiet. Meest in het oog springend hierbij zijn het blokkeren door de coalitie van een referendum over de verregaande maatregelen omtrent de energietransitie in de RES 1.0 waarbij de eigen democratische instrumenten om politieke redenen niet van toepassing werden verklaard. Met recht een staaltje van Duurzaam Doordrammen. Ook de stelselmatige afbraak van het
880 toekomstperspectief van boeren, onder het mom van door Brussel gedicteerde en door de provincie lijdzaam geconstrueerde spreadsheetnatuur, is een schrijnend voorbeeld.

Tijdens de afgelopen commissie NLG werd dat nog eens pijnlijk duidelijk. Boeren klaagden over de zeer strenge regelgeving die de agrarische sector beklemmen en toekomstperspectief voor de volgende generatie doet verdampen terwijl onze Gedeputeerde hierna zonder blikken of blozen
885 aangaf dat zij geen signalen heeft ontvangen dat regelgeving vanuit de overheid voor een gebrek aan toekomstperspectief zorgt. Een trend van ontmenselijking en typisch resultaat van management denken. De menselijke maat lijkt steeds verder verloren te gaan, zonder dat de gedeputeerden het doorhebben.

We hebben het dan nog niet gehad over het dure en verre van foutloze systeem van centrale
890 brugbediening, welke ten koste gaat van de banen van vele brugwachters in onze hele provincie. In deze begroting wordt hier nu 17 miljoen euro extra voor gevraagd, vanwege oplopende kosten en tegenvallende schaalvergrotingsvoordelen, zoals in de toelichting staat vermeld. Inwoners van Leimuiden klagen steen en been over de brugbediening op afstand vanwege lange wachttijden en meer stilstaande auto's. Zij willen hun brugwachter terug. Ook hebben de binnenvaartschippers

895 bij monde van de Algemeene Schippers Vereeniging kritiek op de minder flexibele bediening, meerdere landelijke incidenten en het uitblijven van het door het ministerie toegezegde evaluatiemoment over de centrale brugbediening. Kan de gedeputeerde ons tenminste toezeggen dat hij zich hard zal maken voor een gedegen evaluatie, zij het door het gesprek hierover aan te gaan met het ministerie, dan wel om eventueel in samenhang met de provincie Zuid-Holland een eigen evaluatie uit te voeren over de (kosten)effectiviteit van centrale brugbediening? Graag een reactie en een toezegging.

900 Dit zijn maar drie van de vele voorbeelden. Maar waar gaat het dan fout? Wanneer zijn onze bestuurders zover van de inwoners komen te staan dat zij niet meer horen of zien hoe zovelen steeds meer in de hoek worden gedrukt? Ook wanneer er duidelijke aanwijzingen zijn dat een bepaalde beslissing niet de juiste weg blijkt te zijn, blijft men doorgaan met het verder uitrollen hiervan. Het lijkt op een paard met oogkleppen op. Bang om halverwege het verlies te nemen en een andere, of oude weg in te slaan.

905 Het is evident dat de prioriteiten van dit Provinciebestuur niet de prioriteiten van Forum voor Democratie zijn. Alhoewel er in de financiële begroting zeker ook punten staan waar wij mee kunnen instemmen is de grote lijn toch echt een andere. De toekomst die FVD voor zich ziet is er een van gelijkwaardigheid, ongeacht medische status, innovatie en ondernemerschap mét onze boeren in plaats van tégen onze boeren, met een vrije keuze voor iedereen en zeggenschap voor de burger over het drastisch veranderen van ons landschap door middel van windmolens en zonneparken, in de vorm van een provinciaal referendum.

915 De prioriteiten van dit Provinciaal bestuur liggen vooral op een lijn met die van GroenLinks. Daarom willen wij toch de welgemeende felicitaties geven aan onze collega's van GroenLinks, die de VVD mee hebben kunnen krijgen in hun klimaatreligie en bijbehorende astronomische kosten. Er wordt een ongelofelijke hoeveelheid geld uitgegeven aan het ruïneren van ons landschap in naam van het redden van het klimaat, mede namens de VVD.

920

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het is wel fijn dat de heer Dessing zijn eigen falen hier iedere keer benoemt. Zijn falen bestaat eruit dat hij in het begin een formateur heeft aangesteld, want ze waren de grootste, die de gehele bestuursperiode mogelijk van Forum input had kunnen voorzien, -overigens is er geen verkiezingsprogramma van Forum, dus dat was wat moeilijk geweest-, maar dat terzijde. Uiteindelijk bleek Forum niet te willen besturen. Dat betekende dat er aan de rechterkant nog maar een partij was, de VVD, die nu de rechtse belangen moet verdedigen. U heeft zichzelf buiten spel gezet. Daarmee was een stem op Forum, een stem op GL. Hoe ziet u dat zelf?

930

De heer **DESSING** (FvD): Dat zie ik toch echt anders. Deze interruptie is al eens eerder gedaan. Ik meen een of twee jaar geleden. Ik begrijp wel dat die terugkomt. Ik begrijp ook het chagrijn van de VVD om in deze coalitie terecht te zijn gekomen, maar dat ligt niet aan de onwil van Forum voor Democratie dat wij niet willen meebesturen. In tegendeel. We zijn een zeer constructieve partij, die ook punten graag haar verantwoordelijkheid wil nemen. Als blijkt tijdens een coalitie verkennende fase dat Forum voor Democratie door veel van de partijen wordt uitgesloten,

940 waardoor een meerderheid op voorhand niet mogelijk is, dan tellen we onze kralen en
constateren we dat er voor ons geen plek is in die coalitie. Nogmaals dat is geen onwil van Forum
van Democratie. Het is het resultaat van de verhoudingen en de gesprekken zoals die er op dat
moment voor lagen.

945 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Misschien was het dan geen onwil. Dan was het in ieder geval
onmacht, die ervoor gezorgd heeft dat alle steun was voor GL. U bent niet in staat geweest om
datgene wat de kiezers van u vroegen, te vertalen naar echte bestuurskracht en invloed. Dat blijkt
u weer. U heeft het over bepaalde punten die u wilt bereiken. Dat zijn algemene punten over
gelijkwaardigheid. Iedereen is het daarmee eens. Over een goed verdienvermogen voor boeren.
Iedereen is het daarmee eens. Met al die punten in zijn algemeenheid is het iedereen het eens,
950 maar concrete plannen hoor ik niet van u, behalve dat u alleen maar nee zegt. FvD zegt nee. Dat
is de conclusie die ik hier trek. Wanneer gaat FvD een keer ja zeggen?

De heer **DESSING** (FvD): Volgens mij zegt FvD op heel veel punten concreet 'ja', ook in deze
provincie. FvD is met name in de commissie Mobiliteit en Bereikbaarheid, toch een van de grote
speerpunten van deze provincie, zeer constructief met de vele voorstellen die daar de revue
955 passeerden. FvD zal voor het iMPI stemmen, omdat wij dat een enorm goed document vinden,
waarin goede projecten, prima onderbouwd, de kerntaken van de Provincie onderschrijven.
Het feit dat we tegen de centrale brugbediening zijn, is een ander punt. Wij bekijken alles op zijn
inhoud, op zijn merites en wegen dat af. We zijn daar wel degelijk constructief in.

960 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ik hoor twee mannen bekvechten, wie het beste de rechtse belangen kan
vertegenwoordigen en vertegenwoordigt hier in de Provincie. Is het niet het idee en dat is een
vraag aan u beiden, dat u allen het belang voor alle Noord-Hollanders vertegenwoordigt?

965 De heer **DESSING** (FvD): Uiteraard. Dat is ook de verantwoordelijkheid die we als Statenleden
gemeen hebben. In eerste instantie zijn we er natuurlijk om de belangen van onze FvD-kiezers te
vertegenwoordigen, die 178.717 kiezers destijds voor Forum voor Democratie en daarmee de
grootste partij van Noord-Holland. Dat schept een verantwoordelijkheid. Die neem ik absoluut
970 niet licht. Natuurlijk, er zijn grote vraagstukken waar we als provincie en alle partijen voor staan.
Daar kijken wij ook naar. Daar zeggen we ook niet alleen maar nee tegen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Leerink.

975 De heer **LEERINK** (PvdA): Misschien een beetje in aansluiting op een eerdere vraag. U begon uw
betoog door te zeggen dat de provincie de band met de mensen kwijt is. De Provincie zou meer
gericht moeten zijn op mensen. Kunt u drie dingen noemen waarvan u zegt: Dat zijn heel
concrete zaken, die wij willen doen voor de mensen in Noord-Holland?

980 De heer **DESSING** (FvD): Daar heb ik wel een aantal voorbeelden van. Ik denk dat, waaraan net door het CDA werd gerefereerd, het woningbeleid op dit moment enorm restrictief is en dat de woningcrisis niet alleen door regels vanuit Brussel en Den Haag, maar ook vanuit de Provincie behoorlijk wordt afgeremd. Bestuurlijk gezien kun die woningmarkt op gang krijgen, als je er pragmatisch naar kijkt en erover met elkaar in overleg gaat. Dat je over de problemen van
985 stikstof en PFAS heen kunt stappen om het met elkaar voor elkaar te krijgen. Wat dat betreft zijn wij een partij die zeker wil aanpakken. Die bureaucratie moet overstegen worden. Dat zijn zaken waar de burger last van heeft. We moeten de burger meer inspraak geven. We moeten de burger respecteren, zodat ze over belangrijke besluiten, zoals windmolens in de achtertuin, wat te zeggen hebben en niet alleen in een of ander atelier waar ze voor de vorm inspraak hebben. De
990 burger moet meer betrokken worden om de politieke connectie en het vertrouwen in de politiek terug te krijgen. Dat is heel belangrijk.

De heer **LEERINK** (PvdA): U noemt wonen en inspraak. Bij wonen noemt u het feit dat we ons niet moeten laten lastig vallen door stikstof. Realiseert u zich, dat als we het stikstofprobleem niet
995 oplossen, dat we ook het woonprobleem niet oplossen?

De heer **DESSING** (FvD): Dat is nu juist een landelijk punt. We kunnen er provinciaal alles van vinden, maar landelijk zit de boel op slot. Forum voor Democratie kijkt daar toch anders tegenaan. Wij denken dat je er beter pragmatisch naar kunt kijken. Wij zien stikstof niet als een
1000 enorm groot probleem. Dat klopt. Daarover verschillen we van mening.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik hoor u zeggen: Ik sta hier voor de belangen van de Forum voor
1005 Democratie stemmer. Ik hoop dat alle andere volksvertegenwoordigers hier staan, om de ideeën van de mensen die ze vertegenwoordigen te vertegenwoordigen en niet de belangen. De belangen kunnen overal liggen. U hoort ideeën te hebben over hoe ieders belang goed gewogen wordt en hoe ieders belang gediend wordt. Niet alleen het belang van u eigen achterban.

1010 De heer **DESSING** (FvD): Daarin heeft u gelijk. Dat wil zeker niet zeggen dat wij geen ideeën hebben. Daar zal ik straks voorbeelden van geven en die hebben we ook al gegeven. Het is niet zo dat wij alleen maar nee zeggen. Natuurlijk willen wij het geluid van Forum voor Democratie laten horen. De ideeën die we hebben die wegen we af ten opzichte van de belangen van alle Noord-Hollanders. Ja, natuurlijk.

1015 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dan stel ik vast dat wat u net zei niet klopt. U zei letterlijk: Ik sta hier voor de belangen van de Forum stemmer. Dat is een verkeerde voorstelling van wat u hier hoort te doen.

1020 De heer **DESSING** (FvD): Ik hoorde geen vraag.

Echter zien wij nu al de ontwrichtende werking die dit heeft op ons bestaan. Nog voordat de grootste wind- en zonneparken aangesloten zijn is er nu al een enorm netwerkcapaciteitsprobleem ontstaan. In het elektriciteitsnetwerk zijn, zoals we al vreesden, gigantische investeringen nodig. Dat is het directe gevolg van het aansluiten van bronnen van 'wiebelstroom', waar we twee jaar geleden al tegen waarschuwden. Dat is de voornaamste reden dat we nu per saldo gedwongen zijn om mee te gaan in een enorme kapitaalinvestering in Alliander. Ook richting de VVD: Met pijn in het hart zullen wij voor stemmen. Daar zijn we zeker pragmatisch in, maar we zijn er niet blij vanwege hetgeen ik net heb uitgelegd.

Het ziet er niet naar uit dat het leed hiermee definitief geleden is. Door de doorgedraaide ambitie van de regering, die ons Provinciebestuur braaf volgt, kunnen er de komende jaren geen grootverbruikers meer aangesloten worden in tal van belangrijke economische gebieden voor onze provincie. Elektrische vrachtwagens bij Albert Heijn, ze willen het wel maar ze kunnen niet, want het net zit vol. Het is wanbeleid van DDR-achtige proporties waarvan het einde nog niet in zicht lijkt. Niet alleen het netwerk is ontoereikend, ook de energieprijzen voor huishoudens rijzen inmiddels de pan uit. Ook daarvoor moeten we als provincie oplossingen zien te vinden, om de nood van alle Noord-Hollanders te lenigen. Dit laatste zeg ik zowel tegen de VVD, als tegen GL. Daarin vinden we elkaar absoluut.

Energiearmoede treedt langzaam maar zeker toe tot onze samenleving op totaal onnodige wijze. Het is schrijnend om te zien dat al deze signalen niet genoeg blijken te zijn om onze bestuurders tot inkeer te laten komen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik hoor u vertellen dat er geen energie meer is en over Alliander. Wat biedt u aan oplossing?

De heer **DESSING** (FvD): De elektrificatie die op dit moment op alle fronten wordt uitgerold, is een beleid waar wij niet voor zijn, zoals u zult begrijpen. Je moet er voorzichtig in zijn om de toename ervan te stimuleren. Je moet zorgen, en dat is ook een landelijk punt, dat het gasverbod wordt uitgesteld. Totdat we een andere oplossing hebben gevonden, zullen we gas moeten blijven gebruiken. Je moet daar pragmatisch over na blijven denken.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik ben reuze benieuwd wat de heer Dessing als oplossing aanbiedt. Wij als kleine partij hebben twee jaar geleden al gezegd dat we moeten gaan nadenken over kernenergie. Wat is uw standpunt over kernenergie?

De heer **DESSING** (FvD): Ons standpunt is dat kernenergie een zeer interessante gedachte is, die bovendien CO₂-neutraal is. Het is alleen niet op korte termijn gerealiseerd. Wat dat betreft zijn we pragmatische genoeg om te zien dat het best een ingewikkeld probleem is. In Petten is een enorm goed nucleair centrum. Overwogen kan worden om versneld na te denken over het gaan bestuderen van het Small Modular Reactors principe. In Estland worden op dit moment al proeven gehouden. Dat is een oplossing voor de kortere termijn, korter dan die vijftien jaar, waar we als

1065 Provincie zeker naar zouden kunnen kijken. Ik vraag me af of daar draagvlak is binnen deze Staten. Het is een punt dat we zeker zullen agenderen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

1070 De heer **KLEIN** (CU): Ik luister met interesse naar de nieuwe coalitie, die ik hier zie ontstaan. Mijn interruptie gaat over uw terechte constatering dat de energieprijzen stijgen. Wat ik wel heel vreemd vindt is dat u dat een op een koppelt aan de bronnen van duurzame energie. Inmiddels wordt er steeds meer stroom door windmolens op zee opgewekt, door zonnepanelen. Dat vult elkaar heel goed aan. Daar zit niet de oorzaak van de prijsstijging. Dat weet u ook. Bent u het met mij eens dat die veel breder is en dat het aansluiten van nieuwe, hernieuwbare energie op
1075 het elektriciteitsnet niet zorgt voor die enorme prijsstijgingen, die we op dit moment zien?

De heer **DESSING** (FvD): Het is een onderdeel ervan. Ik ben het deels met u eens. Het sluiten van de gaskraan is een groot probleem. Daardoor schoot de energieprijs omhoog. De belasting op energie, landelijk gezien, is enorm op dit moment. Dat zijn allemaal problemen die samen met de
1080 marktwerking en het feit dat er lang is gewacht met het vullen van die reserve gasbel, er voor zorgen dat die gasprijs omhoog geschoten is. Dat is een marktwerking die negatief uitpakt voor de burgers. Daar zullen we met elkaar wat mee moeten. Dat zeg ik tegen deze Staten: constructief en met elkaar in samenwerking.

1085 De heer **KLEIN** (CU): Ik vind dit een prachtig, bijna links plan, wat u nu schetst: om de marktwerking wat terug te brengen. Helemaal mee eens, overigens.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Nadat ik u ernaar vroeg of u een oplossing heeft, noemt u allerlei oplossingen. Waarvoor neemt u uw oplossingen niet mee in uw speech? Bent u bereid als
1090 Forum voor Democratie te lobbyen voor deze oplossing?

De heer **DESSING** (FvD): Ja zeker. We zijn zeker bereid om te lobbyen. Als we daarvoor de meerderheid van deze Staten mee krijgen, dan staan we daar zeker voor open. Ik heb mijn elf minuten spreektijd getracht zo efficiënt mogelijk in te delen. Ik ben blij met uw interruptie, zodat
1095 ik het op dit punt kon aanvullen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Leerink.

1100 De heer **LEERINK** (PvdA): Als we dan toch zaken aan het doen zijn. U had het over energiearmoede en dat u daarover zorgen heeft. Begrijp ik daaruit dat we op de steun van Forum mogen rekenen als daar straks moties over komen?

De heer **DESSING** (FvD): Daar zullen we constructief naar kijken. Dat zou zomaar kunnen. Die beraadslaging komt nog.
1105 Als wij dan naar de toekomst kijken dan zien wij dat de begroting in de aankomende jaren steeds verder onder druk zal komen te staan. Er komen grote investeringen op onze provincie af met

name op het gebied van infrastructurele vervangingsprojecten. Dit noopt tot budgettaire voorzichtigheid in plaats van astronomische uitgaven voor onzinnige en onbetaalbare klimaatdoelen. Het verbaast onze fractie dan ook dat er een tsunami aan moties is ingediend die de ruim 6 ton zogenaamde "overschot", -maar die eerder een minder dan geplande uitgave is-, op voorhand al ruimschoots weer wil uitgeven.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

1115 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Waar in onze begroting gaat eigenlijk het meeste geld naar toe?

De heer **DESSING** (FvD): Het meeste geld gaat naar de kerntaak infrastructuur.

1120 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Hoeveel kerntaken hebben wij?

De heer **DESSING** (FvD): Dit lijkt me niet het moment om te gaan overhoren.

1125 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat vertel ik u. We hebben zeven kerntaken. Een daarvan is klimaat. In onze begroting is klimaat het vijfde onderdeel. Er zijn vier andere portefeuilles waar meer geld naar toe gaat. De klacht dat door energietransitie wij opeens niets meer aan mobiliteit doen is gewoon onzin. Het komt niet overeen met de werkelijkheid. U zegt maar wat.

1130 De heer **DESSING** (FvD): Volgens mij zeg ik niet zomaar wat. U kent onze opvatting over het klimaat en het feit dat wij daar minder geld aan willen uitgeven dan deze 'Duurzaam Doordrammen'-coalitie. Dat lijkt me evident.

1135 Onze fractie is uitermate voorzichtig met het op voorhand uitgeven van geld en heeft daarom ook onze aangehouden motie 67 ingediend, getiteld 'Reserveer meevallers voor tegenvallers'. Volgens de toelichting door Gedeputeerde Staten is deze motie overbodig, omdat een overschot op de begroting per definitie al geormerkt zou zijn voor toekomstige financiële tegenvallers, mits niet al geormerkt voor een andere bestemming. Toch wil onze fractie juist vanwege die laatste toevoeging vasthouden aan deze motie, om daarmee de nadruk op budgettaire voorzichtigheid te blijven benadrukken. Wij zijn en blijven tegen het "verjubelen" van zogenaamde overschotten. Maar als we dan toch overschot uit zouden moeten geven dan is het positieve advies van Gedeputeerde Staten bij motie 71 'Versnellen aanpak fietsknelpunten' om het overschot toe te kennen aan het voorlopig veilig stellen van de exploitatie van de fietspompjes bij IJpendam en Spaarndam, op zich een sympathiek voorstel dat van alle bestedingsvoorstellen nog onze voorkeur zou kunnen hebben.

1145 Het huidige Provinciale beleid leidt naast goed uitgevoerde infrastructurele projecten ook tot veel onnodige fouten en geldverspilling, waarvan wij als inwoners van Noord-Holland allemaal de dupe worden. Deze begroting van de Duurzaam Doordrammen-coalitie is niet de onze en zal dat ook niet worden. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald is een mooi Nederlands spreekwoord, dat wij nog vaak zullen bezigen in dit huis als er niet genoeg van jullie collega-Statenleden op durven te staan en de juiste beslissingen durven te nemen in het belang van onze

1150 inwoners en het mooie vertrouwde landschap. Forum voor Democratie zal altijd de feiten blijven benoemen en open staan om een betere en slimmere langetermijnstrategie voor onze Provincie bespreekbaar te maken.

De **VOORZITTER**: Heeft u vandaag een motie ingediend, of niet?

1155

De heer **DESSING** (FvD): Nee.

De **VOORZITTER**: Het woord is aan de heer Zoon.

1160 De heer **ZOON** (PvdD): De mens stelt graag uit. Morgen ga ik stofzuigen. De afspraak met de tandarts maak ik volgende week, en na de winter kijken we naar een warmtepomp. Dit
uitstelgedrag heeft grote gevolgen, omdat het niet alleen gaat over futiliteiten, maar ook wordt
toegepast op de grote thema's. Het is waarneembaar in ons woordgebruik. Komt een situatie ons
niet goed uit, schieten we in een reflex met het moet "haalbaar en betaalbaar" zijn. Het zijn
1165 woorden om dingen uit te stellen, hoewel we weten wat eigenlijk moet gebeuren. Sterker nog, dit
uitstelgedrag veroorzaakt nog meer ellende. De uitdrukking "Zachte heelmeesters maken
stinkende wonden", heeft al een oorsprong uit 1550. We weten heel goed dat je dingen moet
doen om iets voor elkaar te krijgen. Ik zou heel graag Gedeputeerde Staten de schuld geven van
uitstelgedrag, maar dat is niet eerlijk. We maken ons er allemaal schuldig aan. Ja, ook ik. Om ons
1170 vandaag scherp bij de les te houden, ook de mensen thuis, ambtenaren en Statenleden, wil ik u
aansporen om een oud papiertje te zoeken en daar een 4x4-ruit op te tekenen en in te vullen met
uitstelwoorden. Als inspiratie kunt u kijken naar mijn jasje. Of kijk even op mijn social media.
Voor de winnaars met bingo van 4 woorden, hebben we chocolade. Heeft u een volle kaart, dan
krijgt u het boek "Een leven op onze planeet". Stuur me een foto van uw bingo, de eersten krijgen
1175 een prijs. Valt de bingo niet, dan vallen de prijzen terug naar de algemene middelen en krijgen
Gedeputeerde Staten deze in bewaring. Over de uitslag kan gecorrespondeerd worden.
Dan nu die grote thema's: van bestuur tot natuur. Samenvattend hebben we al jaren te veel
toegelaten en toegestaan. Goede kaders stellen en verantwoordelijkheid nemen is lastig.
Zo hebben we in het verleden geen restricties gezet op CO2-uitstoot, met als gevolg
1180 klimaatopwarming, smeltende polen en zeespiegelstijging. We leven buiten de draagkracht van
de aarde, maar bedrijven denken dat ze recht hebben op de uitstoot die ze gewend zijn, terwijl
ze realistisch gezien al decennia op de pof hebben geleefd. Ondertussen zit ons klimaat op de
wip van omslaan, en is het nu of nooit. "Biggest issue is to go from the bla to the action", zei
demissionair premier Rutte vorige week in Glasgow. Maar de realiteit is afschuiven en uitstellen.
1185 Het scenario dat delen van Noord-Holland eind deze eeuw opgegeven moet worden, omdat het
water te veel stijgt, begint steeds realistischer te worden.
Tot op heden regeert nog steeds het woord, waarbij doelen steeds verder uit zicht komen. Het
Fit-for-55-pakket is onvoldoende om de anderhalve graadstijging tegen te gaan. Als we gaan
handelen, moeten we niet werken met achterhaalde doelstellingen. Het mantra 'haalbaar en
1190 betaalbaar' is niet meer aan de orde, vond ook Ed Nijpels afgelopen donderdag bij Op1.
Daarom dient de PvdD samen met de SP de volgende motie in.

Motie 188/08-11-2021

Het 1,5°C-doel minimaal als maat hanteren

- 1195 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;*
constaterende dat:
- *het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat we een opwarming van meer dan 1,5°C moeten zien te voorkomen, om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen;*
  - *het IPCC echter stelt dat volgens de huidige koers er rekening gehouden moet worden met minstens 3 tot 4 graden opwarming, wat desastreuze gevolgen (overstromingen, watersnoden, voedselproblemen, etc.) zal hebben;*
- 1205 *overwegende dat:*
- *met het Klimaatakkoord de ambities (49% reductie van broeikasgassen) te laag liggen, omdat we hiermee volgens wetenschappelijk consensus – en erkend door GS - het doel van maximaal 1,5°C opwarming niet halen;*
  - *de Begroting 2022 tóch uitgaat van deze 49%;*
- 1210 - *we als overheden ook volgens de beroemde Urgenda-uitspraak maximale inspanning moeten leveren om de klimaatcrisis aan te pakken;*
- *de verwachting voor 2021 is dat de uitstoot in Nederland boven het Urgenda-doel uitkomt; roepen het college van Gedeputeerde Staten op:*
- *om er bij het Rijk op aan te dringen om het beleid te richten op minstens het halen van het 1,5°C-doel;*
  - *als provincie ook in eigen beleid het maximaal 1,5°C-doel als maat te hanteren;*
- 1215 *en gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren en SP*

Daarnaast heeft de provincie geen CO₂-reductiedoelen per sector gesteld, maar levert de provincie een bijdrage aan het landelijk klimaatdoel. We dobberen dus wat rond en kijken naar grote broer het Rijk. Andere provincies, zoals Gelderland, hebben wel eigen doelstellingen. Daarom een motie, samen met de SP en CU.

Motie 189/08-11-2021

CO₂-reductiecijfers per sector

- 1225 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;*
overwegende dat:
- *het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) van de Verenigde Naties stelt dat een opwarming van meer dan 1,5°C voorkomen moet zien te worden, om grote rampen (droogtes, extreem weer, overstromingen, etc.) en onherstelbare schade aan ecosystemen te voorkomen ;*
  - *een krachtig klimaatbeleid nodig is om de klimaatdoelen te halen;*
  - *het dashboard Energietransitie in Noord-Holland een beeld geeft van de uitstoot van broeikasgassen ;*
  - *de laatst bekende cijfers hierin dateren van 2018;*
- 1230
- 1235

- *de provincie weliswaar de uitstoot monitort, maar daarbij steeds terugkijkt naar wat er is gebeurd;*
  - *voor het behalen van de CO2-eq reductiedoelstelling in 2030 het essentieel is te weten welke sectoren (industrie, landbouw, verkeer, gebouwde omgeving) hoeveel uitstoot moeten reduceren;*
  - *bijvoorbeeld de provincie Gelderland in haar Klimaatplan 2021-2030 reductiedoelen per sector heeft opgenomen ;*
  - *hierbij de EU-voorstellen in het kader van Fit for 55 kunnen worden meegenomen;*
- 1245 *gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *aan te geven welke reductie CO2-eq uitstoot (ton) nodig is per sector, om het provinciale reductiedoel te halen;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
Partij voor de Dieren, SP en ChristenUnie

1250

Het geen limiet stellen aan de vee-industrie geeft heel veel dierenleed, risico's op ontstaan van zoönose en levert tonnen mestoverschot op. De overproductie in ons kleine land voor de export gaat ten koste van de gezondheid van natuur, dier en mens. Net als het gebruik van gif in de landbouw, met Parkinson tot gevolg en een drastische vermindering van het aantal insecten en vogels. Boeren klagen dat hen iets wordt afgenomen, iets dat nooit exclusief van hen was; maar van ons allen. De weg voorwaarts is een natuurinclusieve landbouw. Maar de lobby praat als WC-eend-adviseur mee in bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn Waterdoelen, die bij lange na niet gehaald lijkt te worden. Naast schade aan natuur, ligt hier opnieuw een juridisch probleem op de loer, net zo groot als bij Programma Aanpak Stikstof. Daarom de volgende motie.

1260

Motie 190/08-11-2021

Milieuorganisaties betrekken bij verbeteren waterkwaliteit

1265 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;*
overwegende dat:

- *samenwerkingspartners voor verbetering waterkwaliteit en benutten/beheren van water volgens de provincie zijn: waterschappen, Rijkswaterstaat, gemeenten en maatschappelijke partijen zoals LTO en drinkwaterbedrijven;*
- *op dit moment nog steeds 0% van de Kaderrichtlijn Water-doelen (KRW) gehaald worden en doelbereik 100% in 2027 dus nog ver weg is;*
- *op dit moment milieuorganisaties vanuit de provincie niet actief om input worden gevraagd voor het verbeteren van de waterkwaliteit in Noord-Holland;*
- *het betrekken van milieuorganisaties bij het verbeteren van de waterkwaliteit het doelbereik dichterbij kan halen;*

1275

gehoord de discussie, verzoeken GS:

- *milieuorganisaties te betrekken bij het verbeteren van de waterkwaliteit;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*

Partij voor de Dieren

1280 En dan twee correcties, voorzitter, op de begroting met de volgende amendementen:

Amendement 32/08-11-2021

Achteruitgang biodiversiteit niet gestopt

1285 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:*

De tekst op bladzijde 84:

1290 *‘Gelukkig begint het beleid voor herstel van de biodiversiteit, dat enkele decennia geleden is ingezet, ook vruchten af te werpen. De achteruitgang van de natuurkwaliteit in veel natuurgebieden lijkt gekeerd, zoals blijkt uit onze tweejaarlijkse rapportage over de staat van de biodiversiteit in Noord-Holland en onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving.’*

te vervangen door de tekst:

1295 *‘De living planet index voor Nederland van het WNF laat nog steeds een dalende lijn zien. Over het algemeen genomen zien we ook in Noord-Holland dat de kwetsbare soorten het nog steeds zeer moeilijk hebben en achteruit blijven gaan.’*

Toelichting

1300 *Uit de living planet indicator voor Noord-Holland van het WNF en de conclusie van het WNF dat de kwetsbare soorten het nog steeds heel moeilijk hebben, kan niet afgeleid worden dat de achteruitgang van de natuurkwaliteit in veel gebieden lijkt te zijn gekeerd. De achteruitgang is niet gestopt. Zie blz. 85 van de Begroting, bron Compendium voor de Leefomgeving. Partij voor de Dieren*

Amendement 33/08-11-2021

1305 Omgevingsfactoren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; besluiten in bovengenoemde ontwerpbesluit:

De tekst op bladzijde 87:

1310 *‘Natuur en landschap zijn dynamisch, (soms) onvoorspelbaar en hun ontwikkeling wordt bepaald door vele factoren die buiten de directe provinciale beïnvloedingsfeer liggen, zoals klimatologische ontwikkelingen, weersomstandigheden, de ontwikkeling van dieren- en plantenpopulaties en sociaaleconomische ontwikkelingen.’*

te vervangen door de tekst:

1315 *‘Natuur en landschap zijn dynamisch, (soms) onvoorspelbaar en hun ontwikkeling wordt mede bepaald door factoren die buiten de directe provinciale beïnvloedingsfeer liggen, zoals klimatologische ontwikkelingen, weersomstandigheden, de ontwikkeling van dieren- en plantenpopulaties en sociaaleconomische ontwikkelingen.’*

Toelichting

1320 *De originele tekst zou geïnterpreteerd kunnen worden alsof de Provincie nauwelijks invloed heeft op thema's als biodiversiteit, klimaatverandering en sociaal economische effecten. In het antwoord op vraag 144 in het Memorie van Antwoord wordt echter gesteld dat "[provinciale]*

1325 *beleidsinspanningen kunnen wel allicht een beperkt effect bereiken". Door een kleine aanpassing in de tekst zou deze niet meer de suggestie kunnen wekken dat de Provincie geen enkele invloed heeft de ontwikkeling van natuur en landschap.*
Partij voor de Dieren

1330 Als provincie stimuleren we biologische bollenteelt. Zonder gifgebruik en met ruimte voor natuur en biodiversiteit. Steeds moeten wij vragen wat het areaal biologische bollenteelt is. En steeds is het antwoord: minder dan 1%. Daarom een motie.

Motie 191/08-11-2021

Indicator biologische bollen toevoegen aan begroting

1335 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; overwegende dat:*

- *het aandeel biologische bollenteelt in Noord-Holland nog steeds minder dan 1 % van het totale areaal is;*
- 1340 - *er de afgelopen periode veel berichten in de media zijn verschenen over nadelige effecten van bestrijdingsmiddelen voor natuur, milieu en gezondheid;1*
- *er in de Noord-Hollandse landbouw stappen worden gezet bij het terugdringen van het gebruik van bestrijdingsmiddelen, maar dat er nog voldoende mogelijkheden zijn hierin verdere vooruitgang te boeken met toekomstperspectief voor de bedrijven;*
- 1345 - *er in de Voedselvisie van de provincie wordt ingezet op natuurinclusieve landbouw in 2030 door verdere reductie van gewasbeschermingsmiddelen, verbetering van waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid en vergroting van de biodiversiteit;*
- *de provincie biologische bollenteelt wil stimuleren, maar hier geen indicator voor heeft opgenomen in de Begroting;*
- 1350 *gehoord de discussie, verzoeken GS:*
  - *een indicator biologische bollen toe te voegen aan de volgende Begroting; en gaan over tot de orde van de dag. Partij voor de Dieren*

De **VOORZITTER**: Een interruptie door mevrouw Van Soest

1355

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): De heer Zoon heeft op zijn jasje staan 'haalbaar' en 'betaalbaar'. Ik vind het mooie kreten, maar wat is het inhoudelijk? Wat bedoelt u met haalbaar en betaalbaar? Bent u voor de windmolens, zodat alle vogels kunnen omkomen in deze 'gehaktmolens'? Kunt u daar in uw speech op ingaan?

1360

De heer **ZOON** (PvdD): Haalbaar en betaalbaar wordt vaak gebruikt om zaken uit te stellen. We zien dat iets noodzakelijk is om te doen, zoals stikstofmaatregelen nemen, om vervolgens te zeggen: Het moet wel haalbaar en betaalbaar zijn, om vervolgens een onderzoek te gaan uitvoeren, waardoor er nog meer vertraging ontstaat in het maken van plannen.

1365 Zoals u weet zijn we voor het gebruik van windmolens, maar wel op plekken waar vogels niet, zoals u zegt, door de gehaktmolen gaan. Als er risico's zijn op vogelongelukken dan kunnen technische mogelijkheden als radars worden gebruikt, om de windmolen tijdelijk stil te zetten.

1370 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik wil graag garanties. Dient u daarvoor een motie in, zodat vogels gewaarschuwd worden voordat ze in de buurt van een windmolen komen? Heeft u daar geld voor?

1375 De heer **ZOON** (PvdD): We hebben daarvoor al een motie ingediend. We gaan er als provincie ook beleid voor maken. Ik zou heel graag nog een motie indienen, maar volgens mij is dat niet nodig.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

1380 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): U heeft het over haalbaar en betaalbaar. Wij voegen daar als VVD nog de term realistisch aan toe. Dat doen we niet om plannen uit te stellen. Dat doen we om kaders aan te geven. We zijn zeker geen voorstander van onhaalbare en onbetaalbare plannen, waar u eigenlijk vanuit gaat. Hoe denkt u uw onhaalbare en onbetaalbare plannen te kunnen verkopen aan de Noord-Hollander, die dat uiteindelijk moet gaan opbrengen?

1385 De heer **ZOON** (PvdD): Ik vind dit een nogal algemene vraag. Kunt u voorbeelden geven? Ik ben niet voor onhaalbaar en onbetaalbaar. Ik wil duidelijke plannen waarbij we goede kaders stellen.

1390 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik begrijp dat u niet voor onhaalbaar of onbetaalbaar bent. Bent u dan wel voor haalbaar en betaalbaar?

De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben absoluut voor haalbaar en betaalbaar. Ik ben tegen het woordgebruik om dingen uit te stellen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Dessing.

1395 De heer **DESSING** (FvD): Ik sla even aan op de opmerking die gemaakt werd over het gebied waar geen vogels zouden zijn en dat daar windturbines kunnen worden geplaatst. Kan de heer Zoon aangeven, zeker gezien het aantal windturbines dat in de provincie zou moeten komen, welke gebieden verboden voor vogels zijn?

1400 De heer **ZOON** (PvdD): Dat is heel makkelijk. Er zijn vogeltrekroutes in Nederland en die zijn keurig in kaart gebracht. Daarmee wordt rekening gehouden bij het plaatsen van windmolens.

De heer **DESSING** (FvD): Wordt het buiten die trekroutes verboden voor vogels?

1405 De heer **ZOON** (PvdD): Buiten de trekroutes gaan we andere maatregelen nemen, zoals het tijdelijk stil zetten als het nodig is.

1410 De heer **DESSING** (PvdD): Even stil zetten? En voor een groot aantal vogels, hoe ziet u dat voor zich als het gaat over zwermen? Dat is toch niet te controleren?

1415 De heer **ZOON** (PvdD): Zoals u weet, is dat heel goed te controleren, want we gebruiken het ook bij luchthavens, om het vliegverkeer stil te leggen als er vogels zijn. Diezelfde radars worden gebruikt om vogels te detecteren.

1420 Als provincie werken we veel met andere partners en proberen we dingen slim en gemeenschappelijk op te pakken. Neem nu de nieuwe Hollandse Waterlinie, gesticht in 1871 met heden ten dage van grote cultuurhistorische waarde en in veel gevallen ook van ecologische waarde. Het open karakter van de vorige eeuw geeft ruimte aan ecologie, maar de nieuwe uitvoeringsorganisatie kijkt daar niet naar. Daarom een motie samen met JA21, SP en D66.

Motie 192/08-11-2021

Ecologie en natuur bij nieuwe organisatie Hollandse waterlinies

1425 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; overwegende dat:*

- *de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie onderdeel gaan worden van 'Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies';*
- 1430 - *taken voor de Hollandse Waterlinies worden ondergebracht in een gezamenlijke uitvoeringsorganisatie met de provincies Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant, maar er geen overdracht van mandaat plaatsvindt;*
- *het maken van en besluiten over beleid- en uitvoeringsplannen een provinciale bevoegdheid blijft;*
- 1435 - *de waterlinies naast de grote cultuurhistorische vaak grote ecologische waarden herbergen;*
- *deze waarden elkaar kunnen versterken en aanvullen;*

gehoord de discussie, verzoeken GS:

- *met de andere drie provincies in gesprek te gaan om in provinciale beleids- en*
  - 1440 *uitvoeringsplannen ecologie en natuur te koppelen aan het werelderfgoed;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*

Partij voor de Dieren, JA21, SP en D66

1445 En dan het blokje Scheikunde: Het vrijelijk laten gebruiken van chemische stoffen heeft ons als bevolking een fijnstof-, roet-, ZeerZorgwekkendeStoffen- en een PFAS-probleem opgeleverd. Onze inwoners hebben daar niet voor gekozen, maar zijn er wel de dupe van. Wij als overheid hebben geen of te ruime regels gesteld in het verleden, zo blijkt maar weer. Ja, ik denk aan de Hoogovens, maar ook aan Schiphol. Zo blijkt de milieuvergunning van Schiphol toe te staan dat op de luchthaven grote hoeveelheden kankerverwekkende en andere zeer schadelijke stoffen

- 1450 mogen worden uitgestoten. Volgens Mobilisation for the Environment is de vergunning zwaar gedateerd en bevat deze onduidelijkheden. Dat vraagt om meer duidelijkheid. En daarom de volgende motie samen met de SP.

Motie 193/08-11-2021

- 1455 Actualiseren milieuvergunningen bedrijven van Schiphol

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;

overwegende dat:

- 1460 - *de milieuvergunning Schiphol de uitstoot toestaat van grote hoeveelheden kankerverwekkende stoffen op de luchthaven Schiphol ;*
- *het onder meer gaat om benzeen (volgens cijfers van het RIVM 5.225 kilogram in 2018) en formaldehyde (35.820 kilogram);*
- *het onduidelijk is of daarbij de uitstoot van stijgende en dalende vliegtuigen is meegerekend, of alleen de uitstoot door taxiën en stationair draaien;*
- 1465 - *eveneens onduidelijk is hoeveel er van bijvoorbeeld de stoffen ketonen en aldehyden, die zeer schadelijk zijn voor de volksgezondheid, mag worden en wordt uitgestoten;*
- *de milieuvergunning volgens Mobilisation for the Environment (MOB) zwaar gedateerd is;*
- *MOB eveneens opmerkt dat het RIVM in 2019 een onderzoek presenteerde, waaruit bleek dat mensen die in de buurt van Schiphol wonen door de uitstoot van de luchthaven gezondheidsrisico's lopen;*
- 1470 - *daarbij alleen gekeken is naar fijnstof (PM_{2,5}) en niet naar de uitstoot van kankerverwekkende stoffen;*
- *uit onderzoek van TNO oktober 2021 blijkt dat grondpersoneel op Schiphol blootstaat aan zeer hoge concentraties ultrafijnstof van vliegtuigmotoren ;*
- 1475 - *de Gezondheidsraad hier een maand eerder al over waarschuwde en de FNV opnieuw aan de bel trok;*
- *de provincie spreekt over 'een balans tussen duurzame connectiviteit en een schone leefomgeving', maar hier nog geen verdere concrete invulling aan heeft gegeven;*
- 1480 - *de provincie beleid heeft voor een gezonde leefomgeving en schone lucht, zie onder andere het Programma gezonde leefomgeving en de ondertekening van het Schone Lucht Akkoord;*
- gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *provinciale milieuvergunningen van bedrijven Schipholterrein te controleren op actualiteit en zo nodig aan te scherpen;*
- 1485 - *in gesprek te gaan met Haarlemmermeer over gemeentelijke milieuvergunningen van bedrijven op het Schipholterrein;*
- *de uitkomst hiervan te rapporteren aan PS;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- 1490 *Partij voor de Dieren en SP*

1495 Voorzitter, als provincie hebben we veel taken waar we niet direct over gaan. Maar één van die taken waar we wel over gaan is financieel toezicht op de waterschappen. Dat toezicht komt niet terug als indicator in de begroting. Daarom een motie samen met JA21.

Motie 194/08-11-2021

Meer financieel toezicht op waterschappen

1500 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;*
overwegende dat:

- *het financieel toezicht door GS op waterschappen beperkt is ;*
- *in het IBT-verslag over 2020 is te lezen dat de schuldenposities van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en van het Hoogheemraadschap van Rijnland in 2020*
1505 *aandachtspunten waren;*
- *de Groene Amsterdammer op 20 oktober 2021 berichtte dat het financieel allerm minst rooskleurig loopt bij de waterschappen. In 2015 waren de schulden qua omvang ‘twee tot vier keer de begroting’, waarmee de schuldenlast aanmerkelijk hoger ligt dan wat de*
1510 *gemeenten en het Rijk voor zichzelf houdbaar achten³;*

gehoord de discussie, verzoeken GS:

- *bij de volgende Begroting een indicator voor waterschappen toe te voegen bij 1.2.2, zonder streefwaarde, net als voor gemeenten;*
en gaan over tot de orde van de dag.
- 1515 *Partij voor de Dieren en JA21*

U zult misschien denken, horende dit alles, dat we wat negatief zijn bij de Partij voor de Dieren. Maar dat is niet zo. Afgelopen jaar heb ik gesproken met een biologische bollenboer, met een spruitenteler, die geen last van ganzen heeft, met IVN, die vragen krijgt over het vergroenen van schoolpleinen. En ik hoor steeds vaker over natuurinclusieve wijken en bedrijventerreinen. Dat laatste is mooi, want als provincie stimuleren we dat. Alleen we hebben geen idee hoe die stimulering uitpakt. Daarom een motie samen met JA21 en de SP

1520

Motie 195/08-11-2021

1525 Inventarisatie realisatie natuurinclusieve woonwijken en bedrijventerreinen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;
overwegende dat:

- *de Provincie het vergroenen van bebouwd gebied door natuurinclusief bouwen stimuleert, maar geen overzicht heeft van het aantal natuurinclusieve woonwijken en natuurinclusieve bedrijventerreinen die er het afgelopen jaar bij zijn gekomen;*
- *als reden voor het ontbreken van dit overzicht wordt gegeven, dat de gemeente bevoegd gezag is voor het wel of niet realiseren van natuurinclusieve woonwijken en*
1535 *bedrijventerreinen;*

- *het daardoor onmogelijk is om de effecten van dit beleid in kaart te brengen;*
- *onderdeel van de beleidscyclus is na te gaan of beleid effect heeft, en het daarop zo nodig aan te passen;*

gehoord de discussie, verzoeken GS:

- 1540 - *te inventariseren hoeveel natuurinclusieve woonwijken en bedrijventerreinen zijn gerealiseerd;*

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren, JA21 en SP

- 1545 En dan die schoolpleinen. Het gaat hier weer om samenwerken tussen de gemeenten, ouders en de scholen. Er is vraag naar. We zien dat het loopt bij andere provincies. Provincie Noord-Holland heeft bij Groen Kapitaal de kennis in huis, maar het wil niet vlotten. Daarom een motie samen met JA21 en ChristenUnie

1550 **Motie 196/08-11-2021**

Motie Boost Groene Schoolpleinen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;

1555 *constaterende dat:*

- *Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid;*
- *groene schoolpleinen vele belangrijke positieve effecten opleveren voor niet alleen de ontwikkeling en welzijn van kinderen, maar ook voor de maatschappij in het algemeen (zoals betere omgang met natuur en milieu als de kinderen groter worden);*
- *Provincie Noord-Holland eerder een initiatiefvoorstel om groene schoolpleinen te stimuleren heeft omarmd;*
- *inzet op groene schoolpleinen raakt aan vele beleidsthema's in de provincie, zoals biodiversiteit, waterberging en hittestress;*

1565 *overwegende dat:*

- *in 2019 IVN in opdracht van de provincie een adviesrapport groene schoolpleinen heeft uitgebracht waaruit blijkt dat er grote behoefte is om deze pleinen te realiseren en sindsdien vragen om ondersteuning bij IVN blijven komen;*

1570 - *er sindsdien vanuit provincie Noord-Holland echter verder weinig meer op dit vlak is ondernomen en het vergroenen van schoolpleinen in Noord-Holland achterblijft bij andere provincies in Nederland;*

- *provincies als Zuid-Holland, Zeeland, Brabant, Limburg, Overijssel, Gelderland, Drenthe en Utrecht allemaal een voortrekkersrol hebben gekozen om de schoolpleinen in hun provincie te vergroenen;*

1575 - *IVN in opdracht van provincie Utrecht een 'servicepunt groene schoolpleinen' heeft ontwikkeld, een platform waar alle bruikbare kennis samenkomt en volledige ondersteuning biedt aan scholen/gemeenten, van ontwerp, aanleg en gebruik tot hulp bij vinden van financiering;*

- 1580 - op de website van Groen Kapitaal nu een stappenplan staat hoe men een schoolplein kan vergroenen, maar scholen behoefte zeggen te hebben aan meer begeleiding;
- een 'servicepunt groene schoolpleinen Noord-Holland' onder Groen Kapitaal zou kunnen worden ondergebracht en daar ook gemeenten zouden kunnen aankloppen voor hulp bij het vormgeven van hun groene schoolpleinenbeleid;
- gehoord de discussie, verzoeken GS:
- 1585 - samen met IVN en Groen Kapitaal uit te werken hoe zo'n servicepunt het beste in Noord-Holland zou kunnen worden ingericht;
- hiervoor maximaal 80.000 euro uit te trekken;
- om in het verlengde daarvan te kijken of in 2022 een stimuleringsmaatregel van 17.500,- euro voor 5 pilotlocaties in Noord-Holland kan worden ingezet, waarbij de scholen vanuit het servicepunt worden ondersteund om aan de criteria te voldoen en co-financiering te vinden;
- 1590 en gaan over tot de orde van de dag.
Partij voor de Dieren, JA21 en ChristenUnie
- 1595 U ziet het voorzitter, de economie zoals we die nu hebben ingericht - zonder duidelijk grenzen waarbinnen we vrij kunnen bewegen - levert gevaar op. Het komt neer op regie nemen. Het goede te stimuleren. Niet zeggen: "De markt bepaalt" en het tempo te laten bepalen door de achterblijvers. Daarom een motie samen met de SP.
- 1600 **Motie 197/08-11-2021**
Economie binnen ecologische grenzen
- Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;*
- 1605 *overwegende dat:*
- we naast eventuele financiële tekorten, ook met ecologische tekorten te maken hebben, uitgedrukt o.a. in de Nederlandse "Earth Overshoot Day" ;
- we met de manier waarop onze economie is ingericht nu drie Aardes nodig hebben, in plaats van één;
- 1610 - een sluitende ecologische begroting waarborgt dat we met ons economisch beleid en activiteiten niet meer aan de Aarde onttrekken, dan de planeet aankan;
- het onverantwoordelijk is jegens toekomstige generaties om de Aarde uit te putten;
- gehoord de discussie, verzoeken GS:
- de ambitie uit te spreken om in te zetten op een economie en activiteiten die geen schade aanrichten aan gezondheid van mens, dier en hun leefomgeving, maar daar juist zoveel mogelijk een positieve bijdrage aan leveren;
- 1615 en gaan over tot de orde van de dag.
Partij voor de Dieren en de SP
- 1620

Voorzitter, dan hebben we nog een hele discussie gehad over Menukaart-moties. Allemaal positieve moties, we hebben er een paar uitgewerkt, in de commissie besproken en weer aangepast. Laten we deze nu gaan indienen, dan kunnen we er over stemmen:

1625

Motie 198/08-11-2021

Aanrijdingen met wilde dieren voorkomen

1630

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; overwegende dat:

1635

- *Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid*
- *er nog steeds veel aanrijdingen zijn met wilde dieren en dit aantal stijgt;*
- *de provincie met haar beleid op het gebied van onder andere infrastructuur, wonen en mobiliteit raakt aan het leefgebied en veiligheid van dieren en dat verantwoordelijkheden (zorgplicht) met zich brengt;*
- *de provincie zich inzet voor verkeersveiligheid in Noord-Holland en het explicieter betrekken van dieren daarbij een logische stap is;*
- *naast faunapassages en ecoducten, er steeds meer kleinere ingrepen, innovatieve ideeën en technologieën zijn die ingezet kunnen worden om het aantal aanrijdingen naar beneden te brengen;*
- *meer bewustwording tevens een belangrijk is om het aantal aanrijdingen met dieren naar beneden te brengen;*
- *er veel goede innovatieve oplossingen meestal uit de samenleving komen;*
- *met challenges/wedstrijden die innovatieve oplossingen niet alleen worden opgehaald, maar daarmee door de provincie ook meer bewustwording over het onderwerp wordt gecreëerd;*
- *die bewustwording bijdraagt aan verkeersveiligheid in het algemeen en het meer in harmonie leven met dieren in het bijzonder;*

1640

1645

1650

gehoord de discussie, verzoeken GS:

1655

- *met challenges/wedstrijden innovatieve oplossingen op het gebied van veiligheid van dieren in relatie tot het verkeer te stimuleren;*
- *daarvoor 15.000 euro in 2022 te reserveren;*
- *bij het starten van de challenge/wedstrijd duidelijk te zijn aan deelnemers wat er met het winnende idee wel/niet kan worden gedaan. Een opzet kan zijn dat de winnaar 10.000 euro krijgt om het idee uiteindelijk ook uit te (laten) voeren. Daarmee weten deelnemers van tevoren wat ze kunnen verwachten.*
- *de verdere invulling aan ambtenaren over te laten;*

1660

en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren

Motie 199/08-11-2021

Betere naleving soortenbescherming Wet natuurbescherming

- 1665 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;*
overwegende dat:
- *Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid;*
- 1670 - *de provincie bevoegd gezag is voor bescherming van wilde dieren ingevolge de Wet natuurbescherming;*
- *oplettende burgers regelmatig situaties signaleren waarin de Wet natuurbescherming als het gaat om dieren niet goed wordt nageleefd, zoals bij onderhoud aan gebouwen waar zwaluwen nestelen, het met groot materieel maaien in het vroege voorjaar wanneer vogels nog nesten hebben, of het te vroeg en onzorgvuldig baggeren in sloten;*
- 1675 - *vaak gaat ontstaan die situaties juist doordat opdrachtgevers of uitvoerders onvoldoende op de hoogte zijn van wat de Wet natuurbescherming in praktijk precies inhoudt en die informatie ook niet makkelijk overzichtelijk ergens te vinden is;*
- *het is daarom van groot belang dat er duidelijke informatie - in bijvoorbeeld de vorm van een checklist op één centrale webpagina - wordt verstrekt over waar ondernemers rekening mee moeten houden als het gaat om Wet natuurbescherming en beschermde soorten, en over hoe nadelige gevolgen van werkzaamheden en activiteiten voor bijvoorbeeld nestelplekken vermeden kunnen worden;*
- 1680 - *het verspreiden van zo'n centraal digitaal 'informatiepunt' of checklist zal bijdragen aan meer bewustwording bij alle betrokken sectoren;*
- 1685 - *de provincie zo'n rol ook op zich neemt om bedrijven te helpen aan hun plicht voor energiebesparing te voldoen;*
- *gezien het feit dat wilde dieren gemeente grenzen vaak overstijgen, de rol van de provincie als beschermer van wilde dieren en natuur en de rol van de provincie als verbinder, is het voor de hand liggend dat Noord-Holland hier de handschoen oppakt;*
- 1690 - *dit ook landelijk beleid zou kunnen ondersteunen: onlangs is een motie (o.a. VVD, D66, GL, PvdA) aangenomen om kansen voor versterking en bescherming van natuur en biodiversiteit bij bouw en renovatie te pakken ;*
- gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- 1695 - *het voor o.a. ondernemers makkelijker te maken de Wet natuurbescherming als het gaat om wilde dieren beter na te leven, door duidelijke informatie over praktische naleving van Wet Natuurbescherming op één centrale webpagina te zetten, bijv. via een checklist;*
- *vervolgens ervoor te zorgen, in overleg met gemeenten, dat de bekendheid van zo'n centraal informatiepunt/checklist beter onder bedrijven en particulieren wordt verspreid,*
- 1700 *zodat er meer bewustwording komt en naleving ook beter geschiedt;*
- *hiervoor maximaal 30.000 euro uit te trekken;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
Partij voor de Dieren en de SP
- 1705 **Motie 200/08-11-2021**
Eén fte boost dierenwelzijn 2022

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; overwegende dat:

- 1710 - *Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid;*
- *een flink aantal maatregelen die de provincie zou kunnen doen ter verbetering van dierenwelzijn binnen Noord-Holland kosten niet zozeer geld, maar gaan over in gesprek gaan met andere organisaties, input vragen van hen, mogelijkheden voor verbetering*
- 1715 *verkennen, bundelen van informatie en kansen (over grenzen van dossiers heen), etc.;*
- *daar vooral (tijdelijk) ambtelijke capaciteit voor nodig is;*
- *hoewel de provincie op elk dossier rekening zegt te houden met dierenwelzijn, is daar nog verbetering in te maken wat betreft concrete resultaten;*
- *ambtenaren op dossiers zoals Ruimte en Economie hebben logischerwijze nog niet de*
- 1720 *ervaring op het dossier die nodig is om dierenwelzijn goed mee te laten wegen;*
- *dierenwelzijn maatschappelijk steeds belangrijker wordt en het onderwerp ambtenaren verdient die dierenwelzijn niet slechts erbij doen, maar als een van de hoofdtaken;*
- *de provincie – zo erkent ook de gedeputeerde – nog veel kennis in te halen heeft wat betreft dieren en dierenwelzijn;*
- 1725 - *een tijdelijke boost van 1 fte voor dierenwelzijn zou een goed fundament aan kennis en netwerken opleveren voor de provincie, waar de provincie ook in de toekomst – zelfs als de fte wegvalt – op voort kan bouwen van kan profiteren;*
- gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *om in 2022, gedurende één jaar, één fte Dierenwelzijn aan te stellen voor het project*
- 1730 *“Boost dierenwelzijn 2022” (daarvoor tot maximaal 70.000 uit te trekken, afhankelijk van salarisschaal);*
- *daarvoor zou GS bij de ambtenaren een oproep kunnen doen wie veel affiniteit heeft met dieren, en enthousiast is voor de functie;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*

1735 *Partij voor de Dieren*

Samen met de PVV dient de PvdD de volgende motie in

Motie 201/08-11-2021

1740 Handreiking gemeenten met mogelijkheden schuilgelegenheid weidedieren

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022; overwegende dat:

- 1745 - *Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid;*
- *wettelijk verplicht is dat dieren, wanneer deze niet in een gebouw worden gehouden, bescherming moet worden geboden tegen extreme weersomstandigheden (artikel 1.6 Besluit houders van dieren) ;*

- 1750 - *in de praktijk, zelfs na jaren beleid hierover, de meeste weidedieren (schapen, koeien, paarden) bij extreme weersomstandigheden, als hitte, hagel, zware neerslag of kou, geen tot nauwelijks bescherming hebben;*
- *dieren hier ernstig onder lijden;*
- *gemeenten niet altijd alle informatie duidelijk beschikbaar hebben wat de verschillende mogelijkheden zijn om schuilgelegenheden (landschapselementen, mobiele schuilplaatsen zoals karren, etc.) voor weidedieren te faciliteren en te stimuleren;*
- 1755 - *een Handreiking hierover niets verplicht, maar kan helpen duidelijkheid te scheppen en bescherming van dieren kan versnellen;*
- *zo'n Handreiking bovendien een belangrijke functie heeft in het creëren van bewustwording en door gemeenten gebruikt kan worden om makkelijk te verspreiden onder ondernemers;*
- 1760 - *het eenmalig opstellen van een Handreiking voorkomt dat gemeenten elk voor zich moeten gaan uitzoeken wat de mogelijkheden zijn;*
- *het ministerie van LNV waarschijnlijk nog dit jaar of begin volgend jaar met een hitteplan komt, en dat plan dan heel goed door de provincie in de Handreiking mee kan worden genomen;*
- 1765 - *de provincie vindt dat landbouwdieren in weiden horen en dat dat ook bijdraagt aan het karakter van Noord-Holland;*
- *de provincie vanuit haar ruimtelijke beleid, als verbinder en in haar regierol een logische instantie is om zo'n handreiking op te stellen;*
- 1770 *gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *met input van o.a. dierenwelzijnsorganisaties en dierhouders, een Handreiking met handvatten/richtlijnen voor gemeenten op te stellen over de verschillende mogelijkheden (o.a. mobiele schuilmogelijkheden, landschapselementen) die er zijn om schuilgelegenheden voor dieren te faciliteren en te stimuleren;*
- 1775 - *indien mogelijk een netwerkbijeenkomst voor gemeenten, agrariërs en dierhouders te organiseren waarin de Handreiking wordt gepresenteerd en er zo bewustwording en aandacht wordt gecreëerd voor oplossingen;*
- *hiervoor maximaal 10.000 euro te reserveren*
- 1780 *en gaan over tot de orde van de dag.*
- Partij voor de Dieren en de PVV*

Ook samen met de PVV wordt de volgende motie ingediend

1785 **Motie 202/08-11-2021**

Investeer in slimme niet-dodelijke methoden

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;

1790 *overwegende dat:*

- *Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid;*

- *in Noord-Holland in 2019 onder andere zijn gedood: 1.186 knobbelzwanen, 711 vossen, 8.167 hazen, 290 konijnen, 1.531 meerkoeten, 12.556 wilde eenden, meer dan 100.000 ganzen, 126 reeën en 4.181 damherten ;*
  - 1795 - *het doden van dieren met de kogel of vergassing een ingrijpende maatregel is;*
  - *de meeste burgers en politieke partijen een niet-dodelijke maatregel verkiezen boven een dodelijke, als beide opties voor handen zijn;*
  - *de dodelijke middelen bekend zijn en al jaren worden ingezet;*
  - 1800 - *niet-dodelijke oplossingen komen echter niet vanzelf tevoorschijn en vragen juist om meer actief inzet op onderzoek en innovatie;*
  - *bij de uitspraak van de provincie dat ‘de doelstelling altijd is om slechts in uiterste gevallen over te gaan tot doden’ ook actieve inzet in zoeken naar meer niet-dodelijke oplossingen vergt;*
  - 1805 - *er nu soms meer geld wordt besteed aan dodelijke dan aan niet-dodelijke middelen;*
  - *de provincie dus meer kan inzetten op het zoeken naar diervriendelijke oplossingen;*
  - *er veel goede innovatieve oplossingen meestal uit de samenleving komen;*
  - *de provincie kan daarom met challenges/wedstrijden innovatieve oplossingen op het gebied van niet dodelijke methoden actiever stimuleren;*
  - 1810 - *zo laat de provincie niet alleen zien dat ze serieus de voorkeur heeft voor niet-dodelijke oplossingen, maar helpt ook aan bewustwording over onze omgang met dieren;*
- gehoord de discussie, verzoeken GS:*
- *met challenges/wedstrijden innovatieve oplossingen op het gebied van niet-dodelijke methoden te stimuleren voor de grootste ‘mens-dier conflicten’ in Noord-Holland;*
  - 1815 - *daarvoor 15.000 euro in 2022 te reserveren;*
  - *bij het starten van de challenge/wedstrijd duidelijk te zijn aan deelnemers wat er met het winnende idee wel/niet kan worden gedaan. Een opzet kan zijn dat de winnaar 10.000 euro krijgt om het idee uiteindelijk ook uit te (laten) voeren. Daarmee weten deelnemers van tevoren wat ze kunnen verwachten.*
  - 1820 - *de verdere invulling aan ambtenaren over te laten;*
- en gaan over tot de orde van de dag.*
- Partij voor de Dieren en de PVV*

Motie 203/08-11-2021

- 1825 Schuilgelegenheid weidedieren combineren met landschapselementen als houtwallen

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van de Begroting 2022;

overwegende dat:

- 1830 - Provinciale Staten de mogelijkheid hebben om in 2022 in totaal 640.000,- euro beschikbaar te stellen voor nieuwe initiatieven en beleid;
- wettelijk verplicht is dat dieren, wanneer deze niet in een gebouw worden gehouden, bescherming moet worden geboden tegen extreme weersomstandigheden (artikel 1.6 Besluit houders van dieren);

- 1835 - in de praktijk, zelfs na jaren beleid hierover, de meeste weidedieren (schapen, koeien, paarden) bij extreme weersomstandigheden, als hitte, hagel, zware neerslag of kou, geen tot nauwelijks bescherming hebben;
- dieren hier ernstig onder lijden;
- de provincie in de Bossenstrategie de ambitie heeft omarmd om het aantal houtige landschapselementen (zoals houtwallen, struiken, heggen, losse bomen) in het landelijk gebied te laten toenemen;
- 1840 - deze landschapselementen ook schuilmogelijkheden voor weidedieren zijn, wat een win-win is voor boeren en dieren;
- de aanwezigheid van landschapselementen ook een boete voorkomt bij een controle van
- 1845 de NVWA en tevens zorgt voor een levendiger, biodiverser, klimaatbestendig landschap voor verbeterde grond en waterhuishouding, waar ook boeren en burgers baat bij hebben ;
- bijvoorbeeld Stichting wAarde en LandschappenNL die achter het initiatief “Bomen voor koeien” zitten, al veel ervaring hebben opgedaan met het op geschikte plaatsen en in samenwerking met boeren en ecologen planten van bomen en bosjes;
- 1850 - dat dit uiteraard op een zorgvuldige manier moet worden gedaan, rekening houdende met bijvoorbeeld weidevogels en altijd op basis van vrijwillige medewerking van ondernemers;

gehoord de discussie, verzoeken GS:

- 1855 - zo veel mogelijk versneld uitvoering te geven aan de ambities voor het stimuleren van de aanleg van landschapselementen zoals heggen en houtwallen langs sloten in weilanden, waarbij boeren/ondernemers vrijwillig mee kunnen doen;
- in samenwerking met bijvoorbeeld Stichting wAarde en dierhouders in 2022 te investeren in minstens één voorbeeldproject (afhankelijk van de kosten en haalbaarheid);
- 1860 - daarvoor €30.000 uit te trekken;
- en gaan over tot de orde van de dag.

Partij voor de Dieren

- 1865 Dat waren ze, voorzitter. In de Ambtelijke toets op onze moties, -waarvoor nog veel dank-, heb ik veel bingo woorden gezien. Aan de rest van Provinciale en Gedeputeerde Staten nu de taak om er niet om heen te draaien en uit te stellen.

- 1870 De **VOORZITTER**: U heeft 16 moties ingediend en 2 amendementen. Alle maken onderdeel uit van de beraadslagingen. Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Complimenten, meneer Zoon, voor uw creativiteit.

- 1875 We kennen uw partij, als een partij die aandacht vraagt voor een belangrijk issue, maar ik zie in al uw moties: beleid op 1,5 graad, productiedoelstellingen vaststellen, ambitie uitspreken nieuwe economie, het toevoegen van twee indicatoren. Ik zie allemaal dingen waarover u ambitie uitspreekt, maar ik zie nergens een motie hoe u dat wilt gaan regelen. Is dat niet het probleem

1880 van de PvdD, die al heel lang aandacht vraagt voor dit belangrijke issue, maar eigenlijk met geen enkel voorstel komt over hoe de fractie nu daadwerkelijk klimaatverandering wil aanpakken en het dan overlaat aan partijen die wel hun verantwoordelijkheid nemen en die ervoor willen zorgen, in een goed gesprek, om de ambities ook waar te maken?

1885 De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben heel blij met deze samenvatting van onze ideeën. Zoals u ziet hebben we inderdaad ambities, die we ook uitspreken en waarvoor we oplossingen zoeken. Die 1,5 graad is een groot probleem. We willen de veehouderij graag omvormen naar een meer duurzame veehouderij. Daarmee worden het stikstofprobleem en gifgebruik opgelost. U weet dat dit een van onze grote thema's is, die ook een van de oplossingen zijn.

1890 De heer **HEIJNEN** (CDA): Wordt het voor een actiep partij, een partij die aandacht vraagt voor een belangrijk thema dan geen tijd om over te gaan tot het nemen van verantwoordelijkheid om zaken op te lossen? Ik had graag moties gezien die niet weer nieuwe ambities uitspreken, maar die ervoor zorgen dat ambities haalbaar kunnen worden ingevoerd.

1895 De heer **ZOON** (PvdD): ik wijs op de moties A tot en met F. Volgens mij zitten daarin goede oplossingen, die relatief weinig geld kosten. We proberen daar meer een omslag te maken naar een meer natuur- en diervriendelijker Noord-Holland, waarmee heel veel problemen worden opgelost.

1900 De **VOORZITTER**: Ik schors tot 12.00 uur

[Schorsing 11.56 - 12.05 uur]

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

1905 De heer **DEEN** (PVV): Vandaag bespreken we de begroting 2022 en alle fracties krijgen hierbij de kans om hun oordeel te geven over de plannen van het college voor het komende jaar. Waar zij dat nodig achten, proberen zij deze plannen bij te sturen met amendementen en moties. Net als de jaren ervoor, wordt er gedaan alsof er niks aan de hand is in onze provincie en in Nederland. Er is heel veel aan de hand in Nederland en in onze provincie. In de afgelopen twee jaar is er
1910 langzaam een verstikkende mist over onze samenleving getrokken, die doet denken aan de donkere middeleeuwen. Wie had twee jaar geleden durven dromen dat ons land zou veranderen in een soort apartheidsstaat, waarin mensen worden buitengesloten vanwege hun gezondheidsstatus. U zult denken: Wat heeft dat met deze begroting te maken? Meer dan u denkt. Het past namelijk in de verontrustende trend, die al langer zichtbaar is en steeds
1915 nadrukkelijker op de voorgrond treedt. Dat is de ondermijning van vrijheid en keuzevrijheid van onze burgers door de overheid. Zo is de QR-code een goed voorbeeld van een overheid, die de burger wil controleren, beleren en dicteren. Deze drang zie je op veel meer terreinen terugkomen: Het ontmoedigen van vleeseten, aardgasvrije huizen, op het gebied van autorijden en vliegen. Zo kan ik nog wel even doorgaan. Waarom? Voor het goede doel. Het goede doel is in
1920 dezen de wereld redden. Alweer, zou ik bijna zeggen want in 1989 voorspelden de zogenaamde

klimaatexperts van de VN dat gehele landen onder de zeespiegel zouden verdwijnen als we de Global Warming tegen het jaar 2000 niet zouden stoppen. Het is onderhand 2021. Laten we eerlijk zijn, als de wereld echt in groot gevaar verkeerde, zouden de regeringsdelegaties niet

1925 Het doet me denken aan een quote uit het boek Animal Farm van George Orwell: "All animals are equal, but some animals are more equal than others.

Rationaliteit wordt steeds meer door het raam gegoid. Dat is helaas op meerdere dossiers zichtbaar. Een zorgwekkende trend vinden wij dat, met desastreuze gevolgen voor onze samenleving. Helaas doet ons college er zonder slag of stoot aan mee, kijkende naar de

1930 begroting. Zo blijft het college gemeenten lastig vallen inzake de huisvesting van statushouders, terwijl er in Noord-Holland een enorme woningnood is en veel gemeenten de taakstelling simpelweg niet meer kunnen bolwerken. Veel van onze burgers moeten jaren op een betaalbare woning wachten en kijkende naar de wekelijkse nieuwe instroom van asielzoekers wordt dit probleem alleen maar nijpender. Tevens zet onze provincie, net als het Rijk, fanatiek in op de

1935 energietransitie om het klimaat te redden en weersextremen tegen te gaan, terwijl uit gegevens van notabene het IPPC blijkt dat er helemaal geen relatie is tussen het klimaat en weersextremen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

1940 De heer **ZOON** (PvdD): Als die film aangehaald wordt, ga ik meteen rechtop zitten. Inderdaad, we moeten allemaal gelijk zijn en gelijke kansen krijgen. Als ik dan zie dat er legio mensen zijn die geen huis hebben, geen dak boven hun hoofd hebben, geen eten hebben en zoeken naar een veiligheid in hun leven, dan is het toch niet verkeerd dat wij daarvoor ruimte proberen te bieden? De PVV wil opkomen voor de 'eigen mensen', zodat zij een dak boven hun hoofd hebben. Dat

1945 maakt de heer Zoon bedroefd.

De heer **DEEN** (PVV): Wat was de vraag?

1950 De heer **ZOON** (PvdD): Vindt u dat we bij de vluchtelingen crisis mensen gelijk moeten behandelen met onze 'eigen mensen'?

1955 De heer **DEEN** (PVV): Dat zou mooi zijn. Het zou als eerste kunnen betekenen dat de vluchtelingen die binnenkomen, asielzoekers, statushouders ook op een wachtlijst terechtkomen en wellicht, zoals bijvoorbeeld in Purmerend vijftien jaar moeten wachten op een woning. Dat zou fair zijn.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben het met u eens dat het erg is dat men vijftien jaar moet wachten op een woning, maar die vluchtelingen hebben geen dak boven hun hoofd.

1960 De heer **DEEN** (PVV): Die mensen zijn het meest gebaat bij opvang in de regio waar ze vandaan komen, met hun eigen normen en waarden, eigen godsdienst en levensovertuigingen, enzovoorts.

- 1965 In een recent artikel van Daily Mail valt te lezen dat uit een gelekt rapport van de VN is gebleken dat de temperatuur op aarde al vijftien jaar niet meer is gestegen. Dit belangrijke detail moest even onder de pet blijven. Het past waarschijnlijk niet in het gewenste politiekcorrect denken. Stel dat er wel een link zou bestaan tussen menselijk handelen en klimaatverandering, wat doen we ons zelf dan sociaaleconomisch aan als je beseft dat het grote China klimaatplannen overboord gooit om een energiecrisis te bestrijden door oude kolenmijnen weer te heropenen en
- 1970 honderden nieuwe kolencentrales te bouwen. In drie uur tijd, u hoort het goed, spuwt dit reusachtige land evenveel broeikasgas uit als heel Nederland in 2030, met aardgasvrije woningen, zou moeten besparen. Dat alles mag blijkbaar de pret niet drukken. Alleen al voor
- 1975 volgend jaar is door dit college een bedrag van bijna 6,7 miljoen euro belastinggeld begroot om bij te dragen aan deze energietransitie. Daarnaast gaat er een half miljoen euro naar het Servicepunt Duurzame Energie en er wordt een expertpoll ontwikkeld. Uit de NVA blijkt dat op dit moment nog niet duidelijk is wat de extra kosten voor deze expertpolls zijn. Wij houden ons hart vast.
- In tijden van onder andere een steeds groter wordende woningcrisis en cijfers, die aantonen dat de afgelopen vier decennia de uitstoot van ammoniak en stikstof enorm is gedaald, waardoor je
- 1980 kunt stellen dat er eigenlijk geen stikstofcrisis is, weet het college met droge ogen in de begroting op te nemen dat wordt gestreefd naar een versnelling van de realisatie van het NNN, de uitvoering van natuurherstelmaatregelen in bestaande natuurgebieden en het terugdringen van de stikstofuitstoot door middel van een gebiedsgerichte aanpak. Kosten? Meer dan 50 miljoen euro.
- 1985
- De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.
- Mevrouw **KOCKEN** (GL): Onderschrijft u het concept Wetenschappelijke Consensus?
- 1990 De heer **DEEN** (PVV): Niet als het de wetenschappelijke consensus betreft van de wetenschap die u probeert aan te halen.
- Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wetenschappelijke consensus betekent dus dat er in de wetenschap consensus is. Dus dat is niet mijn mening, of wat ik ervan vind, maar waarover mensen met een
- 1995 bepaalde expertise het met elkaar wel eens zijn. Dat houd ik aan als een redelijk stuurpunt om op te varen. Is dat voor u ook een acceptabel uitgangspunt?
- De heer **DEEN** (PVV): Ja zeker. Wij luisteren ook naar mensen met verstand van zaken, naar professoren en geleerden met consensus.
- 2000
- Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik bedoel dus niet of u consensus voelt met een afgezwaaide wetenschapper. Ik bedoel of u als er wetenschappelijke consensus is over een onderwerp, -dat betekent dus dat het merendeel van de wetenschappers het op een bepaald onderwerp met
- 2005 elkaar eens zijn over de oorzaak of gevolgen van een bepaald probleem-, dat u dat dan als uitgangspunt neemt voor het bedenken van oplossingen.

2010 De heer **DEEN** (PVV): Ik merk dat mevrouw Kocken vandaag op de belerende toon is. Wellicht heeft ze met de heer Van der Maas afgesproken om de oppositiepartijen eens te ondervragen op feitelijkheden en overhoren op zaken. Ik heb duidelijk antwoord gegeven op uw vraag. Ik begreep uw vraag ook. Toen kwam u in het tweede stukje met de vraag: Bent u het eens met het feit dat er door geleerden consensus is in meerderheid. Dat is een belangrijk detail. Er is ook een minderheid waar consensus is. Daar voel ik meer voor.

2015 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Het is niet belerend bedoeld. Waarschijnlijk begrijp ik u verkeerd. Het Concept Wetenschappelijke Consensus is iets waar we consensus over zouden kunnen hebben, namelijk dat het merendeel van wetenschappers op een bepaald terrein het ergens over eens zijn. Dan is het niet aan ons leken om dat ter discussie te stellen. Bent u het met me eens dat wetenschappelijke consensus een goede standaard is om als uitgangspunt voor beleid te nemen, om van daaruit te kijken wat een oplossing kan zijn?

2020 De heer **DEEN** (PVV): Het is maar net of je vindt dat er binnen een meerderheid of minderheid consensus moet zijn. U heeft gelijk, wij begrijpen elkaar wel vaker verkeerd.

2025 In het kader van bemoeizuchtig overheidsbeleid doet het college zijn best om autorijden te ontmoedigen. Automobilisten worden bijna opgejaagd als loslopend wild. Zo valt in de begroting te lezen dat het college in 2022 verder gaat met de voorbereiding en uitvoering van maatregelen van het Regionaal Mobiliteitsprogramma Noord-Holland en Flevoland. Tijdens de bespreking van dit RMP op 27 september jl. bleek dat ook gedacht wordt aan maatregelen, zoals het uitbreiden van betaald parkeren, lagere parkeernormen, snelheidsverlagingen en autoluwe zones. De PVV is hier fel op tegen. Tevens lijkt het college geïnspireerd te zijn door de slogan van het World Economic Forum 'You will own nothing and you will be happy'. Zo wil het college ook een steentje bijdragen aan bijvoorbeeld de uitrol van deelmobiliteit. Uit een recent artikel in het AD blijkt dat deelauto's nauwelijks worden gebruikt. Alleen het nog meer pesten van automobilisten zou het gebruik van deelauto's kunnen verhogen. Wat de PVV betreft worden deze provinciale ambities inzake deelmobiliteit zo snel mogelijk geschrapt.

2035 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

2040 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik wil even reageren op wat de heer Deen heeft gezegd. Nee, ik heb geen afspraak met mevrouw Kocken over interrupties. Blijkbaar zien we allebei redelijkheid als ons uitgangspunt en reageren we op onredelijkheid. Kunt u mij aangeven waar in de begroting de provincie opbrengsten heeft uit parkeergelden?

2045 De heer **DEEN** (PVV): Dat is dus precies wat ik bedoel. Dat is weer een belerende vraag. "Laten we eens kijken of de heer Deen op de hoogte is van de feiten." Ik zal u zeggen: U weet, net als ik, dat de provinciale overheid geen inkomsten heeft uit parkeergelden.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dan verbaast het mij dat u dat opnoemt als een van de problemen die de provincie creëert en dat we de parkeergelden aan het verhogen zijn. Het is

2050 helemaal niet belerend. We zijn hier gewoon met elkaar in discussie. Ik bevroeg u over dat wat u zegt. Belerend is het zeker niet. Ik maak uit uw woorden op dat u eigenlijk niet wilde zeggen dat de provincie verantwoordelijk is voor parkeergelden, maar dat dit de gemeenten zijn en dat de provincie er helemaal niet overgaat. Klopt dat?

2055 De heer **DEEN** (PVV): Dat klopt niet. Als u dit document goed heeft gelezen, -en dat heeft u dus blijkbaar niet gedaan-, dan leest u dat de provincie dit stimuleert. Ik heb gezegd dat de provincie middels het RMP dit soort zaken stimuleert.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

2060

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ga even door op dit punt, met het risico ook belerend over te komen. Dat wil ik niet. Hier maakt u wel echt een punt. Is uw papiertje van uw raadslidmaatschap in de gemeente Zandvoort niet blijven plakken aan uw inbreng? Parkeertarieven is niet iets waar de provincie over gaat.

2065

De heer **DEEN** (PVV): Ik hoorde geen vraag.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Koyuncu.

2070 De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik zou de heer Deen het volgende willen vragen. Hij heeft een opmerking gemaakt over deelmobiliteit. Als u een instrument verkeerd gebruikt, is het dan zo dat het instrument niet werkt, of ligt het aan u?

2075 De heer **DEEN** (PVV): Ik ben van mening dat de provinciale overheid sowieso geen instrumenten moet gebruiken, maar dat ze dit moet overlaten aan de markt. De markt is slim genoeg en commercieel genoeg, als het een interessant idee is, om er wat centjes aan te verdienen. Blijkbaar is het aanbod er wel, maar de vraag is er niet. Dan kun je jezelf afvragen of dit systeem een kans van slagen heeft. Is dit een systeem waar we mee verder moeten gaan? De PVV denkt van niet. Dan kun je proberen op allerlei manieren om die keuze richting deelmobiliteit een beetje te forceren, door dit soort plannen te introduceren, zoals ik ze net noemde. Dan gaan we misschien wel van drie procent naar zes procent gebruik. Dan is de vraag of het een rechtmatige oplossing is voor een bepaald probleem. De PVV denkt van niet. De fractie vindt dat je dit sowieso bij de markt moet laten.

2085 De heer **KOYUNCU** (DENK): Bent u het met me eens dat het wellicht niet een oplossing, maar een aanvulling is op de mobiliteitsmogelijkheden die mensen hebben en dat bijvoorbeeld de drukke centra van steden heel veel andere mogelijkheden maar deelmobiliteit juist kunnen inzetten in de buitenwijken en kleinere plaatsen, als aanvulling op OV? Op die manier kan deelmobiliteit veel beter worden gebruikt dan nu als een soort toeristenactiviteit in het centrum.

2090

De heer **DEEN** (PVV): Daar ben ik het helemaal mee eens. Als er vraag is en als dat de vrije keuze is van de burger of de ondernemer, dan zullen wij daar nooit voor gaan liggen.

- 2095 Het college vindt het daarnaast ook belangrijk om zich bezig te houden met wat mensen eten. Zo zet het college bijvoorbeeld in op een eiwittransitie van dierlijke naar plantaardige eiwitten. Uit recent onderzoek blijkt dat slechts drie procent van de Nederlanders vegetariër is en maar drie op de tien flexitariër. Conclusie: mensen willen gewoon graag vlees blijven eten. U weet allemaal: De PVV staat voor vrijheid en keuzevrijheid. We roepen het college dan ook op om te stoppen met bemoeizuchtig beleid en een rationele blik te hanteren bij het ontwikkelen en uitvoeren van beleid.
- 2100 Onze fractie beseft zich de staatsrechtelijke verhoudingen tussen de verschillende bestuurslagen, maar we missen een college dat heel kritisch durft te zijn inzake volstrekt irrationeel beleid dat onder andere vanuit Brussel en Den Haag komt en onze samenleving ernstige schade berokkent. Dan heb ik het niet over de halfbakken brandbrieven van de heren Loggen en Stigter inzake respectievelijk de huisvesting van vergunninghouders en het elektriciteitsnetwerk. Ik heb het over
- 2105 echte kritiek, waarbij de insteek is dat beleid, waar grote maatschappelijke problemen uit voortkomen, waar mogelijk flink gewijzigd moet worden. Immers, dweilen met de kraan open, werkt niet. Zoals eerder genoemd maakt de PVV zich ernstig zorgen over de apartheidsstaat die het demissionaire Kabinet Rutte III aan het creëren is en de vergaande sociaaleconomische gevolgen voor de Noord-Hollandse burgers en ondernemers. Dus zal onze fractie drie moties
- 2110 indienen, samen met Forum voor Democratie.

Motie 204/08-11-2021

2115 *De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 8 november 2021, hebben kennisgenomen van de Statenvoordracht Begroting 2022 en Memorie van Antwoord (VD-57),*

Constaterende dat:

- Op initiatief van het demissionaire kabinet Rutte III vanaf 6 november 2021 het werkingsgebied van het coronatoegangsbewijs en mondkapjes is uitgebreid.*

Overwegende dat:

- 2120
- De maatregelen die het demissionaire kabinet Rutte III tot nu toe heeft genomen niet hebben geleid tot verbeteringen en er dus sprake is van falend beleid;*
  - Deze maatregelen resulteren in discriminatie en uitsluiting van een groot deel van onze bevolking o.b.v. gezondheidsstatus met alle sociaaleconomische gevolgen van dien;*
  - Het misschien niet formeel, maar wel moreel de taak is van het provinciale bestuur om*
- 2125 *zich uit te spreken tegen beleid dat resulteert in discriminatie en uitsluiting van een groot deel van de Noord-Hollandse bevolking o.b.v. gezondheidsstatus.*

Roept het College op om:

- Zich uit te spreken tegen genoemde samenleving ontwrichtende coronamaatregelen van het demissionaire kabinet Rutte III en tevens op te roepen deze zo snel mogelijk te schrappen.*
- 2130

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Holland en Forum voor Democratie

2135 **Motie 205/08-11-2021**

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 8 november 2021, hebben kennisgenomen van de Statenvoordracht Begroting 2022 en Memorie van Antwoord (VD-57),

Constaterende dat:

- *Op initiatief van het demissionaire kabinet Rutte III vanaf 6 november 2021 het werkingsgebied van het coronatoegangsbewijs en mondkapjes is uitgebreid.*

2140

Overwegende dat:

- *De maatregelen die het demissionaire kabinet Rutte III tot nu toe heeft genomen niet hebben geleid tot verbeteringen en er dus sprake is van falend beleid;*
- *Deze maatregelen resulteren in discriminatie en uitsluiting van een groot deel van onze bevolking o.b.v. gezondheidsstatus met alle sociaaleconomische gevolgen van dien;*
- *Het misschien niet formeel, maar wel moreel de taak is van het provinciale bestuur om zich uit te spreken tegen beleid dat resulteert in discriminatie en uitsluiting van een groot deel van de Noord-Hollandse bevolking o.b.v. gezondheidsstatus;*
- *Gemeenten worden belast met de handhaving van genoemde coronamaatregelen.*

2145

2150 *Roept het College op om:*

- *Een brief te sturen naar alle Noord-Hollandse Colleges van B&W met het verzoek geen prioriteit te geven inzake het handhaven van genoemde coronamaatregelen.*

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Holland en Forum voor Democratie

2155

Motie 206/08-11-2021

De Provinciale Staten van Noord-Holland bijeen op 8 november 2021, hebben kennisgenomen van de Statenvoordracht Begroting 2022 en Memorie van Antwoord (VD-57),

Constaterende dat:

- *Het demissionaire kabinet Rutte III een wetswijziging voorbereidt waarbij het voor werkgevers mogelijk wordt om van hun werknemers een coronatoegangsbewijs te vragen, en waarbij werknemers dan ook verplicht zijn om dit te tonen;*
- *Personen die gevaccineerd zijn alsnog besmet kunnen raken met het coronavirus en anderen hiermee kunnen besmetten.*

2160

2165 *Overwegende dat:*

- *Door het mogelijke invoeren van de genoemde wetswijziging er nog meer tweedeling in de maatschappij ontstaat;*
- *Het invoeren van het coronatoegangsbewijs voor werknemers alleen maar zorgt voor schijnveiligheid, aangezien gevaccineerde personen alsnog besmet kunnen raken met het coronavirus en anderen hiermee kunnen besmetten;*
- *Door het mogelijk invoeren van het coronatoegangsbewijs voor werknemers er personen zullen zijn die hun werk niet meer kunnen uitvoeren;*
- *Hiermee diverse artikelen met betrekking tot het recht op arbeid worden geschonden.*

2170

Roept het College op om:

- *Een brief op te stellen waarin wordt vermeld dat er vanuit Provinciale Staten Noord-Holland geen draagvlak is voor het invoeren van een coronatoegangsbewijs voor werknemers in de provincie Noord-Holland;*

2175

- *Deze brief te versturen aan de demissionaire minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport voor 12 november 2021;*
- 2180 · *Deze brief te publiceren op de provinciale website en social media;*
- *Het coronatoegangsbewijs voor werknemers en bezoekers niet in te voeren in het Provinciehuis van Noord-Holland.*

En gaan over tot de orde van de dag.

PVV Noord-Holland en Forum voor Democratie

2185

Voor deze drie moties verzoeken we, vooruitlopend op de besluitvormende vergadering van vanavond, om een hoofdelijke stemming.

U zult begrijpen dat de PVV niet kan instemmen met het voorliggende besluit.

2190 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Toch nog een vraag. U zegt dat de PVV tegen de begroting is en niet voor de voordracht zal stemmen. Wat wilt u dan wel?

2195 De heer **DEEN** (PVV): Dat is nu de vierde keer dat u dat vraagt. Dat is ook iets wat interessant is. Dat circus van herhalingen. Wat wij willen staat in ons verkiezingsprogramma. Dat is openbaar toegankelijk. Daar kunt u naar kijken. Ik heb in mijn bijdrage voorbeelden genoemd van wat wij wel willen. Wat wij in ieder geval niet willen en wat de VVD al jarenlang doet, is bijvoorbeeld ziekenhuizen en IC-bedden sluiten. Honderden miljoenen naar asielzoekers, naar massa
2200 immigratie, naar de EU en naar Afrika. Honderdduizend woningen aan asielzoekers geven en 400 miljard kosten daaraan spenderen. Dat is in ieder geval wat wij niet willen. Wat we ook niet willen is dat er inmiddels 52 procent in de bijstand zitten, die niet Westers allochtoon zijn. We willen namelijk ook niet dat er twintig miljard per jaar aan massa immigratie besteed wordt. We willen dat er meer geld naar de zorg, verpleegkundigen en naar IC-bedden gaat. Het geld moet anders
2205 worden besteed. We willen dat de grenzen dichtgaan. We willen stoppen met de onhaalbare en onbetaalbare energietransitie.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

2210 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Interessant is dat de heer Deen het heeft over landelijke thema's. Wat wilt u met deze provincie voor volgend jaar en het jaar daarop? Daar gaat het om. Niet verwijzen naar een verkiezingsprogramma. Niet verwijzen naar landelijke regels. Wat gaat u doen voor de Noord-Hollander en voor de kiezer?

2215 De heer **DEEN** (PVV): Ik kan daar niets voor doen, meneer Van der Maas, want ik zit helaas niet in het college. U zult geld vrij moeten maken voor woningen voor Noord-Hollanders, voor zorg voor Noord-Hollanders, voor het stoppen met het plaatsen van windmolens en met de nutteloze, onhaalbare en onbetaalbare energietransitie. Als ik het voor het zeggen had in het college dan had ik daarvoor geld beschikbaar kunnen stellen, maar dat kan ik helaas niet. Dit zijn
2220 oplossingen. Het is niet alleen maar 'niet'. Het is 'wel, wel, wel'. Dit is wat de PVV allemaal wel

wil. U kunt het elke keer proberen te framen en om te draaien in uw bewoordingen en continue met een circus van herhalingen komen. We willen dat er geld wordt vrijgemaakt om aan het gas te blijven. Ik noem maar weer wat. Daar hebben we geld voor nodig. Dan zult u met ons moeten praten en ons niet moeten uitsluiten.

2225

De **VOORZITTER**: U heeft drie moties ingediend. Die maken onderdeel uit van de beraadslagingen.

2230

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Vorige week maandag spraken Provinciale en Gedeputeerde Staten en een aantal ambtenaren met elkaar over de werkwijze van dit parlement. Daar kwam van alles voorbij. We leerden dat Provinciale Staten moties kunnen indienen, dat Provinciale Staten vragen kunnen stellen. We leerden ook dat Gedeputeerde Staten doen aan actieve informatieplicht. Daar werden wel wat kanttekeningen bijgeplaatst, want moties indienen, is nog niet altijd moties aannemen. Vragen stellen is ook niet altijd de antwoorden krijgen. Actieve informatieplicht kan ook misbruikt worden. We worden regelmatig volgeplempt met van alles en nog wat en dan is het maar aan de Statenleden om eruit te vissen wat er nu echt toe doet. Zo verdwijnt er weleens iets in de C-lijst, de informatielijst, wat we eigenlijk hadden willen zien.

2235

2240

Gaat daar verandering in komen na deze dag? Dat is natuurlijk belangrijk. Je kijkt met elkaar in de spiegel om te zien of er dingen gaan veranderen. Gaan we nu echt van buiten naar binnen kijken? Vorige week maandag was het heel erg naar binnen gericht. Gaan we nu buiten naar binnen halen? Stoppen Gedeputeerde Staten nu met allerlei overleggen die ze hebben en waarover we dan via de actieve informatieplicht iets te horen krijgen, in overleggen zoals gemeenschappelijke regelingen of de Metropool Regio Amsterdam. Gaat dat nu veranderen?

2245

Of blijven de Gedeputeerde Staten zich vasthouden aan hun rol? Die rol komt er eigenlijk op neer dat we regelmatig te horen krijgen: 'Daar gaan we niet over'. Hier in de provincie zijn we tafellaken en servet. Het Rijk en de gemeenten en als een soort beleg van de sandwich zit de provincie daar tussenin. Geleidelijk aan beekroop mij dus dit beeld. Daarom heb ik dit meegenomen. Voor de mensen die het niet weten, dit is een LP. Dit is historie, want dit is gemaakt in 1975. Het betreft een LP-hoes van de band Supertramp. De titel van de LP is 'Crisis

2250

what crisis! Het is een ongelooflijk vooruitziende LP. Je denkt dat er nummers zijn geschreven over de crisis die eraan komt, maar nee, het is andersom. Je ziet op de LP-hoes een man die aan het zonnen is met op de achtergrond rokende fabrieken en duistere wolken. Die man lijkt te denken dat het wel over drijft. Dat beeld van 'het drijft wel over' van Supertramp zou ik niet willen aanhangen, want we hebben een wooncrisis, een energiecrisis, een coronacrisis, zorgcrisis,

2255

jeugdzorgcrisis, stikstofcrisis, een klimaatcrisis. Noem het maar op. Dat betekent dat we niet achterover kunnen leunen en wachten tot het overdrijft. Het betekent dat we aan de slag moeten. Ook de provincie kan daar een rol in pakken. Veel meer naar mijn idee en dat van de SP. Dat we daar wat gaan doen en niet alleen maar overleggen. De heer Zoon had de verdragingswoorden in zijn lijstje. Die ga ik niet herhalen. De SP ziet graag dat de provincie zich opstelt als

2260

belangenbehartiger van alle inwoners. Kom op. Ga aan de slag en kijk of je het Rijk aan het lopen kan krijgen en niet 'met een briefje'. Het is net al genoemd. Ik bagatelliseer het nu een beetje, maar u kunt zich voorstellen dat ik het nu met opzet als een verkleinwoord uitspreek.

Bill Clinton zei het al, in navolging op James Carville die het in 1992 zei: It's the economy, stupid. Hiermee gaf hij aan waar we op moeten letten en waar we ons niet bij moeten neerleggen.

2265 Daarmee gaf hij aan waar we op moeten leggen en niet bij moeten neerleggen. Blijf niet loopjongen van het grote geld. Oftewel, maak je sterk voor het krimpen van Schiphol, want daar lobbyt het grote geld. Ga niet mee in de macht van de grote equitybedrijven. We hebben gezien hoe die bezig zijn om onze recreatiemogelijkheden in hun klauwen te krijgen. We weten ook dat ze hele straten in Amsterdam opkopen om vervolgens de woningen leeg te laten staan, of door te

2270 verhuren voor 1500 euro, terwijl ze voorheen 500 euro per maand kostten. Leg je daar niet bij neer. Verzet je daartegen. We hebben nog andere varianten in de vastgoed- en grondspeculatie waar we uiteindelijk het slachtoffer zijn met z'n allen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Dessing

2275

De heer **DESSING** (FvD): Ik sla even aan op het begin van uw betoog waarin u sprak over de rol van de provincie en dat ze tussen servet en tafellaken valt. Ik twijfel even of u een pleidooi houdt die gaat over het invullen van die rol, of het oprekken van de kaders. Zeker als ik het beluister naar Schiphol. Het afschaffen of inkrimpen van Schiphol is toch geen mandaat van de Provincie.

2280

Hoe ziet u die rol, die grenzen en hoe we die invullen, volgens de SP?

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het is een redeneertrant. Daar zou u in mee kunnen gaan. Ik heb u ook horen praten over bijvoorbeeld dat we woningen nodig hebben. Dat betekent dat we last hebben van een grote jongen in onze omgeving, die ervoor zorgt dat er 70.000 woningen niet gebouwd

2285

worden. Dan kan worden gesteld dat we er niet overgaan, maar organiseer de provincie en we gaan naar Den Haag en we gaan op de stoep staan. Ik ga mee. Dit kan niet langer, want we hebben woningen nodig. Een activistische provincie zou wat mij betreft heel wat waard zijn. Verder hebben we nog 'een grote jongen' als buurman, Tata Steel. Het begrip

2290

'green washing' kwam vaak voorbij in de afgelopen weken. Dat is 'mooipraat', maar wanneer is het af? Wanneer gaan we er nu mee aan de slag? De PVV zei zojuist dat we moeten uitgaan van de vraag, maar door die vraagsturing en door die vrije markt zitten wij nu met grote problemen.

Daar zouden we wat aan kunnen doen. De SP vindt dat we nu ook genoeg datacenters hebben.

Vandaag zal er niet zoveel veranderen, denk ik zomaar. Er kwamen vandaag al de nodige moties en amendementen voorbij en er komen er nog meer. De SP doet wel mee met moties en

2295

amendementen, maar we moeten niet de illusie hebben dat dat het is.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik wil even terugkomen op Tata Steel. Een deel van de achterban van de SP, 'de arbeiders', werkt bij Tata. Hoe ziet mevrouw Alberts de toekomst van het bedrijf in onze provincie?

2300

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Er zijn verschillende mogelijkheden. Een daarvan is dat productie gewoon mogelijk blijft. Zweden doet dat bijvoorbeeld al. We hebben van onze werkmakelaar

2305

begrepen dat er in de techniek ongelooflijk veel vraag naar werk is en dat mensen, met beperkte

omscholingsmogelijkheden, zo aan de slag kunnen, waarschijnlijk zelfs iedereen. Dat is nogal wat. Ik maak me wat dat betreft niet veel zorgen over de werkgelegenheid. Waar ik me wel zorgen over maak dat zijn de winsten die naar India verdwijnen. Daar hebbe we niets aan als Nederland.

2310

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben het eens met mevrouw Alberts dat de verduurzaming van Tata om meer snelheid vraagt, maar hoor ik haar nu echt zeggen dat zij sluiting van Tata een zeer reële optie vindt, want ' met de werknemers komt het toch wel goed'.

2315

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Zoals u misschien weet uit het debat in de Tweede Kamer heeft ons kamerlid Renske Leijten gepleit dat die mogelijkheid, het sluiten van Tata, niet afgesloten mag worden. Dat betekent dat een gebalanceerde keuze moet kunnen worden gemaakt en niet bij voorbaat al een keuzemogelijkheid uitsluiten. Dat is het standpunt van de SP. We zeggen dus niet per se dat Tata dichtmoet, maar als dat een betere oplossing is dan moet die niet in een lade verdwijnen.

2320

Ik zei al dat we gaan meedoen vandaag. Uit de bijdrage van anderen heeft u kunnen opmaken onder welke moties en amendementen onze handtekening staat.

Zelf dienen we vier moties in.

2325

De eerste motie wordt samen met het CDA en JA21 ingediend. Die gaat over de leefbaarheid van kleine kernen.

Motie 207/08-11-2021

2330

Integraal beleidsdocument leefbaarheid kleine kernen

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

Constaterende dat:

- 2335 - *de provincie Noord-Holland initiatieven op het gebied van leefbaarheid en sociale samenhang stimuleert middels een subsidie aan Dorpswerk Noord-Holland;*
- *er in onze provincie nog geen sprake is van integraal beleid als het gaat om het beschermen en bevorderen van de leefbaarheid van kleine kernen;*
- *er behoefte is aan een integrale beschrijving van wat wij in Noord-Holland verstaan onder 'leefbaarheid', in het bijzonder als we het hebben over de kleine kernen;*
- 2340 - *in beraadslagingen in PS telkens weer blijkt dat de Staten 'leefbaarheid in kleine kernen' hoog in het vaandel heeft staan.*

Overwegende dat:

- *de provincie Noord-Holland op veel terreinen beleids- en uitvoeringsmaatregelen neemt die direct en indirect gevolgen hebben op de leefbaarheid in (kleine) kernen;*
- 2345 - *de leefbaarheid in (kleine) kernen door allerlei ontwikkelingen sterk onder druk staat en, zonder integrale benadering nog meer onder druk zal komen te staan;*

- *het voor PS en GS eenvoudiger zal zijn beleid en uitvoeringsplannen te toetsen op 'aantasting of bevordering van leefbaarheid' als een integraal beleid zou zijn aangaande 'leefbaarheid in kleine kernen.*

2350 *Besluit het college van GS op te roepen:*

- *te komen met een 'integraal beleidsdocument leefbaarheid kleine kernen', waarin alle facetten van de leefbaarheid in kleine kernen zal worden beschreven en dat gehanteerd kan worden als toetsingsinstrument bij het vormen en vaststellen van beleid en het concretiseren van uitvoeringsplannen in onze provincie.*

2355 *SP, CDA en JA21*

De tweede motie wordt ingediend samen met de PvdD en gaat over stikstof.

Motie 208/08-11-2021

2360 *Stikstof*

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, besprekend de programmabegroting 2022

Constaterende dat:

- 2365 · *nagenoeg alle Natura 2000- gebieden in de provincie Noord-Holland overbelast zijn met stikstofdepositie;*
- *deze overbelasting het gevolg is van stikstofuitstoot door industrie, verkeer, veehouderij, scheepvaart, luchtvaart, consumenten en bronnen in het buitenland;*
- *vanwege de overbelasting door stikstof de kwaliteit van de biodiversiteit in de Natura*
- 2370 *2000- gebieden is afgenomen en nog verder zal afnemen;*
- *dit probleem door de provincie Noord-Holland wordt aangepakt, maar niet voldoende om op een snelle wijze aanzienlijke resultaten te boeken*

Overwegende dat:

- 2375 · *een aantal Noord-Hollandse boeren vlakbij Natura 2000- gebieden tijdens de stikstofcrisis een vergunning hebben gekregen om hun veestapel uit te breiden;*
- *het kabinet een nieuwe algemene afstandsregel van 25 km heeft ingesteld vanaf de bron tot een Natura 2000- gebied en dat daardoor bedrijven in de regio Agriport/ Enkhuizen geen natuurvergunning meer nodig hebben om uit te breiden;*
- *er in Noord-Holland geen enkel boerenbedrijf heeft gereageerd op het aanbod van de*
- 2380 *provincie om uitgekocht te worden;*
- *boeren in de regio Westzaan vooralsnog niet mee willen werken aan natuurherstelmaatregelen*

Besluit Gedeputeerde Staten op te dragen:

- 2385 · *binnen drie maanden een onderzoek te doen naar de vergunningen die worden en werden verleend en die ervoor zorgen of gezorgd hebben dat meer stikstof wordt uitgestoten;*
- *daar waar verleende vergunningen zorgen voor de verhoging van de stikstofdepositie op Natura 2000- gebieden, te onderzoeken of, hoe en onder welke omstandigheden deze vergunningen kunnen worden ingetrokken;*
- *Provinciale Staten te informeren over de resultaten van het onderzoek;*

- 2390
- *daar waar in gebieden uitgebreid mag worden zonder natuurvergunning in deze gebieden natuurvergunningen in te stellen;*
  - *de kosten hiervan te dekken uit het bedrag dat de provincie Noord-Holland ontving uit de positieve rekeningresultaten over 2020 van de vier Omgevingsdiensten.*

En gaat over tot de orde van de dag

2395 *SP en Partij voor de Dieren*

De derde motie wordt samen met JA21 ingediend en betreft het versnellen van de fietsknelpunten in Noord-Holland. Het is een aangehouden motie, maar we dienen deze opnieuw in, omdat dit weleens wil helpen.

2400

Motie 209/08-11-2021

Versnellen aanpak fietsknelpunten in Noord-Holland

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

2405 *Constaterende dat:*

- *het jaar 2021 met een positief rekeningresultaat is afgesloten;*
- *de coalitie, in de persoon van gedeputeerde financiën, partijen opriep voorstellen te doen ter bestemming van het positief rekeningresultaat;*
- *er door de Fietsersbond, in opdracht van de provincie, een lijst "knelpunten" is opgesteld;*

2410 *Overwegende dat:*

- *de provincie, op basis van cofinanciering, met de gemeenten een aanvang heeft genomen om de door de Fietsersbond aangemerkte knelpunten op te lossen;*
- *veel gemeenten op dit moment in financieel zwaar weer zitten, waardoor mogelijk niet zal en kan worden overgegaan tot het aanpakken van fietsknelpunten;*

2415 - *bijdragen van gemeenten in principe worden toegekend op basis van cofinanciering; o een ruime meerderheid van onze Staten het belang van veilig fietsverkeer en veilige fietsinfrastructuur onderschrijft;*

Besluit het college van GS op te roepen:

- *een bedrag van € 400.000 – een deel van het positief resultaat over 2021 – te bestemmen voor de versnelde aanpak van fietsknelpunten in onze provincie;*
- *voor de volgorde van deze aanpak contact op te nemen met de Fietsersbond;*
- *hierbij, in verband met de zeer beperkte financiële ruimte bij gemeenten, in te zetten op een 100% financiering van de projecten.*

SP en JA21

2425

Als laatste. Deze motie hebben wij niet vooraf ingediend, omdat wij vinden dat iedereen daar zijn eigen mening over moet kunnen geven. Het zit niet automatisch in het beleid van de Provincie, maar het kan wel een leidraad zijn.

2430 **Motie 210/08-11-2021**

Wat niet failliet kan gaan moet publiek blijven.

Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen,

2435 Constaterende dat:

- onze samenleving een groot aantal voorzieningen en diensten kent, die door alle inwoners van ons land gebruikt worden;

- deze diensten vaak gekenschetst worden als 'essentieel' voor onze maatschappij, en daarom wordt ook vaak de term 'nutsvoorziening' toegepast;

2440 - veel van deze diensten door de afgelopen decennia door de overheid 'in de markt' zijn gezet;

- dat voor het 'in de markt zetten' van deze diensten en voorzieningen argumenten zijn gebruikt als "goedkoper" en "kwaliteitsverhogend";

2445 - organisaties, instellingen en bedrijven die belast zijn met de uitvoering van essentiële diensten en voorzieningen – zoals in de zorg, het openbaar vervoer en de energievoorziening – in toenemende mate financieel onder druk staan, waardoor voor onze inwoners de dienstverlening in gevaar komt.

Overwegende dat:

2450 - de concurrentiestrijd tussen partijen in de vermarkting van essentiële diensten en voorzieningen te vaak niet leidt (of heeft geleid) tot een betere dienstverlening en goedkopere diensten;

- de vermarkting deze essentiële diensten en voorzieningen onacceptabel kwetsbaar heeft gemaakt en in toenemende mate onbereikbaar voor onze inwoners;

2455 - door de inkomens- en prijsontwikkelingen in ons land steeds meer inwoners in financiële problemen komen of al zijn gekomen, met alle gevolgen van dien;

- door bovenstaande de tweedeling in ons land, en natuurlijk ook in onze provincie, wordt vergroot.

2460 - het onacceptabel is dat instellingen als energieleveranciers, zorginstellingen (zoals ziekenhuizen) en vervoersbedrijven – die voor onze samenleving essentiële diensten uitvoeren – failliet kunnen gaan.

Besluit Provinciale Staten op te roepen:

- uit te spreken dat het onwenselijk is dat voor onze samenleving essentiële diensten en voorzieningen worden uitgevoerd door marktpartijen, als de mogelijkheid bestaat dat zij hierdoor failliet gaan, en dit te doen door de volgende uitspraak te ondersteunen:

2465 "Wat niet failliet mag gaan, moet publiek blijven!"

SP

De VOORZITTER: U heeft vier moties ingediend welke onderdeel uitmaken van de beraadslagingen.

2470

Ik wil de vergadering een uur schorsen voor de lunch. Een deel van de tijd zal het college gebruiken om de ingediende moties en amendementen te bekijken, zodat die straks in de reactie in eerste termijn mee kunnen worden genomen. Ik schors de vergadering tot 13.45 uur

2475 *Schorsing van 12.45 tot 13.48 uur*

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Ik verwelkom opnieuw eenieder, voor zover hier aanwezig in deze zaal en natuurlijk de woordvoerders die op dit moment thuis achter het beeldscherm zitten en online deelnemen aan deze vergadering.

2480

We waren bij agendapunt 9, de begrotingsbehandeling 2022 en de Memorie van Antwoord. We zijn toe aan de bijdrage van de heer Klein van de ChristenUnie.

2485

De heer **KLEIN** (CU): Als je zo door je ooghalen kijkt naar de staat van de wereld, ons land en daarbinnen onze provincie, zou je er hopeloos van worden. "Hoeveelheid broeikasgassen in 2020 op recordniveau ondanks coronapandemie", kopte de NOS twee weken geleden. "Uitstoot broeikasgassen weer bijna op pre-corona niveau", aldus het CBS een maand eerder.

2490

Aan het begin van die afschuwelijke coronapandemie leek het alsof we geleerd hadden om minder te reizen en minder CO₂ uit te stoten. Dat bleek dat een illusie. De uitstoot stijgt, iedere ton CO₂ in de atmosfeer brengt het doel om de opwarming van de aarde, te beperken tot niet veel meer dan 1,5 graden, verder uit zicht. Ondanks onze motivatie, die bij velen van ons aanwezig is en onze goede bedoelingen en inzet, slagen we er blijkbaar niet in het tij te keren. Afgelopen zaterdag liepen tienduizenden mensen, veelal jongeren, mee in de Klimaatmars. Er waren veel creatieve leuzen, zoals 'Geef de aarde door, in hemelsnaam'. Maar één ding viel mij

2495

op: vrijwel zonder uitzondering keken de deelnemers voor de oplossing naar de politiek. "Wanneer maakt de politiek eindelijk de goede keuzes? Wanneer tonen de politici eindelijk lef?".

2500

En nu weet ik wel dat ze dan niet direct dachten aan ons hier in het provinciehuis in Haarlem. Maar toch. De druk op onze schouders is groot. En dan staan we ook nog voor een opgave om de achteruitgang van de natuur te keren. Want de Living Planet Index staat er niet goed voor. We hebben een opdracht om onze aarde bewaren en tot bloei brengen, maar in plaats daarvan putten we die uit en laten die verpieteren. En hoewel vrijwel iedereen dit doel onderschrijft, is er veel onenigheid over hoe we dit kunnen bereiken en wat daarvoor nodig is. Een overheid die te weinig doet. Een overheid die te veel wil. Zie daar de spagaat waar we als samenleving in zitten. En door een goedbedoeld, maar rommelig en soms onnavolgbaar coronabeleid neemt de polarisatie in de samenleving verder toe en wordt het vertrouwen in de overheid verder geschaad. Sommigen hebben pijnlijk ervaren dat de overheid grote steken kan laten vallen.

2505

In deze context mogen wij politiek bedrijven en keuzes maken voor de provincie in 2022. Ga er maar aan staan. We hebben een aantal opdrachten.

2510

We moeten keuzes maken. Durven te zeggen, met de titel van het stikstofrapport, dat niet alles kan. Geen goedkope reisjes per vliegtuig én de CO₂-uitstoot willen terug brengen. Niet met z'n allen ver van je werk wonen én verwachten dat je er zonder file naar toe kunt rijden. Geen vervuilende industrie naast woongemeenschappen in de duinen. Geen economie gebaseerd op overdadig consumentisme en tegelijk de uitputting van de aarde proberen tegen te gaan.

2515

We moeten het vertrouwen van de burger terug winnen. Eerlijk gezegd weet ik niet hoe dit zo maar kan. Maar we kunnen in ieder geval zorgen dat we het vertrouwen niet verder beschamen. Door eerlijk en transparant besluiten te nemen. Door de afweging van voors en tegen in onze afwegingen te communiceren. Door duidelijk te zijn over wat we niet kunnen bereiken. Door steeds weer oog te houden voor mensen voor wie keuzes ongelukkig uitpakken.

2520 We zouden een beetje milder mogen zijn. Mild zijn voor elkaar, voor mensen die andere keuzes maken. We hebben geen van allen de waarheid in pacht. Is de kunst van het samenleven juist niet dat je hoort, probeert te begrijpen en respecteert wat anderen vinden? En dat geldt misschien ook wel voor keuzes die ook de overheid maakt. "Dan doen we het maar", is misschien geen gekke houding.

2525 Dan concreet over de inzet van provincie volgend jaar. De ChristenUnie fractie kan zich grotendeels vinden in de ingeslagen richting. Rondom mobiliteit ligt er een duidelijke focus op het stimuleren van fiets en OV, de modal shift. Voor het stimuleren van meer en betaalbare woningen hebben we inmiddels de eerste versie van het Masterplan Wonen besproken, waarin nieuwe rollen van de provincie worden verkend. Wij zien uit naar de verder uitwerking. Samen met de SP dienen we een amendement in.

2530

Amendement 31/08-11-2021

Woningparagraaf

2535 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter behandeling van voordracht VD-57, Begroting 2022;*

besluiten ontwerpbesluit 3 in de voordracht als volgt aan te vullen:

met dien verstande dat de zin "De provincie bekijkt de mogelijkheden voor begeleiding van expats bij het vinden van woonruimte buiten Amsterdam, zoals benoemd in actiepunt 6B van de Woonagenda 2020 - 2025." op pagina 53 van de begroting wordt geschrapt.

2540

Toelichting

Er zijn veel uitdagingen en problemen rondom woonruimte in de provincie Noord-Holland. Voor veel groepen, zoals starters, jongeren, daklozen en mensen met een lager inkomen is het, net als voor expats, heel ingewikkeld passende woonruimte te vinden. De Woonagenda 2020-2025 bevat een uitgebreide en gebalanceerde beschrijving van de inzet van de provincie. Het benoemen van

2545

de inzet van de provincie voor slechts één specifieke groep geeft een verkeerd signaal.

ChristenUnie en SP

2550 Niet alleen expats, maar ook starters, studenten, daklozen en mensen met een lager inkomen hebben veel moeite om passende woonruimte te vinden. De Woonagenda bevat een gebalanceerde beschrijving van onze inzet. Het benoemen van slechts één specifieke groep geeft een verkeerd signaal.

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt onderdeel uit van de beraadslagen.

2555 De heer **KLEIN** (CU): Wij maken ons ook zorgen over de uitverkoop van recreatieparken in onze provincie, -eerder al genoemd door de SP- en al het onrecht wat daarmee gepaard gaat. Onze fractie zal binnenkort samen met de SP voorstellen doen hoe we hier als provincie een actievere rol in kunnen spelen.

2560 Op het beleidsterrein natuur komt de versnelling van de realisatie van het Nationaal Natuurnetwerk op stoom. Gebiedsprocessen zijn gestart en we worden goed geïnformeerd over de voortgang. We merken wel grote onrust in de verschillende gebieden over wat dit betekent

2565 voor individuele inwoners. We vragen de gedeputeerde alles in het werk te stellen om mensen zo helder mogelijk te informeren en inspraak te geven in het proces. Maak gebruik van de expertise die er in het veld is en wees flexibel in hoe we de natuur kunnen realiseren. Volgende week bij de bespreking van het Natuurbeheerplan komen we daar nader op terug.

Dan het jaarresultaat van 2020. Het college is een interessant experiment aangegaan en heeft ons om suggesties gevraagd hoe het jaarresultaat te besteden. Het idee was mooi, maar het uiteindelijk te besteden resultaat was beperkt. De ChristenUnie ziet dit vooral als een goede oefening voor volgend jaar.

2570 Wij hebben twee voorstellen. Samen met het CDA en SP dienen we een motie in over Innovatieve toiletten in natuur- en recreatiegebieden. Wij hebben eerder een motie ingediend om beheerders van natuurgebieden te helpen bij het realiseren van meer openbare toiletten. Dat bleek te duur, maar we hebben nu een andere motie die aansluit bij de rol van de provincie, die staat beschreven in de Recreatievisie. Er zijn mooie, betaalbare aansluitingsloze toiletten op de markt.

2575

Motie 211/08-11-2021

Toiletvoorzieningen Natuur- en Recreatiegebieden

2580 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, ter bespreking van agendapunt 9 - Begroting 2022,*

Constaterende dat:

- *het Sociaal Cultureel Planbureau recent met de publicatie het rapport "Lang niet toegankelijk" op 8 juni jongstleden concludeert dat het op veel plekken helaas toch nog slecht gesteld is met de toegankelijkheid en met de inclusiviteit;*
- 2585 · *het symposium dat op 27 mei jongstleden door de Toiletalliantie/Maag Lever Darm Stichting en de Hoge Nood-app werd gehouden de gevolgen van het ontbreken van toiletvoorzieningen voor met name circa 2 miljoen mensen met buikklachten en 2,4 miljoen 65-plussers schetste;*
- *MLD-artsen dit symposium aangaven dat het voor hun patiënten nou juist zo belangrijk is om te kunnen bewegen in de natuur;*

2590

Overwegende dat:

- *Noord-Holland veel schitterende recreatiegebieden heeft;*
- *een groot deel hiervan niet beschikt over sanitaire voorzieningen;*
- *een groot aantal inwoners, waaronder circa 1 op de 10 Noord-Hollanders die*
- 2595 *buikaandoeningen ondervinden, hierdoor beperkt gebruik kan maken van deze recreatiegebieden;*

Voorts constaterende dat:

- *GS in haar advies over motie M72-2021 geraamd heeft dat de kosten voor het realiseren van 40 toiletvoorzieningen zo'n 8 miljoen euro zijn;*
- 2600 · *GS eveneens heeft aangegeven slechts beperkte aansluiting te zien bij bestaand beleid;*
- *ons pleidooi voor toegankelijke toiletten, zoals ook verwoord in de Statenvergadering van 28 juni jongstleden, onverminderd belangrijk blijft;*
- *de provincie wel een rol heeft in het stimuleren van recreatie voor iedereen (Visie Recreatie & Toerisme) en het beheer van recreatiegebieden (doel 5.2.2 begroting);*

- 2605
- *de provincie eveneens als doel heeft duurzame innovatie te ondersteunen (doel 6.1.2);*
  - *er een marktpartij is die aansluitingsloze, onderhoudsarme en duurzame toiletten kan realiseren tegen een beperkte prijs (ca. €8.500,-) ;*
  - *in het Amsterdamse Bos via crowdfunding een dergelijk toilet is gerealiseerd ;*
  - *het jaarlijks onderhoud voor deze innovatieve toiletten beperkt is;*
- 2610 Voorts overwegende dat:
- *het beschikbaar maken van financiële middelen beheerders in staat kan stellen om een aantal toiletten te realiseren en daarmee innovatie plaats vindt;*
  - *de ervaring die hiermee opgedaan kan worden kan leiden tot vervolgprojecten in de toekomst;*
- 2615 Verzoeken het college:
- *met beheerders van recreatie- en natuurgebieden in gesprek te gaan over een pilot rondom de installatie en het beheer van duurzame, aansluitingsloze toiletten;*
  - *vanuit het jaarresultaat 2020 hiervoor € 25.000,= euro ter beschikking stellen;*
- En gaat over tot de orde van de dag,*
- 2620 *ChristenUnie en CDA*

De **VOORZITTER**: Ook deze motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Een interruptie van mevrouw Van Soest.

- 2625 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik heb een vraag aan de heer Klein. Wij hebben in het begin van de Statenperiode een motie ingediend om over geheel Noord-Holland verspreid openbare toiletten te plaatsen. Daar horen dan ook natuurgebieden bij. Misschien kunt u nog eens naar die motie kijken. Misschien kunnen we elkaar aanvullen?
- 2630 De heer **KLEIN** (CU): Dat laatste is zeker mijn bedoeling. Het onderwerp dat u geagendeerd hebt, hebben wij heel erg serieus genomen. We zien ook dat daar een belang is. Tegelijkertijd is de motie die u heeft ingediend niet aangenomen. Uit de beantwoording van de vraag door Gedeputeerde Staten bleek dat het niet betaalbaar is. Wij proberen nu een volgende stap te zetten, een iets kleinere stap, maar het daarmee wel een stap verder te brengen. Wellicht kunt u
- 2635 daar bij aansluiten?

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Die motie is wel terdege aangenomen. De PvdA heeft zelfs meegestemd. Dan is er onduidelijkheid over of die motie is aangenomen. Daarover zou ik graag opheldering hebben.

2640

De heer **KLEIN** (CU): Dat lijkt me een vraag aan uzelf om nog eens goed na te kijken welke motie en wat het dictum was. De motie over aansluiten bij de Hoge Nood app is in ieder geval aangenomen. Over het realiseren van openbare toiletten in de gehele provincie kan ik mij niets herinneren.

2645

Mijn tweede motie, samen met GL, D66, CDA, SP en PvdA gaat over de pontjes bij IJpendam en Spaarndam. We hebben ons met elkaar eerder al hard gemaakt voor de pont bij IJpendam. Deze

2650 vervult een belangrijke functie voor fietsers en landbouwverkeer. Het opheffen van die pont zal grote gevolgen hebben voor de inwoners. Ook 'de varende fietsverbinding', zoals zo mooi benoemd door de collega van D66, bij Spaarndam maakt een wezenlijk onderdeel uit van de toekomstige fietsinfrastructuur.

Motie 212/08-11-2021

Pontveren Ilpendam en Spaarndam

2655

Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021 hebben kennis genomen van de statenvoordracht Begroting 2022; alsmede het 'Advies GS aangehouden moties begroting 2022', gehoord de beraadslagingen

Constaterende dat:

- 2660 - *In de voordracht van de jaarrekening is aangegeven dat middelen die zijn vrijgevallen in 2020 in de periode 2021-2023 weer voor andere doelen kunnen worden ingezet;*
- *In het 'Advies GS aangehouden moties begroting 2022' in de reactie op de aangehouden motie 71 over fietsknelpunten is aangegeven dat: 'er twee urgente [...] knelpunten op de fietsinfrastructuur' zijn: 'de exploitatie van de pont bij Ilpendam en [...] de realisatie van de pont bij Spaarndam [...]'.*
- 2665 - *De Provinciale Staten op 14 september 2020 reeds een motie (M75) hebben aangenomen die GS opriep te verkennen hoe de pont over het Noord-Hollandskanaal tussen Ilpendam en Landsmeer in de vaart kan worden gehouden.*

Overwegende dat:

- 2670 - *Deze pont een belangrijke functie vervult voor fietsers en landbouwverkeer; de pont een verbinding vormt over provinciale waterinfrastructuur en onderdeel uit maakt van het totale provinciale fietsnetwerk; de provincie daarmee een belang heeft bij de verbinding de gemeenten Waterland en Landsmeer de kosten van de pont niet meer dragen maar het opheffen van de pont grote gevolgen voor de inwoners van o.a. Ilpendam en Landsmeer heeft; dat omrijden van landbouwvoertuigen extra uitstoot met zich mee brengt; bij de herinrichting in 2018 van de busbaan langs de N235 veel moeite is gedaan om de pont goed in te passen; een fietsbrug het knelpunt in de toekomst mogelijk zou kunnen oplossen, maar er een voorziening dient te worden getroffen, in ieder geval voor de tijd die het kost om een besluit te nemen over een dergelijke brug.*
- 2675 - *De varende fietsverbinding bij Spaarndam een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de toekomstige fietsinfrastructuur rondom recreatiegebied Spaarnwoude en de inzet van Provincie Noord-Holland de doorslag kan geven in realisatie hiervan*
- 2680 - *De varende fietsverbinding bij Spaarndam een wezenlijk onderdeel uitmaakt van de toekomstige fietsinfrastructuur rondom recreatiegebied Spaarnwoude en de inzet van Provincie Noord-Holland de doorslag kan geven in realisatie hiervan*

Verzoeken het College om:

- 2685 · *Een bedrag van 400.000 euro (vijf keer 80.000 per jaar) in de begroting voor 2022 (uit de bestedingsruimte (Algemene Reserve en begrotingssaldo 2022) die beschikbaar wordt gesteld voor nieuw beleid) in te zetten om de pont over het Noord-Hollandskanaal tussen Ilpendam en Landsmeer de komende vijf jaar in de vaart te houden, en zich in te zetten voor een permanente oplossing;*
- 2690 · *en een eenmalige bijdrage te doen aan de realisatie van de pont bij Spaarndam van 55.000 euro door de gemeente Haarlem samen met het recreatieschap Spaarnwoude.*

En gaan over tot de orde van de dag.

ChristenUnie, GroenLinks, D66, CDA, SP en PvdA

2695

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

2700

De heer **KLEIN** (CU): Ik begon mijn betoog dat we hopeloos zouden worden als we kijken naar de staat van de wereld en ons land. Afgelopen zomer was Floris Alkemade één van de gasten in het televisieprogramma Zomergasten. Eén van zijn bijdragen ging over de grote transities waar we voor staan en die juist op het bordje van de Provincie liggen en de moeite die we hebben om die te realiseren. Hij zei: 'Onze politieke taal is niet bij machte om een verlangen te scheppen naar verandering'. Dat vind ik zeer treffend. En daar ligt voor ons een belangrijke opdracht: het verlangen tot verandering scheppen. Bij de ChristenUnie zoeken we daarom naar de taal van de

2705

hoop. Wij leven we vanuit de hoop op een goede, komende wereld. Daar mogen we nu al aan bijdragen. Laten we allen de taal van de hoop proberen te spreken, zoekend naar het goede voor al onze inwoners. Daarbij wens ik u Gods zegen

2710

De **VOORZITTER**: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Van Soest.

2715

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik heb alle betogen gehoord. Wat ik niet gehoord heb, is hoe we met onze ouderen omgaan in Noord-Holland. We worden met zijn allen een stuk ouder. We hebben veel ouderen in Noord-Holland. Velen wonen alleen. Het is Rijksbeleid. Ze mogen niet samenwonen, want dan worden ze gekort op hun uitkering. Amsterdam heeft iets anders bedacht. Mensen worden opgeroepen om alle kamertjes aan iedereen ter beschikking te stellen. Mensen in de bijstand hoeven niet bang te zijn dat er gekort gaat worden. Is die mogelijkheid in de provincie aanwezig? Dan kunnen we ruimte vrijmaken voor mensen die de woningen broodnodig hebben.

2720

We moeten ons meer inspannen om kleinschalige verzorgingshuizen te realiseren. Er zijn veel mensen die niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen. Zij kunnen geen kant op. Daar vraag ik aandacht voor.

2725

We hoorden dat bij Schiphol 70.000 woningen niet gebouwd kunnen worden. Dat betreft het gebied Havenstad. Nu ben ik er zelf niet treurig over, maar dat er niet gebouwd kan worden is erg. We moeten kijken waar we dan wel zouden kunnen bouwen.

2730

Ik maak me ernstig zorgen over de grote ambitie van dit college om overal windparken neer te zetten. Hoe verhoudt zich dat tot woningbouw? We hebben met zijn allen besloten dat de afstand tot een woning 300 meter is. Er zijn veel onderzoeken die nog niet boven water zijn. We gaan van alles bedenken. Het is prima, maar de jaren strijken voorbij. Ik heb liever iemand die actie onderneemt, zodat we zaken zeker kunnen realiseren. Op dit moment zijn er veel processen tegen de windparken. Die worden ook toegekend. De windparken mogen dan niet worden gebouwd, omdat we niet voldoen aan de Europese normen. Dan moeten we ook nog een MER maken voor al die windmolens. Waarom kijken we niet met zijn allen naar andere mogelijkheden?

2735 Waarom wordt niet nagedacht over kernenergie? Er is op dat gebied veel innovatie. We kunnen de zaak sneller realiseren. Het is ook realistischer dan nu al die windmolens die er staan of gaan komen, terwijl het energienet het niet aankan. Dan blijven we het paard achter de wagen spannen. Laten we met zijn allen kijken of het op een andere manier zou kunnen.

Ik heb alle fracties gehoord en ik stoor me aan alle Engelse woorden, die worden gebruikt. We leven in Nederland en ik wil graag Nederlands horen en niet al die Engelse taal er tussendoor.
2740 Misschien moet ik er een motie over indienen, maar van de drie medewerkers van de fractie zijn er twee ziek. Ik moet het even alleen doen. Dat lukt dus niet. Bij deze vraag ik het college, zonder een motie in te dienen.

Dan hebben we nog dat de Klimaattop is mislukt. Ook het RIVM wordt al in twijfel getrokken. Wat moeten we er allemaal mee? Wat gaan we eraan doen?

2745 Tot slot, wil ik graag wat cijfers. Ik hoorde dat er een werkmakelaar is. Zou u mij op de hoogte kunnen stellen wat zo een makelaar doet? Ik zou daarover graag meer informatie krijgen. Van Tata Steel moeten we op enig moment af. Dat is een van de grootste vervuilers van ons land, met nog meer ondernemers. Laten we daar nu eens even naar gaan kijken. We moeten kijken naar hoe we met de energietransitie omgaan. De vervuiling komt ook door de verbrandingen, die we
2750 gaan doen. Daar los je het probleem niet mee op. Ik hoop dat gedeputeerde Stigter mij daarover duidelijkheid kan geven.

Tot zover, voorzitter.

De **VOORZITTER**: Dank u wel voor u bijdrage. Het woord is aan de heer Koyuncu.
2755

De heer **KOYUNCU** (DENK): Afgelopen weekend kwamen meer dan 40.000 Nederlanders op de been voor de Klimaatmars. Een indrukwekkende opkomst, die alleen maar het belang van de klimaatmaatregelen onderschrijft. Klimaatverandering is geen ver van je bed show meer, maar de realiteit. Daarom is actie nu noodzakelijk. Tegelijkertijd moeten we extra aandacht hebben voor
2760 de gevolgen voor de burger. De fractie van DENK heeft het al vaker gezegd. De energietransitie bestaat uit enerzijds de technologie en anderzijds uit draagvlak. Daarom doen we concrete voorstellen om mensen beter mee te nemen in het proces. De energierekening van vooral de mensen met een dunne portemonnee gaat een enorm probleem opleveren. Benzine prijzen zijn al extra hoog en gas- en lichtprijzen gaan omhoog. De inflatie bedraagt meer dan 3,5 procent en
2765 stijgen de kosten van het OV met 2,3 procent. De lasten voor de Noord-Hollanders zijn alleen maar toegenomen, met grote gevolgen voor diegenen met een dunne portemonnee. De mensen die in slecht geïsoleerde huizen wonen, dat zijn vooral de slecht onderhouden huurwoningen, die zullen een enorme rekening betalen. De maatregelen uit Den Haag gaan daar niet bij werken. Gesubsidieerde energieconciërges wel. Die zorgen, anders dan de energiecoaches, voor een
2770 directe handson aanpak. Ze zorgen ter plekke voor een oplossing voor verduurzaming van de woning. De mensen die het hardst te lijden hebben onder de stijgende lasten zijn vaak de mensen die leven in armoede. Uit onderzoek weten we dat ze teveel stress ervaren om echt goed bovenop de energieadviezen te zitten. Daarom moeten energiebesparende maatregelen ter plekke worden aangebracht door professionals, oftewel de energieconciërge. Dit scheelt in de
2775 energiekosten We dienen samen met de PvdD en de SP een motie in om de energieconciërges

goed onder de aandacht van gemeenten te brengen en desnoods te helpen financieren. Wij moeten ook onze bijdrage leveren om deze mensen te helpen, waar we kunnen.

Motie 213/08-11-2021

2780 Pilot met energieconciërges

*Provinciale staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021
kennis genomen hebbende van de Begroting 2022*

Constaterende dat:

- 2785 - *Het onderzoek van de Hogeschool van Amsterdam (HvA) uitwijst dat energiecoaches niet effectief zijn, omdat bewoners meer gericht zijn op het heden en bezig zijn om de eindjes aan elkaar te knopen. De besparingsadviezen zijn daarom 'aan dovemans oren gericht', aldus de onderzoekers;*
- *De HvA adviseert om in plaats daarvan te werken met energieconciërges: professionals die gelijk ter plekke energiebesparende maatregelen kunnen aanleggen.*
- 2790

Overwegende dat:

- *Energie-armoede de laagste-inkomensgroepen het hardst raakt en het juist deze groepen zijn die adequate hulp nodig hebben;*
- *Alliander meewerkt aan het realiseren van een duurzame energievoorziening vanuit het maatschappelijk belang om energie voor iedereen betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar te houden. De energiecoaches passen dan ook mooi in dit nobele doel die de nodige aanpassingen kunnen verrichten om energie toegankelijk te maken voor iedereen;*
- 2795

Verzoeken het college:

- *Te onderzoeken hoe de inzet van energieconciërges kan worden gefaciliteerd en daarbovenop de energiecoaches aan te moedigen actiever op te treden om de stijgende energielasten bij met name de laagste inkomensgroepen tegen te gaan;*
- *In dit verband kijken op welke wijze meer aspirant installateurs kunnen meelopen met de energieconciërges in samenwerking met educatieve of mbo-instellingen.*

en gaan over tot de orde van de dag.

2805 DENK Noord-Holland, Partij voor de Dieren en SP

Verder vraagt DENK aandacht voor het volgende. Voor wat betreft de passage om enkel de expats te helpen aan een woning, ben ik blij om te horen dat de gedeputeerde ook vindt dat deze passage nogal selectief is en uit de begroting kan. Daarom steunt DENK het amendement hierop.

2810

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ik vind de motie enerzijds een heel mooi idee, maar volgens mij is dat ook juist wat energiecoöperaties al proberen te doen. Waar zit de toegevoegde waarde van deze motie?

2815

De heer **KOYUNCU** (DENK): We hebben geconstateerd dat energieconciërges een mooie bijdrage leveren en dat dit middel actief ingezet wordt. We willen dat graag onder de aandacht brengen in

2820 Noord-Holland, als aanvulling. De energieconciërges gaan huis-aan-huis bij de mensen langs. Ze hebben direct energiebesparende spullen mee, zoals tochtstrips, zuinige lampen etc. Wij zien dat als een mooie aanvulling.

2825 De Intelligente verkeersregelininstallaties zijn duur en duur in onderhoud. Elke zogenoemde iVRI kost circa 10.000 euro. We benutten vanwege privacy issues niet de volledige bruikbaarheid van deze installaties. Is het dan handig om deze te plaatsen in zulke grote aantallen?

2830 Van de tien miljoen euro om de projecten mee te financieren is er ineens maar 100.000 euro beschikbaar, waardoor belangrijke moties nu met elkaar in competitie zijn, niet in de laatste plaats ons verzoek om geld te reserveren voor een onderzoek naar de rol van Holland destijds in het slavernijverleden. Dit is zeer belangrijk in het opbouwen van een gezamenlijke toekomst in gelijkheid, gelijkwaardigheid en een gezamenlijke verwerking van dit verleden. Om dit over te laten aan het Rijk, dat zeer waarschijnlijk alleen naar de eigen rol zal kijken. Om ook ons verhaal mee te nemen is op zijn zachtst gezegd naïef en stuit ons tegen de borst. Het lijkt mij afschrijven van onze morele verantwoordelijkheid. Hoe kijkt het college hier tegenaan? We willen straks niet horen dat er geen geld is en dat we het bij de begrotingsbehandeling hadden moeten regelen.

2835 De gedeputeerde heeft gezegd dat het OV onder zijn verantwoordelijkheid altijd betaalbaar zal blijven, of in ieder geval dat het college zich daarvoor zou inzetten. We vragen ons af hoe het college dit voor elkaar gaat krijgen. Er is tenslotte geen reservering gemaakt om tegenvallende koopkracht door een combinatie van eerder genoemde factoren, waaronder de stijging van energiekosten en de daarmee gepaard gaande stijging van het OV, zal worden gecompenseerd om die mevrouw met drie kinderen van Purmerend naar Beverwijk te kunnen vervoeren, zonder dat zij een bezoek krijgt van de deurwaarder. Deze zorg hebben wij vaker gedeeld en eerder besproken. Welke vooruitzichten ziet het college om dit op te lossen.

2840 De DENK-fractie maakt zich zorgen over de toenemende vervoersarmoede.

2845 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **BALJEU** (Fractie Baljeu) maakt geen gebruik van zijn spreektijd.

2850 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): De provincie Noord-Holland heeft nu ruim twee jaar een coalitie van GL, VVD, D66 en de PvdA en als VVD'er hoop ik dan op herkenbare resultaten vanuit het VVD Noord-Holland verkiezingsprogramma. Eentje kan ik er noemen, dat is de Formule 1, die geweldig is verlopen, zowel voor de wedstrijdsfeer en het wedstrijdresultaat als voor het perfect georganiseerde mobiliteitsplan. Helaas moet de VVD-liefhebber het daar wel van hebben bij deze coalitie, het gaat niet zo goed. Belangrijke projecten voor onze infrastructuur duren langer dan verwacht, of ze worden uitgesteld, of ze vallen duurder uit dan gepland. Het mobiliteitsbeleid gaat meer over duurzaamheid dan over bereikbaarheid.

2855 De woningnood neemt verder toe maar de Monitor woningbouw 2021 die deze week uitkwam, laat zien dat er in Noord-Holland duizenden woningen minder worden gebouwd en dat het tekort nog ver ligt boven wat de monitor 'acceptabele proporties' noemt. Als VVD'er kan ik me alleen 2860 maar aansluiten bij wat het CDA over het woonbeleid heeft gezegd.

2865 Bij dit alles laat de VVD Noord-Holland in deze coalitie belangrijke uitgangspunten voor een gezonde financiële overheidshuishouding los. De VVD staat van oudsher voor een prudent financieel beleid en dat betekent concreet: je geeft niet meer uit dan je hebt, je probeert burgers zo min mogelijk te belasten en je schuift zeker de rekening van het heden niet door naar de toekomst. Want niet alleen het heden, ook de toekomst heeft altijd meer wensen dan de overheid aan middelen heeft.

2870 Toch haalt deze coalitie de spaarpot leeg terwijl men weet dat er in de toekomst grote financiële knelpunten aankomen. Bij het leeghalen van de 175 miljoen euro kapitaallastenreserves werd hier ambtelijk al voor gewaarschuwd in een notitie aan Gedeputeerde Staten en de coalitiefracties met de woorden (ik citeer): 'Tenslotte wijzen wij erop dat met deze oplossing de ruimte in het meerjarenbeeld aanzienlijk wordt verkleind, waardoor het risico ontstaat dat in de komende jaren autonome ontwikkelingen en (wettelijk) noodzakelijke bijstellingen in de kaderbrief moeilijker gedekt kunnen worden.' Zinnvolle ambtelijke vermaningen aan de coalitie die terzijde werden gelegd.

2875 Nadat de spaarpot van kapitaallastenreserves à 175 miljoen euro al verteerd was door deze coalitie, komt daar nu het voorstel van weer 151 miljoen euro reserves dit jaar en volgend jaar nog eens 50 miljoen euro reserves achteraan. Het bevreemdt dat de VVD Noord-Holland dit onderschrijft, terwijl onduidelijk is wat de VVD Noord-Holland daarvoor terug krijgt.

2880 Het laatste punt dat we hier aanstippen is de transparante en inclusieve bestuurscultuur. Op een aantal terreinen zie je dat dit college bewust bezig is mensen bij beleidsuitvoering te betrekken. Ook bij infrastructurele projecten zien we intensief contact met de belanghebbenden en omwonenden. Inzet van nieuwe middelen zoals een app met het laatste nieuws in Opmeer zijn daarbij mooie instrumenten. Een verbeter slag is nog mogelijk voor het betrekken van het bedrijfsleven bij het beleid, waarbij we ook boeren tot bedrijven rekenen. Daarin wil aansluiten bij de woorden van JA21. Waar het bedrijfsleven van oudsher gold als partner bij beleid en 2885 uitvoering, komen zij nu pas serieus in beeld nadat de kaders al zijn vastgesteld. De provincie kan veel meer aan kracht winnen door die krachten ook met het bedrijfsleven te bundelen in een vroeg beleidsstadium.

2890 Al met al is dit een wat kritisch verhaal geworden maar als VVD'er is er ook niet heel veel om over te juichen in deze beschouwingen. Liberaal Noord-Holland wenst GroenLinks, D66 en de PvdA veel succes met de verdere uitvoering van hun coalitieprogramma.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

2895 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik moet eerlijk zegge dat ik getwijfeld heb of ik hier wel moet gaan staan. Het is een heel gevoelige kwestie geweest natuurlijk. Ik heb een vraag. Waarom heeft u dit soort zaken niet in de fractie aan de orde gesteld?

2900 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal Noord-Holland): Ik dacht dat de kwestie over de 175 miljoen euro uitgebreid in de fractie is besproken. Ik herinner me wel dat u er indertijd zelf niet was. Dat is buiten uw schuld. Dat waren de fractievergaderingen onder leiding van de vicefractievoorzitter. Ook de Woonagenda is uitgebreid besproken.

De **VOORZITTER**: Dank voor uw bijdrage. Dan gaan we nu verder met mevrouw Kocken.

2905

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Actie, actie, actie!", riep premier Rutte afgelopen week bij de opening van de VN-klimaattop in Glasgow. Grote delen van Nederland kunnen in de nabije toekomst verdwijnen door zeespiegelstijging, bleek onlangs uit een alarmerend rapport van het VN-klimaatpanel IPCC. Afgelopen weekend gingen vele verontruste burgers de straat op om te laten zien hoe dringend de klimaatkwes­tie voor hen is. En ondertussen zijn wij in Noord-Holland op dit moment twee en een half jaar onderweg in de huidige bestuursperiode. We zijn 'over de helft'. We leven in een systeem dat volledig uit balans is. 'De Nederlander' heeft een wereldwijde ecologische voetafdruk, die neerkomt op het gebruik van veel meer hulpbronnen dan de biocapaciteit van Nederland hem biedt. Wij gebruiken ongeveer 4,4 hectare land en zee per persoon per jaar, terwijl als we het zouden moeten doen met de fysieke beperking van de oppervlakte van ons land, we 0,8 hectare tot onze beschikking hebben. Wij nemen dus véél meer dan eerlijk is. En dat doen we niet alleen van mensen die op andere plekken op de wereld leven, dat doen we ook van onze kinderen. Wat wij opmaken, nemen wij ook van hen. Als we het systeem zouden aanpassen, zou dat betekenen dat we een enorme terugval in welvaart moeten doorgeven. Dat is zo een waardeloos perspectief, dat bijna niemand eraan wil. Nu zijn er ook wel andere ideeën.

2910

2915

2920

Afgelopen week verscheen een vertaalde lezing van George Monbiot als artikel in de Correspondent. De lezing gaat over de grote weeffouten in ons systeem en ook hoe je die misschien recht zou kunnen zetten. Want, zo zegt Monbiot, er is wel genoeg ruimte voor welvaart voor iedereen. Er is niet genoeg ruimte voor private luxe voor iedereen, maar er wel genoeg ruimte om iedereen te laten genieten van publieke luxe. Als we de ruimte anders benutten, dan is er genoeg voor geweldige openbare parken, zwembaden, musea en tennisbanen en kunstgalerieën en openbaar vervoer. Door meer publieke ruimte te creëren, creëren we meer ruimte voor iedereen. Dat betekent dat privé mensen genoeg zullen moeten nemen met genoeg om van te leven en dat we dan genoeg overhouden voor openbare luxe voor iedereen. Voor wie het inspirerende artikel wil inzien, verwijs ik naar De Correspondent. De korte samenvatting is, is dat het bezit van grond een achterhaald principe is, of een valse veronderstelling dat je eigendom kunt hebben van wat de natuur ons allemaal gegeven heeft. Ik zal me nu tot de provinciale realiteit gaan beperken.

2925

2930

2935

Vooralsnog functioneren wij in het systeem, en bij gebreke aan voldoende macht om het systeem af te breken, proberen wij het dan tenminste bij te sturen. En ik ben daar tamelijk tevreden over. Het gaat best aardig. Het gaat niet snel genoeg, is niet groen en niet links genoeg, maar gelet op de omstandigheden toch 'best aardig'.

2940

2945

Allereerst wil ik kort stilstaan bij de begroting op zichzelf. Daar waar we bij de vorige begroting vreesden voor een economische crisis, is deze het afgelopen jaar uitgebleven. Onze economie blijkt verrassend vitaal en hoewel er enorm pijn is geleden door de coronacrisis zien we toch ook dat in plaats van de gevreesde massa ontslagen, er eerder sprake is van een groot personeelstekort. Hoewel de coronacijfers oplopen en we niet kunnen inschatten wat dat zal betekenen voor de komende tijd hebben we misschien iets meer hoop, omdat we hebben gezien hoe we de eerste slag hebben doorstaan. Daarmee is de uitvoering van de hier voorliggende begroting toch weer enigszins onzeker.

De begroting is sluitend en meerjarig structureel in evenwicht. Voor 2022 gaan we uit van een klein voordelig saldo na bestemming. Het weerstandsvermogen voor komend jaar is verhoogd
2950 van 4,6 naar 10,4, als gevolg van een toename van de Algemene Reserve met 38,4 miljoen euro ten opzichte van vorig jaar. Ook de berekende solvabiliteitsratio voor 2022 is ruim voldoende om aan de verwachte verplichtingen te voldoen. Dat geeft een goed gevoel en wij danken Gedeputeerde Staten dan ook voor het in het afgelopen jaren gevoerde beleid om de financiën op orde te krijgen. Daarbij zijn we zeer tevreden over de doorgevoerde verbeteringen in de
2955 gebruikte beleidsindicatoren. Dat was een diepgevoelde wens van Provinciale Staten en de manier waarop de gedeputeerde dit heeft opgepakt en samen met de Rekeningencommissie tot stand heeft gebracht, verdient veel waardering. Het proces is nog niet ten einde en de doorontwikkeling van de indicatoren naar de begroting van 2023, o.a. gevoed door de brede basismonitor, ziet er beloftevol uit. GroenLinks blijft graag meedenken met het college over een zinvolle toepassing en
2960 aanscherping van dit sturingsinstrument voor Provinciale Staten.
GroenLinks gaat akkoord met de voorliggende begroting en de bijbehorende instellingsbesluiten over nieuwe reserves en kredieten.
Voor ons was deze, voor Noord-Holland, vernieuwende manier om de Staten direct te betrekken bij de begroting een belangrijk voorbeeld van de door ons zo gewenste nieuwe bestuurscultuur:
2965 Een kentering dat Gedeputeerde Staten ons als Provinciale Staten meenemen in dit proces en uitgebreid op onze voorstellen hebben gereageerd en hebben gekeken wat komend jaar haalbaar is. Ook de vooruitblik bij verschillende moties wordt door ons gewaardeerd.
Als GL vinden we het belangrijk om het open gesprek te voeren, ook als dat over 'maar' 640.000 euro gaat. Het kunnen voeren van dat open gesprek is een goed begin en we zouden graag als
2970 Provinciale Staten de verantwoordelijkheid nemen om het verder uit te bouwen, zodat we het nog beter vorm kunnen geven. We zien dit als een lerend proces waarvan de eerste stappen naar meer smaken. GroenLinks is enthousiast over de plannen die op de korte termijn kunnen worden gerealiseerd en die gedekt kunnen worden uit het rekeningresultaat. We zien ook moties die vragen om plannen uit te werken die langer de tijd kosten en niet in een paar maanden
2975 onderbouwd kunnen worden. Kan het college die plannen verder uitwerken en bij de Kaderbrief aan ons voorleggen?
Daarnaast moeten we ook oog hebben voor de lange termijn: hoe ziet het proces rond de Perspectiefnota eruit? Hoe neemt het college Provinciale Staten mee?
Over het verloop tot nu toe zijn we eerlijk gezegd wel een beetje teleurgesteld. De manier waarop
2980 Gedeputeerde Staten de adviezen op de aangehouden moties heeft geformuleerd, komt op ons toch wel erg defensief over. Daar had veel meer mee gedaan kunnen worden.
Het door het CDA in de commissie EFB voorgestelde proces om het traject te evalueren en daarbij te bezien hoe we Provinciale Staten verder kunnen betrekken bij de begroting en verder die positie kunnen uitbouwen en verstevigen, juichen we van harte toe. GroenLinks sluit zich daar
2985 graag bij aan. Wij horen graag van de gedeputeerde hoe zij deze evaluatie ziet.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas.

2990 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Zoals wij in onze brief hebben aangegeven aan Gedeputeerde
Staten zijn wij geen voorstander van het verjubelen van pretmoties en dat soort dingen. Dit
proces nodigt daartoe uit. U heeft het over een evaluatie. We zullen moties beoordelen op nut en
noodzaak. Wat evalueren we hier nu eigenlijk? Evalueren we het gebruik van moties, om een
bijstelling van de begroting te doen, of evalueren het proces of Gedeputeerde Staten? Als het
alleen maar het evalueren van de ingediende moties is en of ze aangenomen worden, dan is dat
2995 volgens ons niet de juiste route.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Wellicht heb ik me verkeerd uitgedrukt. Ik heb me geprobeerd aan te
sluiten bij het voorstel van de heer Heijnen in de commissie EFB. Dat gaat niet over het evalueren
van ingediende moties. Het gaat over het evalueren van het proces, wat de gedeputeerde op
3000 poten probeert te zetten met: Hoe geef je een bestemming aan het rekeningresultaat? Dat is iets
wat in Noord-Holland best nieuw is. Ik begrijp dat het bij sommigen nog voor wat weerstand
zorgt. Dat is iets wat in andere provincies heel normaal is.

Dat zijn geen pretmoties. We zijn met 55 volksvertegenwoordigers het hoogste orgaan en in
principe over de financiële verdeling gaan. Daar is een groot deel door het coalitieakkoord al
3005 verdeeld. Ik vind het juist een teken van transparantie en democratie als we wat meer ruimte
geven aan de andere helft van de zaal om ook hun financiële gedachte daarbij te laten
meewegen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Die ruimte is er toch al? Als je een motie indient en je hebt een
3010 meerderheid dan kun je de begroting toch al bijstellen? Ik zie niet in welk nieuw proces we hier
nu gaan evalueren, omdat het proces al bestaat en dat is het indienen van moties en
amendementen.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik hoop dat andere mensen in de zaal wel door hebben gehad dat we de
3015 afgelopen maanden iets nieuws hebben gedaan. Constaterende dat er een rekeningresultaat is,
kijken of daar meerderheden zijn, die vinden dat het een goede bestemming kan krijgen in plaats
van het, zoals je het ook zou kunnen doen en waarvan u kennelijk een voorstander bent, in de
Algemene Reserve te storten. In die zin is er een nieuw proces. Een aantal wil dat voortzetten en
verbeteren. Tegen dat laatste kan men niet zijn. Dus dat gaan we evalueren. Dan komt er wellicht
3020 nog iets mooiers uit dan dat we dit jaar gehad hebben.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik hoor u zeggen ten aanzien van de moties enerzijds: De reactie van
Gedeputeerde Staten was wat GL betreft wat teleurstellend en wat defensief en anderzijds hoorde
ik u volgens mij zeggen: Een aantal moties was nog niet ver genoeg uitgewerkt en wij vragen
3025 Gedeputeerde Staten dat nu alsnog te doen. Wat vraagt u het college nu precies?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Van drie moties, die gaan over onder meer de woningmarkt en
energietransitie, was duidelijk dat daar nog een taak ligt. Op korte termijn kan niet tot een
duidelijke besteding of motie worden gekomen. Daarover zou ik graag van het college horen hoe
3030 dat in een later stadium alsnog zou kunnen.

3035 Dan verder kijkend, voorbij de systematiek en financiële regels, kijk ik in een aantal portefeuilles. We zijn blij met de realisatiestrategie voor het NNN. Eindelijk maken we meters. Vorig jaar is 750 hectare gerealiseerd, via een goed toegerust regiebureau, met als doel de restantopgave rond 2027 ook echt te realiseren. Een robuust netwerk van natuurgebieden met ecologische

3040 verbindingzones vormt de beste garantie voor herstel van de biodiversiteit. Ook zijn we blij dat de in het coalitieakkoord al aangekondigde Voedselvisie er nu ligt en dat daarin het uitgangspunt is opgenomen dat de grondgebonden landbouw in Noord-Holland binnen tien jaar natuurinclusief moet zijn. Zo kunnen we samen met boeren en andere betrokkenen bij het landelijk gebied aan de slag, want er liggen grote opgaven zoals klimaat, stikstof, bodemdaling, waterkwaliteit en biodiversiteit. Om de natuurinclusiviteit van onze provincie in de bollenteelt vooruit te helpen dienen we vandaag samen met D66, SP, CDA en de PvdD een motie 'Blakende bollen' in, die in een eerdere Statenvergadering door mijn collega Cardol al is toegelicht.

3045

Motie 214/08-11-2021

Broedplaats Blakende Bollen

3050 *Provinciale Staten van Noord-Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021, hebben kennis genomen van de conceptbegroting 2022 en de reactie van GS op de eerder ingediende en aangehouden moties bij de begroting,*

Constateren dat:

- *het voordelige rekeningresultaat 2020 deels kan worden ingezet voor andere doelen.*

Overwegen dat:

- 3055 - *er in de Voedselvisie van de provincie wordt ingezet op natuurinclusieve landbouw in 2030 door verdere reductie van gewasbeschermingsmiddelen, verbetering van waterkwaliteit en bodemvruchtbaarheid en vergroting van de biodiversiteit*
- *er grote uitdagingen zijn in de bollenteelt om de impact op de kwaliteit van de leefomgeving - bodem, water, biodiversiteit en gezondheid - te verbeteren*
- 3060 - *er veel behoefte is aan nieuwe kennis, innovatieve methodes en geschoolde jongeren om de doelstellingen van de Voedselvisie ook in de bollenteelt dichterbij te brengen*
- *onder andere ervaring wordt opgedaan in het landelijke fieldlab bij Huiberts Bloembollen, tevens demoleerbedrijf, en bij andere leden van NLG Holland*
- *het van groot belang is de opgedane kennis verder te verspreiden onder telers in Noord-*
- 3065 *Holland en daarbuiten*
- *onderstaand verzoek mede gesteund wordt door betrokkenen zoals het Clusius College, Huiberts Bloembollen, NLG Holland, Vertify en de Koninklijke Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur.*

Verzoeken het college:

- 3070 1. *Het landelijke fieldlab biologische bloembollen op het terrein van Huiberts Bloembollen dat er mede op is gericht scholieren, studenten en wetenschappers een plek te geven voor ontmoeting en inspiratie een extra impuls te geven.*
- 2. *Dat te doen door aanstelling bij het fieldlab van een kwartiermaker die binding heeft met de sector, de broedplaats kan helpen ontwikkelen, relaties kan leggen, als ambassadeur*

3075 *kan optreden en telers kan helpen bij het opzetten van structurele meerjarige projecten (bodembeheer, teelt en gewasbescherming op natuurlijke basis en waterbeheer).*

3. *Hiervoor €50.000 op te nemen in de begroting 2022.*

GroenLinks, Partij voor de Dieren, SP, D66 en CDA

3080 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Er is een interruptie van de heer Klein.

3085 De heer **KLEIN** (CU): Nog even over het vorige onderwerp. U sprak zich zeer positief uit over het realiseren van het Nationaal Natuurnetwerk. Herkent u ook dat in de gebiedsprocessen er wel heel veel onbegrip is bij de mensen die het betreft? Hoe denkt u dat daar een goede oplossing geboden kan worden?

3090 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Daar heeft u een pijnlijk punt te pakken. Ik zie een heel grote opgave en een heel moeilijke taak. Dat dat niet naar ieders tevredenheid gaat, zou ons alleen maar moeten uitnodigen om de laatste meters, die we ook echt moeten maken, op een betere en meer coöperatieve manier in te steken. Ik hoop dat er geleerd wordt van de weerstand, die we nu soms waarnemen en dat het bij de laatste stukken beter zal gaan.

3095 De heer **KLEIN** (CU): Bent u het me ons eens dat we daarbij zoveel mogelijk gebruik moeten maken van de expertise van de mensen die daar in het veld grond hebben, werken en betrokken zijn?

3100 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik heb net iets gevraagd of we hier wetenschappelijke consensus nog serieus nemen. Uiteraard moeten we gebruikmaken van expertise in het veld. Het lijkt me raar als ik daar nee op zou zeggen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

3105 De heer **HEIJNEN** (CDA): Inderdaad, dat NNN-doel zorgt voor veel weerstand. Is voor u het doeltype natuur, zoals we dat hebben vastgesteld, heilig in een gebied? Of zegt u: Als we met de omgeving komen tot wellicht een andere invulling van de natuur op dat gebied, dan is dat voor mij ook bespreekbaar?

3110 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik moet u eerlijk zeggen dat ik niet goed weet hoeveel ruimte we daarin hebben. Volgens mij doen we deze opdracht ook in opdracht van Europa. Er moet een groot gebied worden gemaakt, zodat de biodiversiteit robuuster wordt. Ik weet niet hoeveel ruimte daar in zit om daaraan een andere invulling te geven. Ik moet het antwoord op uw vraag schuldig blijven. Ik weet zeker dat mijn collega, meneer Cardol, een prachtig antwoord zal hebben. Ik wil het u in tweede termijn geven.

3115 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Dit wordt een 'bent u het met ons eens vraag'. We zijn al dertig jaar bezig met de aanleg van EHS en NNN. Ik zie dat we nu bij de laatste meters zijn aangekomen. Daardoor moeten er pijnlijke keuzes worden gemaakt. Bent u het daarmee eens?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Als we het erover hebben, dat als je al heel lang bezig bent, alle makkelijke dingen vaak al gebeurd zijn, dan ben ik het daar zeker mee eens.

De heer **ZOON** (PvdD): Ziet u dat ook als een soort 'legacy' van de voorgaande coalitiepartijen, voorgaande colleges, die al natuur hebben weggehaald, waardoor we dit over hebben?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ja, ik denk het wel. Ik denk dat we in het Klimaatdossier dezelfde kant op gaan. Hoe langzamer we nu zijn, hoe groter de taak straks zal zijn en hoe pijnlijk het allemaal zal worden. Dat is onvermijdelijk met voorop lopen en er achteraan lopen.

Ik wilde net aangeven hoe blij we zijn met het stellen van een daad die voor sommigen wat overbodig was. Met de gedachte: Beter een keer teveel dan een keer te weinig, ware we heel tevreden dat we als provincie nog een keer hebben uitgesproken dat we willen dat de regering stopt met het vergunnen van gasboren en andere mijnbouwactiviteiten in de Waddenzee. Met de voortschrijdende klimaatverandering is behoud van ons belangrijkste natuurgebied voor toekomstige generaties urgenter dan ooit.

Op het gebied van mobiliteit zien we steeds meer een verschuiving naar een integrale aanpak. Daar zijn we heel tevreden over. Waar tot voor kort de focus lag op auto-infra met als doel 'doorstroming', is inmiddels het uitgangspunt dat onze projecten altijd een breder doel moeten dienen. In september stelden we het perspectief mobiliteit vast, waarin we veel van onze speerpunten terugzien. Bijvoorbeeld meer aandacht voor veiligheid voor fietsers en aandacht voor ontsnippering van landschap en natuur. Ook omdat aanleg en onderhoud van ons wegennet een enorme claim legt op onze toekomstige financiën, is het goed dat we niet lichtvaardig investeren in nieuwe wegen, zeker niet als zij vrijwel uitsluitend het doel van doorstroming dienen.

In het OV zijn we blij dat grootschalige bezuinigingen voorlopig niet zijn doorgedaan. GroenLinks zal er alles aan doen om dat in de toekomst ook te voorkomen. We zien enorme uitdagingen op het gebied van OV. De financiële middelen zowel op provinciaal als op Rijksniveau schieten tekort. De urgentie is groot, want zonder een goedwerkend ov-systeem loopt Noord-Holland vast.

Goed nieuws is dat fietsen steeds aantrekkelijker wordt. Door technologische ontwikkelingen kunnen mensen steeds verder, maar ook sneller fietsen. Omdat de Noord-Hollandse fietsinfrastructuur van uitstekende kwaliteit is, kiezen steeds meer mensen ervoor de fiets te pakken. Op het gebied fietsveiligheid is nog wel verbetering mogelijk en nodig. Doordat fietsers sneller fietsen en dit vaker ook oudere mensen zijn, neemt het aantal zware ongelukken toe. De komende jaren ligt een taak voor de Provincie om de fietsinfrastructuur te verbeteren, zodat we deze trend kunnen keren.

3160

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

3165 De heer **KLEIN** (CU): U noemt de provinciale fietsinfrastructuur uitstekend. Tegelijkertijd ligt er een lange lijst met knelpunten, die op verzoek van het vorige college door de Fietsersbond is geïnventariseerd. Die is nog niet opgelost. Bent u het met ons eens dat we daaraan meer prioriteit zouden moeten geven?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Weet u, ik had al zo een zure bijdrage. Ik wil best het woord 'uitstekend' schrappen. U heeft gelijk. Er is zeker nog ruimte voor verbetering.
3170 De aanpak van fietsknelpunten moet zeker worden versneld.

Helpend daarbij is dat de autodominantie op veel plekken afneemt. Auto, fiets en voetgangers krijgen, als het aan GroenLinks ligt, een veel gelijkwaardigere plek op de openbare weg. De Agenda Slimme en Schone Logistiek gaat ons helpen om ook de logistiek verder te organiseren en te verduurzamen, ook daar vroegen we aandacht voor.
3175

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Van der Maas

3180 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik sloeg even aan op de dominantie van de auto. Hoe ziet u de rol van de auto in de toekomst? Zeker als we over tien jaar allemaal elektrisch rijden. Is het dan niet een van de meest duurzame vervoersvormen?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): De meest duurzame manier van verplaatsing blijft wandelen. Daarna prefereer ik de fiets. Uiteindelijk gebruikt ook een duurzame auto nog steeds heel veel ruimte.
3185 Als we onze steden zouden ontdoen van blik, dan hebben we een veel fijnere samenleving. Zeker op het platteland waar het openbaar vervoernetwerk nooit zo fijnmazig kan zijn dat iedereen op elk moment overal naar toe kan, kunnen we voorlopig niet om de auto heen. Dat erken ik heus. In onze provincie hebben we meer auto's dan we werkelijk nodig hebben. Ik zeg niet dat de auto helemaal weg moet. Ik denk alleen dat het goed zou zijn als we ook aan de fiets en voetganger
3190 ruimbaan gaan geven. Dat is veel gelijkwaardiger. Er kan genoeg ruimte zijn voor iedereen, als we het op een goede manier inrichten.

Ik begon met u voorhouden dat het systeem waarin wij gevangen zijn, of functioneren, fundamentele weeffouten heeft. Een voorbeeld daarvan is dat wij jaren alle ruimte hebben
3195 gegeven aan de luchtvaart, ruimte voor grootverdieners, die toevallig ook net grootvervuilers zijn. We zien een steeds grotere groep burgers die steeds kritischer wordt op het volgens GroenLinks al tijden achterhaalde idee dat economische groei ons welzijn zou bevorderen. We zijn daarom blij dat de gedeputeerde, die zowel in het Luchtvaartdossier als ook in het dossier Tata Steel, de leefbaarheid duidelijk prioriteert. In dat dossier zijn het afgelopen jaar veel
3200 verontrustende berichten naar buiten gekomen. Verontruste omwonenden die zo vaak hier bij ons hebben ingesproken, zijn in het gelijk gesteld. Het goede van die slechte berichten is dat het onmiskenbaar heeft geleid tot stevige aandacht voor dit dossier vanuit het Rijk. Wat ons betreft moet alle ruimte die Gedeputeerde Staten hebben om de verbetering van de situatie op het

3205 gebied van gezondheid aan te jagen, worden benut. Wij blijven aandringen op strengere regelgeving en op een spoedige sluiting van de Kooks 2 fabriek.

We hebben dit jaar twee grote woondemonstraties gehad, er is steeds meer discussie over de grote problemen die er al jaren op de woningmarkt zijn en waar steeds meer mensen last van hebben. Waar het de woningmarkt betreft hebben we grote zorgen. Hoewel we in het hele politieke spectrum 'actiebereidheid' bespeuren, blijft de kwestie moeizaam vooruit te helpen. We 3210 kijken daarom reikhalzend uit naar het Masterplan Wonen. Bouwen in steden moet beter en sneller kunnen. Ik vind het een mooi voorbeeld van hoe hier in Noord-Holland, links en rechts, het kennelijk wel kunnen proberen het op te lossen.

We zijn blij te zien dat het college zich inspant om de huisvesting van statushouders bij gemeenten op de agenda te houden. Het is niet altijd eenvoudig om met lokale bestuurders het 3215 debat aan te gaan. Een groot woord van waardering voor gedeputeerde Loggen dat hij hier namens de provincie een duidelijk geluid laat horen.

Het huisvesten van vluchtelingen is overigens geen kwestie van beschaving. Ook vluchtelingen hebben rechten, en ook die rechten horen we te respecteren. Maar daarbij is het ook van groot belang dat wij, als we hen een goede start willen geven, hen sneller uit het jarenlange verblijf in 3220 de wachtkamer van het AZC halen. Die wachttijd helpt hen niet vooruit en dat is voor niemand goed. Niet voor henzelf en ook niet voor de samenleving. Als wij verwachten dat zij een steentje bijdragen, dan is de overgang van opvang naar woonruimte van groot belang. Laten we daarom die stevige inzet vasthouden.

3225 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben het zeer met u eens dat we een grote opgave hebben voor het huisvesten van statushouders en vluchtelingen een goede plek geven in onze samenleving. Hoe 3230 vindt u dat gemeenten die opgaven zouden moeten invullen=

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik denk dat in veel gemeenten mogelijkheden zijn. Dan heb ik het niet over de kleine kernen. Zeker de wat grotere gemeenten kiezen ervoor om er wel of niet mee aan de slag te gaan. Als ik denk aan de stad Amsterdam, daar heeft het dossier te lang, te weinig 3235 aandacht gekregen. Dan is het goed dat vanuit de provincie gemeenten worden gewezen op hun verantwoordelijkheid. Dat is ook haar taak en niet een ideologisch idee van GL. Gemeenten zullen iets moeten doen om het huisvestingsprobleem op te lossen. Die oplossing is niet bij elke gemeente hetzelfde. Het vooruitschuiven is in ieder geval geen oplossing. Het ging net over containerwoningen. Dat kan best een oplossing zijn, voor woningzoekenden überhaupt. De manier waarop dat in sommige gemeenten wordt opgelost, met containers zover mogelijk bij de 3240 gemeenschap vandaan, beschamend.

De heer **HEIJNEN** (CDA): We zijn het eens over de urgentie van dit vraagstuk. Tegelijkertijd snap ik ook de worsteling die gemeentebestuurders hebben. Gemeenten hebben zelf vaak al wachtljsten van zelfs wel veertien jaar. Ook urgentie allemaal. Het zou me een lief ding waard 3245 zijn als wij nu die flexibiliteit aan gemeenten geven. Ik ben het eens dat een containerwoning geen eindoplossing is, maar we moeten nu snel schakelen. Zou GL maatwerk in gemeenten,

hoewel het niet uw ideale oplossing is, maar wel voor de tussentijd, ook positief tegemoet willen treden? In principes kun je niet wonen.

3250 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dat laatste wordt regelmatig aangehaald. Niemand kan in principes wonen. Containers en kastelen zijn opties. Ik denk dat we weinig ruimte hebben om ons aller lievelingsoplossing als enige oplossing te zien. In die zin denk ik dat we altijd moeten openstaan voor de goede oplossingen van andere mensen. Ik vind wel dat we de kwestie van het huisvesten van statushouders niet apart moeten zien van de kwestie op zichzelf, namelijk dat we een
3255 woningmarkt hebben waarmee ontzettend veel mis is. Ik denk dat u wel weet wat GL voorstaat hoe dat opgelost moet worden. Daar vinden we elkaar misschien niet zo snel. Wat ons betreft heeft bouwen in het groen geen voorkeur. Binnenstedelijk zijn er nog veel mogelijkheden. Die moeten worden benut. Gemeenten kunnen we daarmee helpen. Dat staat los van het vluchtelingenprobleem. Het huisvesten van vluchtelingen is echt een afgeleide. We hebben een
3260 enorm probleem met woningen en daar moeten we een oplossing voor vinden. Het Masterplan Wonen vind ik een mooie aanzet. Ik hoop dat het verder wordt gebracht in de volgende periode.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Allereerst wil ik de indruk wegnemen dat ik geen woningen wil voor de opvang van statushouders. Zo zit ik niet in de wedstrijd. Er is gewoon een enorm probleem op de
3265 woningmarkt. Dat wordt niet veroorzaakt door de opvang van statushouders. Het is ook een opgave en onderdeel van de grote opgave. Als gemeenten wel die ruimte hebben in het groen, desnoods voor tijdelijk, dan verbaast het mij dat u zegt dat u een zonnepark, u zegt dat het met 25 jaar tijdelijk is en dat we daarmee geen groen opgeven, akkoord is. Maar woningbouw misschien ook voor 25 jaar vindt u niet akkoord.

3270 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Nu zit er wel een verschil tussen zonnepanelen en woningen. Niks zo permanent als tijdelijkheid. Tijdelijke woningen leiden uiteindelijk vaak tot permanente woningen. Er ontwikkelt zich dan een wijk omheen. Er komen voorzieningen. Na lange tijd stellen we vast dat de kleine pukkel aan het dorp er inmiddels al zolang ligt. Dan zijn we toch het groen
3275 kwijt. We zijn daar kritischer op dan wanneer het gaat om zonnepanelen. Die hebben we over 25 jaar mogelijk niet meer nodig omdat we dan veel verder zijn in de energietransitie.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest.

3280 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik vraag me af hoeveel Amsterdam volgens u nog aankan? We hebben jongeren die gedwongen thuis moeten blijven wonen. Daardoor worden ouders voordeurdelers. Corona doet er geen goed aan. De mensen zitten op elkaar. We vangen meer dan duizend ongedocumenteerden op. We vangen mensen op die dak- en thuisloos zijn. Dan zegt u
3285 dat Amsterdam nog wel wat statushouders kan opvangen. Sommigen wachten al twintig jaar op een andere woning. We zitten met schimmelwoningen. Daar kan niks mee. Hoe denkt u dit op te lossen?

3290 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zei niet dat Amsterdam die mensen moet opvangen. Ik heb gezegd dat ik goed vind dat de provincie bijvoorbeeld Amsterdam gewezen heeft op de verantwoordelijkheid die Amsterdam heeft en inmiddels ook neemt.

3295 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Een grote stad heeft veel problemen. Wij worden door de Provincie op de nek gezeten dat we statushouders moeten huisvesten. Er is geen ruimte meer in Amsterdam. Kunt u meedenken? Op dit moment zijn we bezig om bij iedereen die een slaapkamer over heeft, mensen op te vangen. De mensen die een uitkering hebben mogen, zonder dat het financiële gevolgen voor hen heeft, een kamer verhuren om mensen op te vangen. Is dat een mogelijkheid voor de Provincie?

3300 Over zonneparken wil ik opmerken dat we daar gedurende 25 jaar beter woningen kunnen neerzetten. Amsterdam had ook tijdelijke woningen. Die zijn op enig moment weggehaald.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Van Soest, ik neem aan dat wanneer u Amsterdam zegt, u de gehele provincie bedoelt?

3305 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Mevrouw Van Soest neemt volgens mij het Amsterdamse volksvertegenwoordigende mee naar de Staten hier. Misschien heeft u daar ook de grootste achterban? Het is wel zo dat we hier voor de gehele provincie problemen moeten oplossen. Als ik heel eerlijk ben, denk ik dat er in Amsterdam meer ruimte te vinden is dan in sommige kleine gemeenten. Ik ben blij dat het gemeentebestuur in Amsterdam het ter hand heeft genomen. Voordeurdelers is een onderwerp waarover wij niet gaan. Wat we hooguit zouden kunnen doen, is andere gemeenten de suggestie geven om met hun bijstandsregels soepeler om te gaan. Is misschien best een aardig idee, maar het lijkt me niet echt een provinciale taak. Het is niet iets wat mijn voorkeur heeft, dat we ons daar op concentreren.

3315 De tweede vraag was of ik liever een woning heb dan een zonnepark? We hebben verschillende taken. We hebben een huisvestingsprobleem. We hebben ook de taak om de energietransitie voort te helpen. Wat GL betreft zouden we snel van alle fossiele bronnen af moeten. We moeten op duurzame energie over. Dat betekent dat je duurzame energie moet opwekken. Daarvoor zijn windmolens en zonne-energie op dit moment de goedkoopste manier. Daar zullen we ook ruimte voor moeten maken.

3320 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Deen.

3325 De heer **DEEN** (PVV): Ik luister aandachtig naar de inbreng van mevrouw Kocken. Natuurlijk erkennen we allemaal dat er woningproblemen zijn. Erkent mevrouw Kocken ook dat er gewoon onoverkomelijke problemen zijn in sommige gemeenten om aan die taakstelling te kunnen voldoen en dat je een strijd krijgt om die taakstelling te blijven hanteren, zoals de heer Loggen dat naar gemeenten in de provincie doet? Iets wat niet kan, dan moet daar toch eenvoudigweg anders mee om worden gegaan? GL wil niet in het groen bouwen. U doet van alles in het groen. U plaatst windmolens en legt zonneweides aan. Dat kan dus wel. Ik zie het verschil niet. De nood voor woningen is hoger dan het plaatsen van windmolens. U zegt dat er nog voldoende binnenstedelijke oplossingen zijn. Noemt u mij er eens een aantal.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik denk aan Havenstad. We hebben een keuze te maken of we Schiphol laten groeien of dat we 70.000 woningen kunnen bouwen. We zullen keuzes moeten maken. Die maken we met zijn allen, kijkend naar alle belangen en niet alleen het economisch belang. Als
3335 we alleen maar economisch groeien, kunnen we straks niet eens meer ademen. Er zijn allerlei oplossingen. Het is een voorwendsel dat we alleen woningen in het groen kunnen bouwen. Het is goedkoper. Ik begrijp dat wie daarmee zijn boterham verdient, daarvoor kiest. Het is niet in het belang van ons allemaal. Onze samenleving is er niet bij gebaat dat projectontwikkelaar in het groen iets bouwen, waar we vervolgens infrastructuur voor moeten aanleggen als samenleving.
3340 We zijn gebaat bij binnenstedelijk ontwikkelen. Dat kan ook.

De heer **DEEN** (PVV): Ik vroeg naar binnenstedelijke oplossingen. Mevrouw Kocken komt vervolgens met Schiphol als antwoord. Wat heeft u voor oplossingen in kleine gemeenten?

3345 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik gaf u net een goed voorbeeld. Havenstad is binnenstedelijk. Daar kan heel veel. Het blijft misschien wel een druppel op de gloeiende plaat. Er zijn industrieterreinen en bedrijfspanden die benut kunnen worden. Er zijn opties genoeg, maar je moet het wel willen. Als we het allemaal willen oplossen dan lijkt me op zijn minst dat ook deze oplossing wordt meegenomen in hoe we het probleem aangaan.

3350

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

De heer **JENSEN** (JA21): Ik haak aan op de opmerking over de bouw van 70.000 woningen. Wat mij betreft gaat het vooral om de wirwar aan regels die de bouw onmogelijk maken en niet
3355 Schiphol ansich.

Over 25 jaar zouden we volgens mevrouw Kocken klaar zijn met de energietransitie. Dat er dan geen behoefte meer is aan zonneweiden. Welke alternatieven zijn er tegen die tijd volgens mevrouw Kocken?

3360 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Eerst een reactie over de regels. We hebben regels omdat we willen dat mensen gezond kunnen wonen. Gezond betekent dat er niet elke minuut een vliegtuig over v vliegt. Daarom maken we regels. Voor de veiligheid. Wij maken een keuze. Geven we ruimte aan meer vervuiling of aan woningbouw? We moeten geen woningen bouwen op plekken waarvan we weten dat het tweederangs plekken zijn. Mensen die geen betere plek kunnen betalen, moeten
3365 dan maar op een plek wonen waar het ongezond is. Daarom hebben we wetten. De regels zijn niet het probleem, maar de vervuiling.

Er wordt nu ingezet op waterstof. Ik hoop dat we in de toekomst inderdaad met waterstof aan veel energiebehoefte kunnen voldoen. Net als met molens in het verleden, nodig om een droog Noord-Holland te hebben, hebben we nu molens nodig om de energietransitie een duw te geven.
3370 Of dat over 25 jaar eindigt, is wel optimistisch. Dat zeg ik erbij.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Dessing.

3375 De heer **DESSING** (FvD): Gas en fossiele brandstoffen moeten volkomen worden uit gefaseerd, wat GL betreft. Hoe gaan we dan om met de intermitterende bronnen? Als de wind niet waait en de zon niet schijnt, dan moeten we wat anders. Wat doet dat met de woonomgeving van mensen? Hoe zorgen we ervoor dat deze provincie energiestabiel blijft?

3380 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Op dit moment zijn we in een transitie periode. We zoeken naar nieuwe oplossingen. Tegen de tijd dat we die gevonden hebben, zijn die wat ze dan zullen zijn. Dat zal waterstof zijn. Uit getijdewebewegingen wordt energie gehaald. De verbetering is zeker af van de fossiele bronnen, al was het maar omdat die opraken en vervuilend zijn.

3385 De heer **DESSING** (FvD): Wat doen we tot die tijd? Waterstof is niet de heilige graal? Wat doen we als de wind niet waait en de zon niet schijnt en het licht gaat uit?

3390 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zie het probleem niet. Op dit moment hebben we nog voldoende combinatie. Tijdens een windstille nacht kan opgeslagen energie worden gebruikt. We kunnen dan nog steeds doorleven en het licht aan doen. Er zal nooit een maand geen zon zijn. Er zullen pieken en dalen in. Dat moet het netwerk kunnen opvangen. Dat levert nieuwe uitdagingen op.

3395 De heer **DESSING** (FvD): Is GL het met ons eens dat we eigenlijk het gas zouden moeten gebruiken om de intermitterende bronnen te continueren? We kunnen de provincie niet op zwart laten gaan. Ik heb het niet over een maand lang of over een nacht zonder wind. Het gaat met name om de dippen die er gaan komen, vanwege de stijgende energievraag.

3400 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Het gas benutten, is ook een probleem. Komt dat gas uit Groningen of uit de Noordzee? U stelt oplossingen voor, net als met woningbouw, alsof er verder niks is. het maakt nogal uit. Alles wat wij opmaken, alles wat we benutten voor het bouwen van huizen is weg. Mensen hebben een groter welvaartsgevoel als zij omringd zijn door en toegang hebben tot natuur. Het is geen oplossing om alles te asfalteren en vol te bouwen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest.

3405 Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): Ik praat niet voor mijn achterban in Amsterdam. Ik praat over alle Noord-Hollanders.

3410 Mevrouw Kocken sprak over de overlast van vliegtuigen. Wat vindt zij van de geluidsoverlast van windmolens. Is mevrouw Kocken niet bang dat de visie van GL op de windmolens op de schop gaat? Nabij windmolens kunnen ook geen woningen worden gebouwd. Hoe denkt GL dat op te lossen?

3415 Mevrouw **KOCKEN** (GL): Nee daar ben ik niet bang voor. We hebben regels hoe dichtbij een windmolen bij een woning mag staan. Die regel is niet op afstand maar op geluidsniveau. Ik denk dat men eerder kiest om op 400 of 500 meter van een windmolen te wonen dan nabij Schiphol.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

De heer **JENSEN** (JA21): Mevrouw Kocken veronderstelt dat er over 25 jaar andere energiebronnen zullen zijn, zoals waterstof. Weet mevrouw Kocken dat waterstof een energiedrager en geen energiebron is? Als ze zegt dat ze er geen verstand van heeft, dan schrik ik daarvan. Ze maakt dan beleid, maar geen idee welk gevolg dat zal hebben.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik ben jurist. Ik weet hoe genaamd niks van hoe je energie opwekt. Ik kan wel stukken lezen en naar mensen luisteren die er verstand van hebben. Dan let ik op de wetenschappelijke consensus. Zo komen we hier allemaal vanuit onze eigen optiek tot goede oplossingen. Het is ook niet de bedoeling dat wij van alles iets weten voordat we er iets van mogen vinden. Het is onze taak om goed af te wegen wat verstandig is, nadat we het aangereikt hebben gekregen van mensen die er verstand van hebben. Waterstof is juist de oplossing voor het moment als er even geen wind of zon is.

De heer **JENSEN** (JA21): Bent u voor kernenergie? Dat is een goed middel tegen CO2-reductie.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Of het een goed middel is? De enkelvoudige vraagstelling of het voor CO2 een oplossing is en dat daarop het antwoord ja is, betekent niet dat het nog steeds een goed antwoord is. Nee ik ben niet voor kernenergie.

We zijn ook blij dat de samenstelling van de waterschappen, die in onze ogen niet meer van deze tijd is, langzaamaan ter discussie staat. De geborgde zetels zijn dringend aan heroverweging toe. We danken Gedeputeerde Staten voor de inspanningen op dat vlak.

Waar we tevreden terugkijken en vertrouwen vooruit kijken zijn er ook zaken waar we ons zorgen om maken. De bestuurskracht van de kleine gemeenten in onze provincie staat onder druk en de gevolgen daarvan zijn dat de financiële gezondheid en de kwaliteit van de dienstverlening zeer onder druk staan. Wij vinden dat de provincie zich in die context krachtig moet opstellen en we geven het college in overweging meer zelf het initiatief te nemen om goede samenwerking en fusie te bevorderen. GroenLinks zal daar de komende periode ook zelf nog initiatieven voor nemen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Deen.

De heer **DEEN** (PVV): Ik hoorde mevrouw Kocken veel zeggen over het naleven van regels en dat we ons moeten houden aan regels. In het nieuws staat dat uitgeprocedeerde asielzoekers 1400 bedden nog bezet houden. WE hebben als regel, dat die mensen, hoe triest dan ook, het land zouden moeten verlaten, wanneer ze zijn uitgeprocedeed. Als we ons daar aan de regels zouden houden, hebben we in ieder geval het probleem van de 1400 bedden opgelost. Hoe kijkt u daar tegenaan?

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Welke bedden winnen we daarmee terug? De uitgeprocedeed asielzoeker wordt in principe ook uitgezet. Als je geen recht hebt om te blijven, dan krijg je niet de huurwoning.

3460

De heer **DEEN** (PVV): Dat gebeurt dus wel.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Het gaat over uitgeprocedeerde mensen die nergens naar terug kunnen. Als geen enkel land ze aanneemt, wat moet je dan met die mensen? Ze moeten toch ergens heen?

3465

De heer **DEEN** (PVV): Dus op dat vlak bent u niet zo fel op het hanteren van de regels, merk ik.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik vraag aan u waar ze dan heen moeten.

3470

De heer **DEEN** (PVV): Misschien heeft u nog een kamer vrij.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik begreep van u dat dit nu juist niet mag. U zegt: Regels zijn regels.

De **VOORZITTER**: U probeert elkaar vliegen af te vangen. Dit voegt verder niks toe aan het debat.

3475

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Dit jaar hebben we een aantal malen gesproken over de Circulaire Economie. Terecht heeft het college naar aanleiding van onze discussie met betrekking tot de Actieagenda Circulaire Economie uitgesproken dat er eigenlijk geen verschil is tussen de gewone economie en de circulaire economie. Alle economie zou circulaire economie moeten zijn. Vaart maken met deze transitie is noodzakelijk, omdat onze huidige lineaire economie in steeds sneller tempo onze aarde uitput en wij de verantwoordelijkheid hebben, ook voor onze kinderen en kleinkinderen, om een toekomst te bewaren, maar ook omdat de transitie naar een circulaire economie veel kansen biedt aan innovatieve bedrijven waarvan er verrassend veel in Noord-Holland zijn vertegenwoordigd. Daar ligt voor ons een duidelijke, ook economische kans.

3480

De markt zal die transitie moeten doen, maar de overheid moet daarbij helpen, ook de Provincie. Door het instellen en handhaven van regels, maar ook door te faciliteren in infrastructuur die daarvoor nodig is.

3485

En bij de economie hoort ook de arbeidsmarkt. Bij een circulaire economie hoort een discussie over de circulariteit van de arbeidsmarkt. Hoe zorgen we ervoor dat mensen door omscholing en een leven lang leren de kans krijgen hun werkzame leven lang zinvol mee te doen in onze maatschappij, ook als zij er om wat voor reden dan ook wat minder voor zijn toegerust? Afgelopen jaar kwamen mensen thuis te zitten, of konden geen start maken door het gebrek aan stageplaatsen en perspectief. Een duidelijk negatieve score in de welzijnsmonitor. Echter, nu de economie weer aantrekt, dreigt voldoende geschoold personeel een beperkende factor te worden.

3490

Bedrijven die de komende jaren zullen omschakelen, misschien verdwijnen of juist snel gaan groeien, betekent ook scholing en omscholing van werknemers. Dit zou volgens GroenLinks meer aandacht verdienen.

3495

Wat betreft het Economisch Herstelfonds zijn we blij met de gekozen insteek. Het ondersteunen van de maatschappelijk-culturele sector is van groot belang. Deze heeft het immers zwaar te verduren. Corona vraagt veel van de samenleving en daarom is het van belang deze sector in deze tijd tegemoet te komen, juist omdat die sector bijdraagt aan het tegengaan van eenzaamheid en deze sector bij uitstek mensen in de gelegenheid stelt anderen te ontmoeten.

3500

We zijn daarbij blij dat we voor de koppeling met duurzaamheid hebben gekozen. We hopen dat daar op korte termijn concreet invulling aan gegeven zal worden.

3505 Op het dossier energietransitie zijn we tevreden over hetgeen Gedeputeerde Staten hebben gerealiseerd. Hoewel het steeds duidelijker wordt dat op dit dossier nog veel stevigere inzet nodig zal zijn. Enerzijds omdat een verhoging van de taakstelling wordt voorzien en anderzijds omdat we, zeker in vergelijking met andere Westerse landen, niet bepaald voorop lopen. Zijn wij dat niet aan onze stand verplicht?

3510 We hebben de afgelopen tijd de RES'en bekrachtigd en we hebben een stuk meer ruimte gecreëerd om duurzame energie op te wekken. Daarbij zullen we blijven benadrukken dat de energietransitie alleen dan kan slagen als álle groepen in de samenleving meepraten. Daarbij zullen we de waarde van natuur en landschap in het gesprek moeten betrekken. Het betrekken van burgers moet niet alleen gaan over meepraten. Het moet ook gaan over mee delen in de
3515 financiële winst die daar te maken is. Participatie in de energietransitie is een breed begrip. Het is van groot belang dat we ons klimaatbeleid organisatorisch en financieel stevig verankeren, want ook dit is een van onze provinciale kerntaken.

Diverse anderen wezen er al op dat onvoldoende energie infrastructuur een grote spelbreker dreigt te worden in onze duurzaamheidsambities. Zonnepanelen kunnen opgewekte elektriciteit
3520 niet kwijt, Bedrijven kunnen verduurzamingsplannen niet uitvoeren. Laadinfra kan niet gerealiseerd worden, et cetera. Dit raakt inmiddels zelfs ons vestigingsklimaat. Het vraagt om een stevige aanpak door de provincie om dit samen met gemeenten en netbeheerders zo snel mogelijk op te lossen. We zijn blij met een gedeputeerde die alles op alles zet om deze knelpunten sneller op te lossen.

3525 De sterk stijgende gasprijzen hebben vooral voor minima grote gevolgen. Hoewel de grootste taak bij het Rijk ligt, moeten we ook provinciaal kijken hoe we de mensen die de hierdoor het meest in de problemen komen, kunnen ondersteunen, daartoe dienen wij met PvdA en D66 een motie in.

Terwijl we momenteel dagelijks horen hoe in Glasgow de onderhandelingen over de aanpak van
3530 de klimaatcrisis vorderen, gingen het afgelopen weekend ongekend veel mensen de straat op om hun zorgen over de klimaatcrisis te uiten. Wij hier vertegenwoordigen de mensen daar. Hier maken we de regels waar ze daar om vragen. We dringen er bij het college op aan om in dit dossier zoveel mogelijk haast te maken en ambitie te tonen.

Voorzitter, ik ga afronden: We zijn inmiddels 2,5 jaar onderweg en we zijn 'best aardig' bezig.
3535 Hoewel mijn overtuiging is dat het systeem zodanig fundamentele weeffouten heeft dat eigenlijk geen steen op de andere kan blijven staan, zullen we het vooralsnog moeten doen met de kleine verandering die we wél kunnen maken. Uiteindelijk begint een revolutie met een eerste stap...

Ook waar het de bestuurscultuur betreft hink ik regelmatig op die twee gedachten. De ambitie om de bestuurscultuur aanzienlijk te verbeteren, transparanter en democratischer te maken,
3540 heeft GroenLinks voor de verkiezingen duidelijk uitgesproken en daar spannen we ons in deze periode echt voor in. Maar soms is het om moedeloos van te worden en denk ik dat alles kapot moet om opnieuw te kunnen bouwen. Maar voorlopig moet ik mij ook daar tevreden stellen met de kleine veranderingen die wij maken. Hopen dat het een eerste stap is op weg naar échte verandering. Een kleine verandering zoals de behandeling van de begroting dit jaar met een

3545 'motiemandje' of een 'menukaart' voor de Staten. Ik kijk uit naar de door het CDA voorgestelde

evaluatie, waarbij GroenLinks graag ziet dat die evaluatie nadrukkelijk gekoppeld wordt aan de door ons zo gewenste en bovendien Statenbreed gedragen wens van een nieuwe bestuurscultuur.

De VOORZITTER: Dank u wel voor uw bijdrage.

3550 Ik schors de vergadering tot 15.35 uur

Schorsing 15.26 – 15.40 uur

Een minuut gemist

3555

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik sta hier met een dubbel gevoel. Na een live vergadering moesten we als Staten weer online bijeenkomen, omdat we het virus in Nederland nog steeds niet onder controle hebben. Laten we hopen dat de vorige week aangekondigde maatregelen leiden tot een verbetering en dat we weer naar een normale samenleving kunnen. In de tussentijd trekt corona diepe sporen door de Noord-Hollandse samenleving. Inmiddels kennen we allemaal wel iemand die ernstig getroffen is door het coronavirus. Ook in mijn persoonlijke levenssfeer heb ik dat helaas moeten meemaken. Ik wens iedereen die ermee te maken heeft gehad veel sterkte. Die coronacrisis vereist veel aanpassing en veerkracht van ons allemaal en ook van de Noord-Hollandse economie. We laten ons niet klein krijgen. We zien dat mensen elkaar helpen en dat de economie veerkrachtig is gebleken. De ambtelijke organisatie en de griffie zijn niet klein te krijgen. Door hun aanpassingsvermogen en flexibiliteit hebben we toch goed ons werk kunnen doen. Dat wordt zeer gewaardeerd.

3560

3565

Sinds 2019 is de VVD sinds lange tijd niet meer de grootse partij in de Staten. Dat doet pijn. Dat is de reden dat ik me vandaag richt op de voor de VVD belangrijke thema's. Ik doe dat aan de hand van 3 W's.

3570

Eerst noem ik een paar behaalde resultaten om te laten zien dat het goed gaat. Op het gebied van Mobiliteit en Bereikbaarheid is de bereikbaarheid in Zuid Kennemerland sterk verbeterd. Er is meer focus op veiligheid in het verkeer. Infrastructurele projecten zijn voortvarend aangepakt. Ten aanzien van Ruimte, Wonen en Klimaat zijn de RES'en goed op stoom, waarbij inwoners en gemeenteraden nauw zijn betrokken. Dat zorgt voor draagvlak en democratische legitimiteit.

3575

Voor wat betreft Natuur, Landbouw en Gezondheid is er blijvende aandacht voor het verdienvermogen van de huidige en toekomstige agrariërs en tuinders. Er is aandacht voor innovatie in de stikstofaanpak. Er is een krachtige lobby richting het Rijk voor de verduurzaming van Tata. Als we naar Economie, Bestuur en Financiën kijken dan zien we een heldere begroting en duidelijke verantwoording, terwijl het aanwenden van de corona noodfondsen op gang is gekomen en belangrijke impulsen worden gegeven aan economie, cultuur en maatschappij.

3580

Het zal niemand verbazen dat de VVD een voorstander is van een degelijke begroting en een gedegen financieel beleid, waarbij duidelijk inzicht is in de middelen en de doelen. Daar is hier sprake van en ook al wordt de Algemene reserve belast, we zien voldoende mogelijkheden om financieel bij te sturen in de toekomst. Weliswaar was de verwachting dat er een groot positief bestedingsresultaat zou zijn over 2020, daar is helaas weinig van over, door financiële tegenvallers. Voor de besteding van het geheel hebben Gedeputeerde Staten om input gevraagd.

3585

We willen die liever niet aanwenden voor het 'verjubelen' of pretmoties. We zullen de moties uiteraard toch op hun concrete invulling en doel, passendheid en nut en noodzaak beoordelen.

3590

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): U frameet natuurlijk de voorstellen, die zijn gedaan, op een bijzondere manier. Realiseert u zich dat?

3595

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dat is niet wat ik gezegd heb. Ik heb gezegd dat we geen voorstander zijn van moties die uitgaan van verjubelen en pretmoties. Daarmee heb ik niet gezegd dat de ingediende moties dat ook zijn.

3600

De heer **KLEIN** (CU): Als de Staten de vrijheid hebben om nuttige, noodzakelijke voorstellen te doen, dan is het hele proces toch waardevol op zich en hoeft u toch het proces op voorhand niet af te doen als een proces dat gericht is op verjubelen en pretmoties.

3605

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik heb aangegeven wat wij niet zullen steunen. Eerder heb ik aangegeven dat ik niet vind dat dit een bijzonder proces is, omdat het een proces is, waarbij het over de begroting gaat. Ieder Statenlid kan een motie indienen om de begroting aan te passen. Als zodanig zien we dit eigenlijk als een normale gang van zaken. Ik zie de waarde van moties en amendementen. Als die in dit proces ingekaderd zijn dan is dat precies waarvan ik denk dat we hiervoor zitten.

3610

De VVD vindt dat we goed op koers liggen. Er is nog heel veel te doen. We zien grote uitdagingen op het gebied van Wonen, Werkgelegenheid en Waterplanten. Daarmee zijn we bij onze 3 W's, aan de hand waarvan ik de begroting doorloop.

3615

Waterplanten zijn in sommige wateren agressief en dominant. Ze drukken andere plantensoorten weg en ze overwoekeren alles. Ze dragen niet bij aan biodiversiteit. Ze zijn juist een bedreiging, Waterplanten dienen met passende maatregelen te worden bestreden. Het college pakt dit goed op. We dringen erop aan dat deze lijn wordt voortgezet en waar mogelijk wordt geïntensiveerd.

3620

De waterplant is niet de enige levensvorm, die door haar ongecontroleerde groei, een gevaar vormt voor de biodiversiteit. Er zijn andere plant- en diersoorten die dominant zijn en hetzelfde effect hebben. Deze W staat dan ook symbool voor de gehele biodiversiteit. Biodiversiteit is belangrijk en daarom investeert Provincie Noord-Holland flinke bedragen. We moeten blijven kijken naar die andere dominante plant- en diersoorten. Dan betreft dat de explosieve groei van damherten in de duinen en ganzen. De gans is een onverzadigbare veelvraat, die naast overlast en schade ook een bedreiging is voor de biodiversiteit. Wat de VVD betreft moeten we

3625

ingrijpende maatregelen niet schuwen bij het bestrijden van deze overlast.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

3630 De heer **ZOON** (PvdD): Ik hoor graag welke ingrijpende maatregelen worden bedoeld. Is dat de loop van een geweer of gaan we Noord-Holland anders inrichten, waardoor het minder aantrekkelijk wordt voor de ganzen?

3635 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik denk dat het een combinatie is van maatregelen. We moeten naar het pakket kijken dat het meest effectief is. We zijn ervan overtuigd dat jacht daarvan een onderdeel zal uitmaken. Binnen de kaders die we nu hebben kijken moeten we kijken wat we kunnen doen. We moeten harde maatregelen bedenken als het gaat over de ruimtelijke indeling. Die ruimtelijke indeling in Noord-Holland, die is zo complex, dat we er voorzichtig mee om moeten gaan. De kaders die er nu liggen, zijn het beste uitgangspunt, wat de VVD betreft. Het is niet zo dat we nu meer ruimte moeten gaan maken voor ganzen.

3640

De heer **ZOON** (PvdD): Ik zie wel een opening dat we kunnen spreken over een andere ruimtelijke indeling.

3645 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Nee, die ruimte is er niet.

3650

Een ander onderwerp uit NLG is de stikstofcrisis. Het beschermen van de natuur kan niet zonder het behoud van economisch perspectief in de gebiedsgerichte aanpak. Dat is een kunst in een dichtbevolkt gebied als Noord-Holland. Dat vraagt om goed beleid en een handelingsperspectief voor organisaties en bedrijven. Het is de vraag of het massaal opkopen van agrarische bedrijven effectief bijdraagt aan goede oplossingen. We moeten vooral voorkomen dat achteraf moet worden geconstateerd dat we kapitaal hebben vernietigd. Dat is een onwenselijke uitkomst.

3655

We zijn voorstander van het geven van aandacht en middelen aan het bedrijfsleven, zodat het gerichte maatregelen kan nemen. We pleiten ervoor om meer geld te besteden aan economische innovatie en hiervoor te lobbyen bij de minister. Zet het bedrijfsleven en onderwijs aan het werk met een duidelijke opgave. Zo investeren we in natuur en ook in de kenniseconomie. Kunnen Gedeputeerde Staten toezeggen dat ze hierover het gesprek willen voeren met de minister? We hebben een motie voorbereid, maar horen eerst graag wat het college hiervan vindt.

3660

Dan gaan we over naar de W van Werkgelegenheid. Het krijgen, hebben en houden van werk is van zeer groot belang voor individuele ontwikkeling, welzijn en welvaart. Het hebben van een baan is het beste sociale beleid dat er is. Daarom is het zo belangrijk voor de Staten, Nederland en de VVD. Daarbij gaat het wel om de continuïteit en duurzaamheid van werkgelegenheid. Hoe stimuleren we werkgelegenheid het beste? Wat zijn de randvoorwaarden? Waar leggen we als Staten de nadruk op? Als antwoord op die vragen spreekt het, wat ons betreft, voor zich dat we in Noord-Holland een aantrekkelijk vestigingsklimaat blijven houden. Daarin geven we ruimte aan ondernemers en het bedrijfsleven, zodat er goede banen zijn en blijven in Noord-Holland. Goed onderwijs moet aansluiten op de arbeidsmarkt. We zorgen voor een passende regeldruk, waarbij we pleiten voor slimme regels. Regels die aansluiten bij de actuele ontwikkelingen en die specifiek en effectief zijn.

3665

3670 Een gezonde leefomgeving is voor deze en de komende generaties onmisbaar. Daar moeten we voor zorgen. Laten we beginnen in gebieden met een hoge milieudruk. Pas daar die slimme regelgeving toe, die bijdraagt aan een gezonde leefomgeving, maar tegelijkertijd zorgt dat we

blijven beschikken over een goed vestigingsklimaat, Het zou de VVD niet verbazen als het een hand in hand gaat met het ander. Dat ze bij elkaar horen en op die manier de beste oplossingen tot stand komen. Voor behoud van werkgelegenheid is goede mobiliteit randvoorwaardelijk. We moeten als provincie blijven investeren in alle modaliteiten. Naast de fiets en het OV ook in de auto. De auto is een duurzaam vervoersmiddel in de toekomst. Daarmee moet rekening worden gehouden. Daarvoor moet aandacht zijn, zeker in landelijk gebied. Ik was blij met de toezegging van GroenLinks dat die noodzaak wordt gezien. Die zien wij zeker ook. Er zijn soms minder of zelfs geen alternatieven. De hoop op meer thuiswerken blijkt onterecht. De hoeveelheid filekilometers bereikt bijna het niveau van 2019. Dat moet dus onderdeel blijven uitmaken van de mobiliteitsmix. Keuzevrijheid is en blijft voor ons als liberaal dan ook essentieel. Dat betekent dat de verbinding A8/A9, de opwaardering van de Bennebroekerweg en de onderdoorgang van de N247 bij ons prioriteit houden, niet alleen vanuit werkgelegenheidsoogpunt, ook juist vanuit bereikbaar wonen en een gezonde leefomgeving. Dan nu over naar de overgebleven W. Dat is de W van Wonen. Naast klimaat is dat de grootste uitdaging van deze tijd en die vele Noord-Hollanders van jong tot oud raakt. De VVD juicht van harte toe dat het college een proactieve houding aanneemt in het versnellen van de woningbouw. Dit is voor de VVD het belangrijkste punt. Het is onze topprioriteit. Er is een enorme woningnood. Huidige en toekomstige Noord-Hollanders kunnen vrijwel geen goede, passende, betaalbare woning vinden. Jarenlang op een wachtlijst staan voor een huurhuis en een enorme schaarste aan enigszins betaalbare koopwoningen dat is ons een doorn in het oog. Daar moeten we wat aan doen. Dat zijn we verplicht aan onze kiezers, aan de Noord-Hollanders. Bij de VVD staat het oplossen van de woningnood op nummer 1 van onze prioriteitenlijst. Onder wonen vallen ook een duurzame leefomgeving en recreatiemogelijkheden dichtbij huis en natuurlijk de beschikbaarheid van woningen. Eerst meer over duurzaamheid en de benodigde elektrificatie van de samenleving. Een jaar geleden zeiden we hier dat we grote zorgen hadden over de energie-infrastructuur en dan vooral over het elektriciteitsnet. We voorspelden toen dat de economie in bepaalde regio's of sectoren de komende jaren op slot zou gaan. We zijn een jaar verder en onze voorspellingen zijn helaas uitgekomen. Er zijn grote problemen met het leveren van elektriciteit. Ook waarschuwden we vorig jaar al dat het elektriciteitsnet een massale omschakeling van bestaande woningen van aardgas naar elektrisch, qua capaciteit niet aan zou kunnen. Toen niet, nu niet en in de nabije toekomst ook niet. We moeten het tempo van elektrificatie dan ook veel zorgvuldiger gaan afstemmen op de capaciteit van het netwerk. We vragen het college dan ook wat er afgelopen jaar concreet is gedaan aan deze problemen. Wat is het plan om er aan te gaan?

Bij dit onderwerp gaat het alleen maar over energietransitie. Ook bij de verduurzaming van de bestaande bebouwde omgeving gaat het alleen maar over het vervangen van gas door alternatieven. Maar energietransitie is slechts een zijde van de medaille voor een duurzaamheidsopgave. De andere zijde is energiebesparing. Wat niet gebruikt wordt, hoeft ook niet te worden opgewekt. Die energiebesparing moet wat de VVD betreft een veel prominenter onderdeel van het beleid zijn. De VVD pleit daarom voor verstandige verduurzaming, die zich richt op beide zijden van deze medaille.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

3715

De heer **JENSEN** (JA21): Ik hoor meneer Van der Maas zeggen dat hij de problemen op het netwerk heeft zien aankomen en voorspeld. Wat heeft u concreet gedaan om deze netwerkproblemen, die er nu zijn, te voorkomen?

3720

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dat is precies wat ik het college heb gevraagd. We zagen een brief van Gedeputeerde Staten daarover, maar ik zou graag meer details ontvangen.

De heer **JENSEN** (JA21): Is dat niet veel te laat?

3725

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Laten we het antwoord van Gedeputeerde Staten afwachten. Dan kunnen we beoordelen wat ze gedaan hebben en wat ze nog gaan doen. Het is duidelijk dat er iets aan gedaan moet worden. We moeten nu duurzaam gaan doorpakken.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

3730

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik ben benieuwd hoe de heer Van der Maas verwacht dat de grootverbruikers het besparen van energie met ons gaan doen.

3735

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Dat is precies ook waar mijn bijdrage over gaat. Inderdaad pleiten wij voor energiebesparing. Hoe gaan we dat realiseren? Wij denken dat we daar dringend op moeten inzetten. Op de bestaande woningvoorraad moet energiebesparing als instrument worden ingezet. Ook weten we dat het programma van verduurzaming van de bestaande woningvoorraad afloopt. Motie 42 kan daarvoor gebruikt gaan worden. Misschien is het interessant om van het college te horen of en hoe dat kan gebeuren.

3740

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

3745

De heer **ZOON** (PvdD): Een goede vraag van GroenLinks. Hoe gaan we de industrie bewegen? Dan komt als antwoord dat we de woningvoorraad moeten gaan verduurzamen. Misschien kunnen we in wet- en regelgeving wat bereiken om restricties op te leggen en aan te dringen bij de industrie op energiebesparing?

3750

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): We vinden allemaal dat Tata moet verduurzamen. Ik denk dat we moeten overgaan naar waterstof om het besparen van energie te stimuleren. Dat zal de oplossing zijn voor de industrie. Nee, de VVD gaat energiebesparen nooit verplichten. We willen ze wel verleiden. Dat kan door te zorgen dat men gaat inzien dat het zowel economisch, sociaal als maatschappelijk de beste oplossing is.

3755

De heer **ZOON** (PvdD): Verduurzamen wil niet direct zeggen dat ook energie wordt bespaard. Daar zijn nog grote stappen te zetten. Daarvoor is geen provinciaal beleid.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): In tegenstelling tot sommige partijen in deze Staten geloven wij wel in marktwerking. Ik ben ervan overtuigd dat, op het moment dat je energie kunt besparen, de kosten naar beneden gaan, waardoor een bedrijf beter kan draaien.

3760 Als je de afweging maakt tussen energiebesparing en het verduurzamen van de woning, dan gaat dat hand in hand. Uiteindelijk doe je daarmee je voordeel. Ondernemers zullen dat ook zien.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

3765 De heer **KLEIN** (CU): Ik ben blij met de insteek voor besparing. ChristenUnie en GroenLinks hebben landelijk een nationaal Isolatiemanifest geschreven om energiebesparing in de bestaande woningvoorraad te realiseren. Proef ik bij u openheid om daarover samen met ons na te denken over hoe we dat in de provincie kunnen gaan realiseren?

3770 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik ken het plan niet. Ik ben uiteraard zeer geïnteresseerd. Het zou goed zijn om daarover het gesprek aan te gaan om te beoordelen hoe we geld dat via motie 42 beschikbaar is, daarvoor zouden kunnen aanwenden.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Kocken.

3775

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Bent u zich bewust van het feit dat de grootverbruiker op de energie bijna geen belasting betaalt, terwijl de burgers stevige energiebelasting betalen? Zouden we daaraan niet wat moeten doen?

3780 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): We staan hier in de Provincie en niet in Den Haag. Ik houd me dan ook bij provinciale thema's. Dit landelijke thema zou u uw fractie in Den Haag kunnen influisteren. Wie weet krijgt GroenLinks daar een antwoord van de VVD.

3785 We gaan naar de Regionale Energiestrategieën (RES). Dat proces is gaande. We danken Gedeputeerde Staten voor de inspanningen op dat gebied. We zijn benieuwd naar de voortgang van onze motie over buurgemeenten, waarbij Noord-Hollandse gemeenten gezamenlijk en onder regie van de Provincie, spelregels voor windturbines nabij gemeentegrenzen gaan opstellen. Wanneer kunnen we deze spelregels tegemoet zien?

3790 Een onderdeel van goed wonen is dat er in de nabijheid gerecreëerd kan worden. Die laagdrempelige recreatie draagt sterk bij aan het welzijn van onze inwoners. In coronatijd is dat wel gebleken. 14.500.000 bezoeken werden er gebracht aan recreatiegebieden. In de begroting zien we dat er ingezet wordt op een vermindering naar 11,2 miljoen bezoeken. Dat komt de VVD vreemd voor. Recreatiegebieden zijn er juist en vooral om onze inwoners rust en ruimte te
3795 bieden, voor ontspanning. We vragen ons af hoe het een zich verhoudt tot het ander. Is het niet zo dat we juist moeten zorgen voor voldoende aanbod van recreatiemogelijkheden om aan de toenemende vraag te voldoen, in plaats van de vraag de kop in te drukken?

Ik sluit mijn termijn af met een belangrijk en misschien zelfs wel een controversieel punt. Dat
3800 betreft het oplossen van de woningnood. Dat heeft bij de VVD de allerhoogste prioriteit. De VVD
heeft om het Masterplan Wonen gevraagd. Dat is onlangs in concept voorgelegd aan de
commissie RWK. Dank aan het college voor het duidelijke en goede document. Er was een
meerderheid om de maatregelen verder te onderzoeken, ook met betrekking tot de versnelling
en de betaalbaarheid van de maatregelen. Zo krijgen we meer duidelijkheid over de
3805 wenselijkheid, de financiële gevolgen en de risico's die een aantal maatregelen met zich
meebrengen. We zien uit naar de 2.0 versie. Alvast is wel duidelijk dat er veel geld nodig zal zijn
om de kosten van eventuele maatregelen te dekken. Een krachtige investeringsimpuls is nodig.
Ook al gaat het in deze begroting niet over de beschikbaarheid van het geld voor het Masterplan
Wonen, we moeten daarop nu al wel anticiperen. Als de plannen klaarliggen en we hebben nog
3810 geen dekking dan ontstaat er dus vertraging. De VVD heeft hierover nagedacht. Om aan te geven
dat wij echt werk willen maken van het oplossen van de woningnood in onze provincie is de VVD-
fractie bereid om een verhoging van de opcenten niet uit te sluiten, mits deze alleen en
uitsluitend zullen worden aangewend voor dit onderwerp. Het zal u niet verbazen dat we daar wel
voorwaarden aan verbinden. De opcenten moet de laagste van Nederland blijven.

3815

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Van Soest.

Mevrouw **VAN SOEST** (50PLUS/PvdO): We hebben net een discussie achter de rug met mevrouw
Kocken over zonneparken en tijdelijke woningbouw. Wat zou uw keuze zijn?

3820

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik heb beide uitdagingen als belangrijk benoemd. Ik denk dat we
daarin intelligente keuzes moeten maken. Het een hoeft het ander niet uit te sluiten. We moeten
het integraal benaderen naarmate het Masterplan Wonen verder wordt uitgewerkt. Dan komt de
VVD met de juiste benadering.

3825

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Dessing.

De heer **DESSING** (FvD): Ik vind het een moedige stap van de VVD, maar ook een stap die mij
bevreemdt. Is de VVD het met FvD eens dat opcenten eigenlijk bedoeld zijn voor infrastructurele
3830 projecten, waarmee we de komende jaren ook voor enorme uitdagingen komen te staan, niet
alleen door de stijgende vervangingskosten, maar ook door elektrificatie, waardoor de opbrengst
van de opcenten in totaal zullen verminderen? Als je al nadenkt over het verhogen van opcenten
dan ligt het voor de hand om het geld dan aan die projecten te besteden.

3835

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Opcenten zijn een manier om inkomsten te genereren voor de
Provincie. We besteden die al aan vele andere projecten. Opcenten zijn niet geormerkt voor
infrastructuur. Dat is niet zo geweest en dat is wat ons betreft ook in de toekomst niet het geval.
U neemt een voorschot op de toekomst, waarbij u stelt dat opcenten naar beneden gaan. ik denk
dat we daarop niet vooruit moeten lopen.

3840

De heer **DESSING** (FvD): Is het niet reëel om te zeggen dat juist door de elektrificatie van het wagenpark, waardoor het een feit is dat de totale opbrengsten van de opcenten sowieso omlaag zullen gaan, dat moet worden geanticipeerd om de enorme infrastructurele vervangingsprojecten? De VVD staat voor goed financieel beleid. Is dat dan niet een veel
3845 verstandigere keuze?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): U benoemt iets als feit wat nog in de toekomst ligt. Dat valt moeilijk te rijmen. De opcenten zijn bedoeld om middelen aan te vullen en op die manier te besteden zodat er de beste uitkomst is voor de Provincie, op klimaatgebied en op ruimte. Daar
3850 gaat het ons om. Deze opcenten zijn we alleen bereid te verhogen voor het oplossen van de woningnood. Dat is het dan ook. We gaan eerst kijken wat dat ons brengt, wat het Masterplan Wonen ons brengt, welke plannen er komen en welke dekking nodig is. Dan nemen we de volgende stap. Dan kunnen we dit soort dingen allemaal meenemen.

3855 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Wat een stap van de VVD, voor een belangrijk onderwerp. Dat zouden we wel mogen zeggen. Het Masterplan heeft onconfessionele maatregelen. Dit college zet voor het oplossen van de woningnood in op binnenstedelijk. Vindt u het oplossen van de woningnood
3860 binnenstedelijk realistisch?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het uitgangspunt moet zijn bij het oplossen van woningnood dat we zoveel mogelijk binnenstedelijk bouwen, voor zover dat kan. Uit het Masterplan Wonen blijkt dat daarvoor in principe voldoende capaciteit voor is. Laten we ons daar eerst op richten. Pas
3865 daarna daarbuiten.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Op de website van de VVD Noord-Holland staat een artikel van februari 2018. De heer Heijnen citeert: "...terwijl we in de praktijk zien dat de binnenstedelijke bouwplannen niet van de grond komen, grote vertraging oplopen, of onvoldoende worden
3870 ingevuld. De woningnood binnenstedelijk oplossen is niet realistisch." Wat is er veranderd in die twee jaar?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Het is inmiddels 3,5 jaar geleden. Wat ik vooral wil zeggen is dat we moeten kijken naar alle mogelijkheden. We moeten geen voorschot nemen. We moeten ons
3875 niet laten inkaderen door beperkte ideeën. We moeten vooral kijken naar wat binnenstedelijk wel kan. Er is voldoende plancapaciteit. Mochten we verder willen gaan, dan is dat ook iets wat op tafel moet liggen. Alle onorthodoxe maatregelen, die we kunnen bedenken, die moeten we overwegen. We moeten er wel over nadenken. De woningnood moet echt worden opgelost. Dat is onze verantwoordelijkheid hier. Mensen kunnen nu geen woning vinden en dat is niet acceptabel.
3880

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik ben heel blij met deze draai van de VVD. Ik zou bijna willen zeggen dat de VVD eindelijk tot inzicht is gekomen. We benoemen hier al heel lang dat de vervuiler betaalt en hier kunnen we een mooi voorbeeld aan nemen. Ik zie hier een uitgelezen kans voor de VVD om samen met de PvdD met een gezamenlijke motie te komen.

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Misschien was dat wel zo geweest als u vanochtend niet had gezegd dat haalbaar en betaalbaar eigenlijk niet de gang van zaken moet zijn. Wie weet. Op dit moment is het geen uitnodiging tot een motie. We gaan eerst dat gesprek aan over het Masterplan Wonen. Dan gaan we kijken wat de maatregelen kunnen zijn.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Dank voor uw bijzondere bijdrage, met grote W's en kleine W's. Ik wil er nog een W aan toevoegen. Hoe staat u tegenover de suggestie om de Wc-motie te ondersteunen?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik moet uw motie nog goed lezen. Dat ga ik doen. Ik kom er in tweede termijn op terug.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Koyuncu.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Toen wij vroegen waarom de VVD meegaat met het loslaten van de 600-meterregel van windturbines gaf de VVD aan dat er een coalitieakkoord is. Afspraak is afspraak. Zo was het niet verhogen van de opcenten binnengehaald dankzij het coalitieakkoord. Nu laat de VVD dat los en wil de fractie de opcenten wel verhogen. Wat krijgt u daarvoor terug? Hoe houden we vervoer betaalbaar voor mensen met een kleine beurs? Zijn er nog andere onderwerpen die de VVD in de toekomst wil loslaten?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): We hebben het hier over het grootste probleem in de provincie naast het klimaat dossier. In dit geval kan ik niets anders zeggen dan dat nood wet breekt. U las het coalitieakkoord. Misschien heeft u ook ons verkiezingsprogramma gelezen? Daarin staat dat wij de opcenten de laagste van Nederland houden. Dat is de voorwaarde die wij aan deze suggestie verbinden. Dat is de belofte die we aan de kiezer hebben gedaan. Daar houden we ons ook aan. Nu is het tijd om echt wat te doen. Daarvoor is geld nodig. Nu nood de wet breekt, zijn we bereid om die stap te doen, maar alleen voor maatregelen die de woningnood gaan oplossen en alleen als de opcenten de laagste blijven in Nederland.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

De heer **JENSEN** (JA21): De heer Van der Maas gooit een balletje op dat de opcenten misschien omhoog zullen gaan. Ik vind het heel verrassend om te zien dat de VVD opeens pleit voor het verhogen van belastingen in plaats van verlagen. Opmerkelijk in deze tijden. Eerst stemt u in met maatregelen die bouwen moeilijker maken. Vervolgens wilt u de inwoners hiervoor laten opdraaien, omdat bouwen moeilijker wordt. Hoe rijmt u dit?

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Ik weet niet waarop u baseert dat bouwen moeilijker wordt. Er zijn zoveel factoren die ervoor zorgen dat die woningnood blijft voortbestaan. Ik wil erop wijzen dat de opcenten sinds 2007 niet meer zijn verhoogd. Dat is allemaal gebeurd terwijl de VVD in
3930 het bestuur zat en deze provincie heeft bestuurd. Als de nood het hoogst is dan moet je een stap durven nemen, als politieke partij, als fractie. Dat is wat we hier doen. Als de woningnood met de goede maatregelen uit het Masterplan Wonen opgelost kan worden, -en daar is geld voor nodig-, dan moeten we dat geld beschikbaar maken. De knop waar wij aan kunnen draaien is die van de opcenten.

3935 De heer **JENSEN** (JA21): Ik constateer dat de VVD aardig inlevert. Niet alleen gaan de opcenten misschien omhoog, met een slag om de arm. Er zijn dus ook alle andere maatregelen genomen, zoals meer windturbines, de 600 metergrens, -die notabene uit uw koker kwam-, is losgelaten. Welke verrassingen heeft u nog meer voor de Noord-Hollanders?

3940 De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wat wij voor de Noord-Hollanders in petto hebben, zijn oplossingen. Wij willen dat de Noord-Hollander goed kan leven, een goede passende woning heeft, dat hij zich goed door de provincie kan bewegen en dat wij voldoen aan de taakstelling die het Rijk ons oplegt voor het behalen van het Klimaatakkoord. We hebben de taak om echt bij te
3945 dragen. Een betere wereld begint bij jezelf. Ik denk dat het in Noord-Holland ook moet gelden. Als u mij vraagt wat wij Noord-Holland brengen dan zijn het dat soort oplossingen, waarmee we vooruitgang maken en niet stilstand veroorzaken.

De **VOORZITTER**: Dank voor uw betoog,
3950 Dan gaan we naar mevrouw Strens.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik moet het inzicht dat de VVD net ontboezemde nog even op mij in laten werken. Ik ben blij dat de VVD nu inziet dat de grote opgaves van deze tijd maken dat onze baten en lasten met elkaar in evenwicht moeten zijn.

3955 Vandaag bespreken we de begroting 2022. Een belangrijk moment, mede omdat dit het laatste volledige begrotingsjaar is waarin we de ambities uit ons coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' waar kunnen maken. En invulling geven aan die ambities is nu misschien wel belangrijker dan ooit. Want je hoeft de krant maar open te slaan en je leest regelmatig de woorden 'klimaatcrisis',
3960 'stikstofcrisis', 'wooncrisis'. Een crisis vraagt niet alleen om directe actie in het hier en nu, het vraagt ook om een politiek die richting geeft, heldere keuzes maakt en in actie komt welke recht doet aan de urgentie van deze opgaves. Daar hoort wat D66 betreft een krachtig Noord-Hollands provinciebestuur bij dat samenwerkt en een betrouwbare partner is voor onze inwoners, andere overheden, maatschappelijke organisaties en voor bedrijven. We moeten er samen voor zorgen
3965 dat mensen weer wat meer vertrouwen in de politiek krijgen. Want de ontwikkeling die we nu zien, dat dit vertrouwen daalt en mensen de overheid steeds minder vertrouwen vindt D66 zorgelijk. En voorzitter, dat vraagt van ons allemaal dat ook wij blijven reflecteren op onze rol in dit politieke systeem en ons bewust zijn wat de effecten kunnen zijn van ons eigen

gedrag en de besluiten die we hier nemen. Dat maakt ook dat ik hier vandaag geen betoog wil
3970 houden om onze politieke verschillen uit te vergoten, maar juist wil oproepen om met elkaar in
verbinding te blijven, op zoek te gaan en te luisteren naar elkaars verhalen, elkaars belangen en
te beseffen dat we zonder onze inwoners, ondernemers en bedrijven er niet in slagen om
tempo te maken om de noodzakelijke transitie waar te maken. Waarbij we wat D66 betreft ook
3975 voor moeten zorgen dat iedereen mee kan doen met deze transitie. Dat er noodzakelijke
transities nodig zijn en we niet kunnen blijven doen wat we altijd deden, is wat D66 betreft
glashelder. We moeten ook in Noord-Holland van een lineaire naar een circulaire economie, van
vechten tegen het water, naar leven met het water, van het maximale van onze bodem en ons
land vragen, naar omarmen wat ze ons teruggeeft, weer in balans komen met de ecologische
grenzen. De clichés zijn waar. Nu ik mijn zoon, Onno, thuis hebt rondlopen, weet je nog beter
3980 voor wie je het doet. Onze generatie, die redt het nog wel, maar juist voor al die kinderen die
ook het recht hebben op een gezonde toekomst, op schoon water, op schone lucht en op
een aarde die tegen een stootje kan, daar moeten we het voor doen. Zo zag ik afgelopen
zaterdag onze buurkinderen richting de klimaatmars lopen met een zelfgemaakt bordje in
hun hand met de tekst: 'durf te kiezen, red onze aarde'. Voor mij persoonlijk weer een extra
3985 aansporing om door te gaan op het pad, dat ook deze coalitie heeft gekozen, richting die
gezonde en duurzame toekomst. En dat het mogelijk is, daar ben ik van overtuigd. Ook deze
begroting laat ook zien dat we de juiste keuzes maken.

Zo wordt in onze voedselvisie ingezet op een volledige natuurinclusieve landbouw in 2030
door een verdere reductie van gewasbeschermingsmiddelen, verbetering van waterkwaliteit en
3990 bodemvruchtbaarheid en een vergroting van de biodiversiteit. Dit doel kan alleen maar bereikt
worden als onze agrariërs op een andere manier kunnen en willen boeren. Het verhaal van de
bollenboer Huiberts, die hiermee bezig is, kan anderen inspireren hetzelfde te doen. Wij dienen
daarom ook graag de motie Blakende Bollen - die zojuist door GL is ingediend - mede in.
D66 ziet daarnaast dat natuur en landbouw steeds meer hand in hand met elkaar kunnen en
3995 moeten gaan. De boer van de toekomst zal ook een bijdrage leveren aan het behalen van
natuurdoelstellingen. Is deze transitie gemakkelijk? Nee. De gebiedsprocessen, die in het kader
van stikstof zijn opgestart, laten zien dat niet alles overal kan. Richtinggevende keuzes zijn
nodig om duidelijk te zijn over waar we heen willen. Voor D66 is het doel helder, de
4000 stikstofuitstoot moet stevig omlaag. Gesprekken zijn nodig om met elkaar invulling te
geven aan de wijze waarop we dat einddoel kunnen behalen. Dat vraagt aanpassing, flexibiliteit
en tijd om met elkaar het gesprek te voeren. En zoals een van de mensen, die ik sprak tijdens het
werkbezoek aan polder Westzaan, treffend zei: 'Ik wil gewoon dat het duidelijk is, dan weet ik
waar ik aan toe ben kan ik ook verder met mijn toekomst'. Dat is wellicht niet het meest
populaire verhaal, maar wel het eerlijke verhaal. En wie eerlijk is, wint uiteindelijk het vertrouwen.

4005

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Mooie, verbindende woorden van mevrouw Strens. Als je het gesprek
aangaat over de gevolgen, is dan een goede opener om in je gesprek te zeggen: "Maar ik wel dat
4010 je jouw veestapel halveert.?"

Mevrouw **STRENS** (D66): Volgens mij hebben we heel duidelijk gezegd dat de stikstof uitstoot omlaag moet. Het feit dat die veestapel gehalveerd moet worden, daarmee zeggen we niet dat het aantal boeren moet worden gehalveerd. We zeggen dat een boer een eerlijke toekomst moet kunnen hebben, met een eerlijk verdienmodel, met minder dieren, maar wel dat hij een goed belegde boterham kan verdienen. Ik snap dat het voor een aantal partijen een stevige boodschap is, maar wil je die transitie mogelijk maken, dan moet je af en toe scherp zijn en duidelijk zeggen waar je heen wilt. De manier waarop, daarover kan het gesprek worden gevoerd.

4015
4020 De heer **HEIJNEN** (CDA): Ja, we moeten dat gesprek voeren, maar denkt u nu dat deze opening, niet onnodig voor een verharding heeft gezorgd, terwijl het met de mooie verbindende woorden die u net sprak op een andere manier beter tot stand was gekomen?

Mevrouw **STRENS** (D66): Het is een keuze geweest om op die manier het gesprek aan te gaan. Wellicht moest wellicht op dit moment de knuppel in het hoenderhok. Ja, dat betekent een halvering van de veestapel.

4030 Een groot deel van de Provinciale begroting wordt ook dit jaar weer ingezet voor bereikbaarheid en mobiliteit. De seinen voor de toekomst staan in dit programma financieel op rood. We zullen de komende tijd een aantal grote keuzes moeten maken. Wat D66 betreft moeten deze keuzes bijdragen aan het bereiken van onze andere doelen. Door te blijven hameren op minder mobiliteit, dus niet alleen wandelen maar juist geen mobiliteit is in onze ogen de meest duurzame vorm. Met actieve mobiliteit als lopen en fietsen en een robuust OV-netwerk houden we de afspraken uit het klimaatakkoord in het oog. Daarnaast heeft minder uitstoot een positief effect op een gezonde leefomgeving en houden lopen en fietsen je langer gezond. Slimmer, minder fossiel, met wegen en infrastructuur die reageren op de gebruikers, energie opwekken en bijdragen aan de biodiversiteit. Het klinkt als een utopische toekomst, maar we leggen deze periode een heel stevige basis om het te gaan realiseren. Voor een sluitend fietsnetwerk zul je soms het water over moeten. Ook varende fietspaden zijn geen luchtfietserij. In november 2020 namen we daarom in deze Staten al een motie aan om te onderzoeken hoe we de continuïteit van deze varende fietspaden konden waarborgen. D66 is dan ook blij dat we bij deze begroting hier een stap verder in kunnen gaan voor de veerponten bij IJpendam en bij Spaardam. Wij dienen daarom ook samen met GL, CU en CDA een motie hierover in, die al door de ChristenUnie is ingediend.

4035
4040
4045 Ook water moet gezond zijn! Een van de aspecten waar D66 ook op dit moment de nadruk op wil leggen is de waterkwaliteit. Het zorgen voor een goede waterkwaliteit is een gedeelde verantwoordelijk van het Rijk, gemeenten, waterschappen en provincie. Het verbeteren van de waterkwaliteit is cruciaal voor het versterken van de natuur en het verbeteren van de biodiversiteit. Momenteel lopen er verschillende pilots om te werken richting de doelen van de KRW. We kijken uit naar de uitkomsten van deze pilots en grijpen de mogelijkheden om de provinciale rol met betrekking tot het verbeteren van die waterkwaliteit verder te verstevigen, met beide handen aan.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

4055

De heer **ZOON** (PvdD): Toch nog even over de waterkwaliteit. Grote impact daarop heeft de veehouderij en de mest. Daar zie ik juist een provinciale rol. Wilt u daar dan ook naar kijken?

4060

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik denk inderdaad dat het goed is om te kijken wat binnen de mogelijkheden van de Provincie ligt om die waterkwaliteit te verbeteren.

4065

Het klimaatdoel 2030 vereist een voortvarende uitvoering van bestaand en nieuw beleid. Ook D66 wil dat we maatregelen treffen, zodat de opwarming van de aarde onder de 1,5 graad blijft. Hiervoor zijn Europa en het Rijk eerst aan zet. Alleen kunnen we het niet. We moeten het samen doen. D66 wil dat we tempo maken. Daarom wil D66 dat ook wij als provincie in de startblokken staan om te beginnen als er een beroep op ons wordt gedaan. Eerder dit jaar hebben wij de motie van GL 'Voorbereiden op 55% co2-reductie' mede ingediend.

4070

Met het vaststellen van de RES1.0 hebben we een belangrijke stap gezet naar meer opwek van duurzame energie op land. In de Omgevingsverordening zorgen we daarnaast dat de ruimtelijke randvoorwaarden zeker worden gesteld. D66 roept het college op om ook bij de verdere uitwerking van de RES dit voortvarend op te blijven pakken. De beperkingen voor de aansluiting op regionale netten van bijvoorbeeld zonnepanelen die nu optreden vindt D66 zorgelijk. Niet alleen zorgt dit voor een minder snelle omschakeling naar duurzame energie, het remt ook het enthousiasme en de wil bij mensen om zelf initiatief te nemen. Wat D66 betreft is voorzichtigheid

4075

geboden met provinciale regie op netwerkcongestie. Logisch dat we het in deze tijd van crisis moeten doen, maar hoofdzaak blijft dat we de crisis zo snel mogelijk oplossen zodat het niet meer nodig is en iedereen toegang heeft. We hebben een robuust energienetwerk nodig om de

4080

Uitdagingen, die op ons afkomen, aan te kunnen. Naast de opwek van meer duurzame energie is ook de omschakeling naar hernieuwbare warmte nodig. De snel groeiende inzet van warmtepompen draagt hieraan bij, maar is niet voldoende. Het vereist meer actie in met name de gebouwde omgeving. Weliswaar ligt de verantwoordelijkheid hier primair voor bij de gemeenten, de provincie kan vanuit haar regierol wel zorgen voor de noodzakelijke versnelling en kennisuitwisseling. Bij de behandeling van de Kaderbrief heeft D66 een motie ingediend waarin

4085

zij het college vroeg de mogelijkheden voor het beter faciliteren van energie-coöperaties voor te leggen aan Provinciale Staten, inclusief de financiële consequenties. Het college gaf in een reactie aan dat het ministerie van Economische Zaken en Klimaat € 10 miljoen euro heeft vrijgemaakt voor een Ontwikkelfonds voor Energiecoöperaties en dat er wordt onderzocht of dit een

4090

interessante regeling kan zijn voor de energiecoöperaties in de provincie Noord-Holland. Kan de gedeputeerde hierover een update geven? Ik ben tegenwoordig zelf lid van een energiecoöperatie en weet uit ervaring dat het zonder support van een lokale overheid niet mogelijk is om dit te realiseren. In mijn geval heeft het lef van een lokale bestuurder in combinatie met de tomeloze energie van bewoners gezorgd dat het duurzame warmtenet, dat restwarmte gebruikt van een datacenter, binnen bereik is.

4095

In mijn inleiding zei ik er al kort iets over. Om transities te laten slagen, is het noodzakelijk dat al onze inwoners mee kunnen doen. Gelijke kansen voor iedereen is voor D66 een belangrijke kernwaarde. Reden ook voor ons om de motie energiearmoede, die wordt ingediend door de PvdA, mede in te dienen.

4100 Ontwikkelen van talent is nodig om onze transities mogelijk te maken. Onderwijs en arbeidsmarkt moeten naadloos op elkaar aansluiten om te zorgen voor kennis en talent. D66 is blij dat er hiervoor in deze begroting middelen vrij worden gemaakt. De inzet van de provincie voor meer technisch personeel is hier een mooi voorbeeld van en zal de komende jaren aandacht blijven vragen. Want willen we de energietransitie verwezenlijken, dan is meer technische personeel een kritische randvoorwaarde. Onze zoektocht naar duurzame innovaties om onze transitieopgaven te realiseren, vragen om een Provincie die nadrukkelijk aanjaagt en een regierol pakt. Onze fractie ziet dat dit, met positief effect, gebeurt. Het zou goed zijn om scherper zicht te hebben op hoe sociale innovaties bijdragen aan technologische innovaties .

4105 Immers, sociale innovaties zijn van belang om technologische innovaties te implementeren en werknemers te betrekken. Want zonder mensen die mee willen, is een transitie niet mogelijk. D66

4110 is benieuwd of het college de meerwaarde hiervan met ons deelt en in hoeverre onze bedrijven goed weten welke (Rijks)regelingen hiervoor beschikbaar zijn?

Ik noemde in mijn inleiding al de wooncrisis. Iedereen kent wel iemand die op zoek is naar een huis en hierin nog niet is geslaagd. De tekorten op de Hollandse woningmarkt zijn fors. Wederom

4115 is het ook hier vaak de jongeren generatie die ongewild nog thuis woont, het huis deelt, of een te hoge huur betaalt. De Provincie kan en moet een rol spelen in de oplossing voor het woningtekort. We zijn blij met de aandacht die het college hiervoor heeft en we kijken uit naar de verdere ideeën in het Masterplan Wonen. In ons beleid moeten we niet vergeten dat naast het bouwen van woningen ook infrastructuur een essentiële rol speelt in de oplossing van wooncrisis.

4120 Zoals vaker door D66 is ingebracht het adagium: 'Eerst bewegen, dan bouwen'. Wat is voor jou de mooiste plek van Noord-Holland? een vraag die je iedereen kan stellen en waar je vaak heerlijke verhalen terugkrijgt over bijzondere momenten die iemand daar heeft meegemaakt. Die mooie landschappen, al die verborgen verhalen, die moeten we wat D66 koesteren. Ons landschap is van onschatbare waarde. Maar we weten ook, door alle transities die

4125 we doormaken, het landschap gaat veranderen. Verhalen krijgen een nieuw hoofdstuk. Dit vraagt om een provincie, die haar rol als hoeder van de ruimtelijke kwaliteit stevig invult, die mensen meeneemt, hun verbeeldingskracht prikkelt en die letterlijk schets hoe die toekomst eruit kan zien. Want zeg nou zelf, wie wordt er nou niet geïnspireerd door een landschap waarin wonen, natuur en de opwek van duurzame energie hand in hand kunnen gaan, door beelden van een

4130 waterrijke provincie, met volop ruimte voor recreatie en ontspanning? D66 hoopt dat niet alleen onze gedachten hierdoor geprikkeld raken, maar ook die van jullie. Wij zullen in ieder geval het initiatief blijven nemen om na te denken over de manier waarop de provincie invulling kan geven aan actieve landschapontwikkeling.

Voorzitter, ik kom tot een afronding. Luisteren naar elkaar, horen wat de ander drijft, waar

4135 hij bang voor is, waar hij energie van krijgt. Het is cruciaal om die verhalen te kennen, om te zorgen dat iedereen mee kan doen. Zodat de uitdagingen waar we voor staan realistisch en haalbaar zijn. Laten we zorgen dat de transities niet alleen technisch en financieel mogelijk zijn, maar ook sociaal een succes worden. Ik zou willen afsluiten met een citaat van Frans Timmermans, dit weekend in de Volkskrant. ' Natuurlijk levert een transitie ongemak op. Mensen

4140 zullen ook af en toe uit hun comfortzone moeten komen. Maar als het enige doel van de politiek is 'mensen in hun comfortzone houden', stop dan met politiek!

De VOORZITTER: Dank u wel voor uw bijdrage. Dan gaan we naar de laatste spreker in eerste termijn, de heer Leerink.

4145

De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter, ik heb u de afgelopen dagen starend naar mijn beeldscherm, in de voorbereiding van deze dag, wel eens wat minder goede dingen toegewenst. Wie haalt het nu in zijn hoofd om uitgerekend onze Lars Voskuil op het lijstje te zetten van mogelijke burgemeesterskandidaten voor Bergen? Maar het is u vergeven, zeker als u een beetje soepel om wil gaan met mijn spreektijden. Nu ik hier dan toch sta, is het mij een eer en genoegen om namens de PvdA de algemene beschouwingen te mogen houden.

4150

Of het nu gaat om de energietransitie, de woonproblematiek of Tata, als PvdA-fractie hebben we aan het begin van deze periode twee belangrijke checkvragen opgeschreven: Wat betekenen de besluiten die we nemen voor de leefbaarheid van mensen in dorpen en steden? en Hoe nemen we daar alle mensen zo goed mogelijk in mee? Met een dikke streep onder het woordje alle, want als we elkaar niet heel goed vasthouden, als we er niet voor zorgen dat iedereen een stap vooruit kan zetten, ligt juist in deze jaren waarin er zo veel op ons afkomt verdergaande tweedeling ook in onze provincie op de loer. Een tweedeling die nu vaak al zo pijnlijk zichtbaar wordt binnen steden, tussen stad en regio, tussen mensen, die wel een huis hebben en wie niet, tussen

4155

mensen die een geïsoleerd huis hebben en wie niet, tussen mensen die iedere tien minuten een tram kunnen nemen en mensen die twee uur moeten wachten op de volgende bus, tussen mensen die de weg weten, in staat zijn wegen, windmolens, nieuwe huizen, weg te procederen en mensen die vervolgens voor de gevolgen opdraaien, tussen mensen, die in een gemeente wonen waar ze het voorzieningenniveau nog een beetje op peil weten te houden en mensen die in een gemeente wonen waarin dit eigenlijk niet meer lukt. De boel bij elkaar houden, zorgen dat we allemaal een stap naar voren kunnen zetten, werken aan een inclusieve samenleving, die opdracht is niet nieuw, maar wel urgenter dan ooit. Niet nieuw, omdat solidariteit altijd al een kwestie van beschaving is geweest. Urgenter dan ooit, omdat we de grote opgaven, waar we met elkaar voor staan, simpelweg niet voor elkaar krijgen als een grote groep mensen afhaakt.

4160

4165

Kijkend vanuit dit perspectief zijn we als PvdA dan ook blij met het Masterplan Wonen. Ik hoef hier niemand uit te leggen hoe urgent de woningbouwopgave is. Iedereen kent wel iemand in zijn of haar omgeving die klem zit. Het is goed dat we als provincie hier een stap naar voren zetten.

4170

Ons niet beperken tot de ruimtelijke kant van het woonverhaal, maar in de volle breedte kijken hoe we als provincie kunnen bijdragen aan sneller en betaalbaar bouwen, waarbij niet wordt gearzeld ook buiten de gebaande paden te treden. Ik geef toe, we waren in het begin misschien een klein beetje afwachtend toen gedeputeerde Loggen zijn voornemen openbaarde. Je weet het maar nooit, zo een Masterplan kan natuurlijk alle kanten op. Wordt dit een 'Worst Cees-' of 'Best Cees-scenario'? We zijn blij met het resultaat, zoals het er nu ligt. Het plan is een goede basis om verder mee aan de slag te gaan. Betaalbaar bouwen en betaalbaar houden, dat is waar de

4175

4180

PvdA voor gaat. We beseffen dat uitvoering geven aan dit masterplan niet mogelijk is zonder forse extra financiële inspanning. U vindt ons bij de zoektocht naar deze extra middelen aan uw kant. In dat opzicht ben ik blij met in dat opzicht de eerste handreiking die is gedaan door de

VVD, als het gaat om de opcenten. Als je de laagste opcenten van Nederland wilt houden, dan haal je daarmee misschien 600 van de 100 miljoen euro mee op die je in totaal nodig hebt voor
4185 dat plan, maar het is wel een belangrijke stap. We moeten allemaal over onze denkramen heen stappen, om dit probleem op te lossen. In die zin waardeer ik het enorm dat deze beweging er is. We zullen echt samen moeten kijken hoe we dit gaan oplossen. Stil blijven staan, op welk punt dan ook, is geen optie.

Toenemende tweedeling dreigt ook als we niet uitkijken ook bij die andere grote opgave, de
4190 energietransitie. We zijn er als PvdA als geen ander van doordrongen dat deze noodzakelijk is. En we kunnen het niet mooier maken dan het is. De energietransitie zal ook iets van ons zal vragen. Maar dat mag er niet toe leiden dat mensen die nu al in de knel zitten nog verder in de knel komen. Je zult met deze gasprijzen maar in een tochtige slecht geïsoleerde huurwoning zitten. Als we hier als provincie niet alle zeilen bij zetten zal een grote groep mensen niet alleen in grote
4195 problemen komen, maar noodgedwongen ook de hakken in het zand zetten. En dan kunnen we al die mooie ambities wel op onze buik schrijven. Wat de PvdA betreft is armoede, dus ook energie-armoede. De komende jaren dan ook een cruciaal punt waarop we zullen blijven hameren. Voor nu dienen we samen met D66 GroenLinks, Partij voor de Dieren en de SP een motie in.

4200

Motie 215/08-11-2021

Motie Energiearmoede in kaart brengen

De Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 8 november 2021,

4205 *Constaterende dat:*

- *Binnen heel Nederland ongeveer 550.000 huishoudens in energiearmoede verkeren;*
- *De energieprijzen op het moment op een hoogtepunt zijn sinds 2015 en blijven stijgen;*
- *Er een aanbeveling is vanuit de Europese Commissie om aandacht te besteden aan energiearmoede;*
- 4210 • *TNO een kaart heeft gepubliceerd, waarop is aangegeven in welke wijken in Nederland energiearmoede voorkomt;*
- *De urgentie om energiearmoede aan te pakken inmiddels een breed maatschappelijk onderwerp is;*
- *Het relevant is om de verschillende oorzaken van energiearmoede te onderscheiden om*
4215 *vervolgens diverse en gepaste beleidsoplossingen te construeren;*

Overwegende dat:

- *De stijgende energieprijzen en de uitwerking van de RES'en 1.0 een mogelijke groei van energiearmoede kunnen veroorzaken;*
- *Minder draagkrachtige huishoudens door gebrek aan middelen vaak in de minst*
4220 *energiezuinige woningen wonen en relatief toch al hoge energierekeningen hebben;*
- *Zowel huurders als een significant aantal huishoudens met een koopwoning lijden onder energiearmoede door een relatief hoge energierekening;*
- *Een groeiende energiearmoede leidt tot groeiende ongelijkheid in onze maatschappij. Dit leidt weer tot groeiende maatschappelijke onrust;*

- 4225 · *De zon en de wind van iedereen zijn en de energietransitie ook van ons allemaal moet zijn;*
- *Het bestrijden van energiearmoede bijdraagt aan het halen van de doelen van de RES'en 1.0, zoals ook verwoord in het provinciaal Actieprogramma Klimaat;*
- *Het nationaal isolatieprogramma concrete aanbevelingen doet om energiearmoede*
- 4230 *middels isolatie te beperken en dit dankzij laagdrempelige financiële regelingen en praktische ondersteuning wil realiseren;*
- *Bestrijding van energiearmoede bovendien kan bijdragen aan het fysieke en sociaal maatschappelijke welzijn van toch al kwetsbare inwoners;*
- *Voordat energiearmoede binnen de provincie verholpen kan worden, er eerst op*
- 4235 *wijkniveau bekend moet zijn in welke vorm en mate deze voorkomt;*
- *Hier een belangrijke regierol voor de provincie ligt, zoals gemeenten al hebben aangegeven in de vele kennissessies en bijeenkomsten over de uitvoering van de RES'en 1.0 en de op handen zijnde warmtetransitievisies;*
- Verzoeken het College:*
- 4240 · *De recent gepubliceerde kaart over energiearmoede van TNO en de vervolgmonitor (in ontwikkeling) van TNO op de website van de Provincie Noord-Holland te ontsluiten;*
- *Het Servicepunt Duurzame Energie een rol te geven in de communicatie en kennisdeling rond energiearmoede naar gemeenten en andere actoren;*
- *Om de programmatische aanpak van de Metropoolregio Amsterdam op energiearmoede*
- 4245 *te ondersteunen en hiervoor financiële middelen beschikbaar te stellen, om gemeenten in Noord-Holland die buiten de MRA vallen te informeren en te betrekken;*
- *Te inventariseren bij de gemeenten of zij bij de aanpak van energiearmoede iets nodig hebben van de provincie Noord-Holland en zo ja, wat;*
- *Kennis te nemen van de ervaringen van andere provincies, zoals Zuid-Holland en*
- 4250 *Gelderland, bij de aanpak van energiearmoede;*
- *Dit terug te koppelen naar de commissie RWK;*

En gaat over tot de orde van de dag.

PvdA, D66, GroenLinks, PvdD, SP, ChristenUnie en DENK

- 4255 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **LEERINK** (PvdA): Voorzitter, tweedeling van de samenleving moet wat ons betreft op alle fronten worden tegengegaan, maar al helemaal als het gaat om gezondheid. Iedereen in onze provincie moet er, waar hij of zij ook woont, vanuit kunnen gaan dat de lucht die wordt

4260 ingeademd schoon is en dat kinderen veilig buiten kunnen spelen. Daarom zijn we blij dat er een onomkeerbare beweging in gang lijkt te zijn gezet rond Tata. We kunnen de bewoners niet vaak genoeg prijzen voor hun volhardende strijd. We zijn er nog lang niet. Er zal ook het komende jaar geen dag voorbij gaan dat gedeputeerde Olthof, samen met alle betrokkenen, bezig zal zijn om er voor te knokken dat het gezonder en leefbaarder wordt in het IJmondgebied. Maar laten we

4265 ons zelf af en toe ook een straaltje licht gunnen. Wie had twee jaar geleden kunnen denken dat we nu op dit omslagpunt zouden staan? Verandering in gang zetten. Met beperkte middelen de

koers van een oceaantanker verleggen. Het kost belachelijk veel energie, doorzettingsvermogen en tijd, maar het kan dus wel.

- 4270 Het kan dus wel, en dat zeggen we ook tegen Schiphol. Het draagvlak voor groei met alle ellende die daarbij hoort is voorbij. Geen herrie, maar huizen. Mijn dochter zou zeggen: Wen er maar aan. De soms gekmakende werkelijkheid rond Tata staat voor ons ook voor iets groters. We hebben rond bedrijven als Tata bestuurlijke systemen gecreëerd, die zo ondoorzichtig, ingewikkeld, log en traag zijn, dat ze zelfs door de politiek, -op wie de ogen terecht gericht zijn-, maar zeer moeizaam lijken bij te sturen. Zie de neuzen van de Omgevingsdienst tot Europa maar
- 4275 eens dezelfde kant op te krijgen. Hoe zorgen we er voor dat we als politiek de greep weer terugkrijgen? Hoe kunnen we in situaties als deze de positie van de burger versterken? Want je zult het maar op moeten nemen tegen reuzen als Tata en Schiphol en de systeemwereld die daar achter schuilt. Dat zijn fundamentele vragen waar we het los van de waan van de dag, met elkaar over moeten hebben, omdat anders het vertrouwen in de politiek verder zal worden ondermijnd.
- 4280 Een laatste punt dat ik hierbij zou willen maken gaat over gezondheid. We weten allemaal dat gezondheid het belangrijkste is wat een mens heeft. Daarom komt het rapport van het RIVM over Tata ook zo hard aan. Niet voor niets hebben we aan het begin van deze periode de letter G van gezondheid toegevoegd als laatste letter aan de commissie NLG. Tegelijkertijd merken we dat het concreet invulling geven aan die G van gezondheid in de praktijk knap lastig is, omdat we
- 4285 nauwelijks over instrumentarium beschikken, om hier daadwerkelijk op te sturen. Mijn collega Jellema is vastbesloten zich hier het komende jaar in vast te bijten. U gaat nog veel van haar horen.
- Wonen, de energietransitie en stikstof: Boven deze en andere opgaven hangt een andere vraag die bij uitstek op het bordje van de provincie ligt: Hoe ziet Noord-Holland er over twintig jaar uit?
- 4290 Wat is de impact van alles wat we nu in gang zetten op de kwaliteit van ons landschap? Dat landschap hoort bij ons en maakt dat we ons hier thuis voelen. Maar ons landschap verandert sneller dan ooit en niet alleen goede. Dat vraagt om een actieve rol van de provincie. Als het gaat om de Datacenter Strategie en de toenemende 'verdozing' van het landschap, onlangs nog door de PvdA op de agenda gezet, zien we die actieve houding van de provincie gelukkig ook. Daar
- 4295 worden stappen gezet. Maar hoe verbinden we samen met gemeenten, waterschappen en alle andere betrokkenen de grote opgaven van de toekomst met elkaar? Hoe laten we zien dat verandering in een gebied ook kan betekenen dat er kwaliteit wordt toegevoegd? Waar ligt bij deze enorme ontwerpoperatie, waarbij alles en iedereen met elkaar verbonden lijkt te zijn, de regie? Is hierbij niet een veel actievere rol voor de provincie weggelegd? Voorzitter wij zullen hier op
- 4300 terugkomen bij de uitwerking van het Masterplan Wonen en de RES'en 2.0. We zullen in de commissie, samen met D66, met een discussienotitie komen.
- We spreken hier over de begroting van volgend jaar. Die begroting is sluitend en wat ons betreft een goede vertaling van dat wat we met elkaar in het coalitieakkoord hebben afgesproken. Er is veel in gang gezet en daar zijn we stiekem ook best een beetje trots op. Er is veel in gang gezet.
- 4305 Er is ook een goede stap gemaakt als het gaat om de inzichtelijkheid. We danken eenieder die hieraan een bijdrage heeft geleverd. De opgaven, die op ons afkomen, reiken veel verder dan dat ene jaar. Het is dan ook goed dat we de komende tijd met elkaar de financiële scenario's voor de lange termijn onder de loep nemen. Daar hoort wel de vraag bij waar we met elkaar geld voor willen vinden. In een wereld die sneller beweegt dan ooit zullen we als provinciaal bestuur wel

4310 mee moeten blijven bewegen. Die discussie begint wat ons betreft al als we met elkaar gaan
kijken hoe we het Masterplan Wonen van een financiële paragraaf kunnen voorzien. Terecht
kiezen we hier voor een actievere provinciale rol. Maar die actievere rol is net zo goed gewenst
om energiearmoede te voorkomen, of te zorgen voor goed openbaar vervoer -ook in de regio-.
4315 Omdat de stem van jongeren nogal eens vergeten wordt, terwijl juist bij hen zoveel kennis, drive
en creativiteit zit, dienen wij als het gaat om goed openbaar vervoer samen met PvdD, CDA en de
SP de motie Jongerenperspectief op mobiliteit in.

Motie 216/08-11-2021

Jongerenperspectief op bereikbaarheid

4320

*Provinciale Staten van Noord Holland, in vergadering bijeen op 8 november 2021,
Constaterende dat:*

- *Provincie Noord-Holland voor een grote opgave staat om de bereikbaar onder andere in
het landelijk gebied te waarborgen;*
- 4325 · *Op 22 maart 2021 het initiatiefvoorstel 'Challenge innovatieve ideeën voor mobiliteit in
Noord-Holland Noord!' in de commissie mobiliteit en bereikbaarheid is besproken en met
enthousiasme is ontvangen;*
- *Er op 10 november 2021 een NJR jongerendag plaatsvindt waarbij een van de opdrachten
het mobiliteitsvraagstuk is;*

4330

Overwegende dat:

- *Het meenemen van het jongerenperspectief kan zorgen voor innovatieve ideeën die
inspiratie kunnen geven om de ambities en opgave van Noord-Holland kan verder helpen;*
- *Het meenemen van het jongerenperspectief de participatie van jongeren bij de politiek
kan vergroten;*

4335

Verzoekt het college:

- *Om in gesprek te gaan met de jongeren van de NJR jongerendag over mobiliteit;*
- *Om de uitkomsten van de NJR jongerendag mee te nemen in het mobiliteitsbeleid voor
zover het past binnen het budget en de ambities van provincie Noord-Holland;*

En gaan over tot de orde van de dag.

4340

PvdA, CDA, SP, PvdD en DENK

De **VOORZITTER**: Deze motie maakt onderdeel uit van onze beraadslagingen.

4345 Soms zijn er goede redenen om als provincie ook mee te denken over het in stand houden van de
sociale en culturele infrastructuur. In het kader van de corona steunmaatregelen hebben we
weliswaar onze grenzen tijdelijk een beetje opgerekt, maar vergeleken met veel andere
provincies heeft de provincie Noord-Holland op dit terrein een wel erg zuinige taakopvatting.
Wanneer het Rijk en gemeenten net zo rigide met hun kerntaken omgaan als onze provincie,
gaan we de problemen in dit land, de problemen van de mensen niet oplossen. Soms is het nodig
4350 ook hier een extra stap te zetten,. Bijvoorbeeld door samen met gemeenten en bibliotheken te
kijken hoe we een offensief kunnen beginnen tegen de laaggeletterdheid in onze provincie, die
een veel te grote groep Noord-Hollanders extra kwetsbaar maakt. Als de provincie voor mensen

het verschil kan maken, laten we dan niet steeds terugverwijzen naar onze kerntaken, maar
kijken of er samen met andere overheden en partijen ook haakjes en mogelijkheden zijn om
4355 samen wel iets te doen. Wel iets doen voor mensen die gekmakend lang op zoek zijn naar een
betaalbaar huis. Wel iets doen voor mensen die best duurzaam zouden willen leven, maar dat
simpelweg niet kunnen betalen. Wel iets doen voor mensen die hun voorzieningenniveau zien
verschrallen omdat ze toevallig in de verkeerde regio wonen. Wel mee knokken met mensen die
4360 overlast en gezondheidsschade ervaren door bedrijven als Tata en Schiphol, ook al gaan we er
maar voor een klein deel over, geen herrie maar huizen. Omdat het te gemakkelijk is om te
zeggen dat een ander het maar moet doen. Omdat als we niets doen de tweedeling in Noord-
Holland zich steeds scherper af zal tekenen. Omdat we als PvdA de boel bij elkaar willen houden.

De **VOORZITTER**: Dit waren de partijen, die hun inbreng hebben geleverd in eerste termijn. Dank
4365 daarvoor. We gaan een half uur schorsen, zodat het college zich kan voorbereiden op de nader
ingediende moties. Welgeteld zijn er 33 moties en 3 amendementen ingediend.
Ik schors de vergadering tot 17.20 uur.

Schorsing: 16.51 tot 17.25 uur

4370

9a. Moties en amendementen

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn aanbeland bij de beantwoording in eerste
4375 termijn door het college. Allereerst is het woord aan mevrouw Pels.

4380

Gedeputeerde **PELS**: De oproep vanuit uw Staten is helder. U zegt ons: Geen uitstelbingo. Juist
actie ondernemen. Meer doen dan problemen benoemen, maar ze juist oplossen. Keuzes durven
maken. Regie nemen. Samenwerken. Gedeputeerde Staten herkennen zich hier volledig in. De
grote thema's zoals Klimaat en Wonen vragen om actie. We vertalen uw oproep naar zowel een
4380 stevige boodschap richting het Rijk en zullen met concrete voorstellen komen. Hoe we dat doen?
Via het Masterplan Wonen. Daar zullen mijn collega's bij stil staan.

Met betrekking tot financiën. We hebben de afgelopen jaren gezamenlijk gewerkt aan meer
leesbaarheid en transparantie in de begroting, via de programma's, de doelen en de indicatoren.
Een mooi voorbeeld van de nieuwe bestuurscultuur. De Planning & Control cyclus loopt als een
4385 rode draad door ons werk heen. We hebben ook de financiën op orde gebracht. We budgetteren
zeer voorzichtig. Kijkt u maar naar de normen rond de Algemene Reserve, waarbij in de
commissie is stilgestaan. We moeten daar eens met elkaar het gesprek over aan gaan.

Ter herinnering. We zitten hier niet om winst uit te keren, of zonder doel geld op te potten, maar
om maatschappelijke doelen te realiseren. Als we sparen dan doen we dat voor een doel.

4390 Bijvoorbeeld: Komend jaar sparen we 56 miljoen euro voor Mobiliteitsinvesteringen. We halen ook
geld uit de bestemmingsreserves voor Mobiliteit, maar liefst 107 miljoen euro. Dat doen we om
uw plannen, die u goedgekeurd heeft voor onze infrastructuur, te realiseren.

We komen nu bij de volgende stap. Het verder betrekken van Provinciale Staten bij de P & C-
cyclus. Dank voor de complimenten en ook de feedback op het proces. Nu gaan we toe naar een
4395 evaluatie. Zoals toegezegd zullen we de Staten daarbij betrekken en verbetervoorstellen voor het

4400 proces van de Kaderbrief 2023 doen om dit proces verder te ontwikkelen. Daarnaast wordt een volgende stap gezet in het verkrijgen van meer overzicht en inzicht in de aangekondigde Perspectiefnota. Daarmee komen we gelijktijdig met de Kaderbrief 2023. We zien die nota als basis voor het gesprek. We geven informatie, op basis waarvan u met elkaar van gedachten kan wisselen over beleidskeuzes.

Motie 184 'Financieel toekomstbeeld stelpost Verbeter- en uitbreidingsinvesteringen': Het college werkt al aan een Perspectiefnota. Deze opdracht hebben we al eerder tot ons genomen. De motie is overbodig.

4405 Motie 186 'Structurele subsidie Sportservice Noord-Holland': We hebben veel waardering voor de inzet van Sportservice Noord-Holland. Als gedeputeerde Sport ben ik blij dat we deze periode meer te besteden hebben aan sport dan de vorige periode. Het lijkt me van essentieel belang, voordat we een uitspraak doen over het eventueel herintroduceren van boekjaarsubsidies, dat we ons eerst oriënteren op onze taak rondom sport. De motie wordt negatief geadviseerd.

4410 Motie 187 'Toekomstperspectief sport wil het college positief adviseren. Het college komt met een notitie, waarin een overzicht wordt geboden, zoals hier gevraagd. Ik geef u mee dat we niet gelijk met een visie komen. Het is van groot belang dat elke partij, op basis van de eigen voorkeuren en voorstellen, zich dan kan oriënteren op hoe wij ons als provincie tot sport moeten verhouden.

4415 Motie 192 'Ecologie en natuur bij nieuwe organisatie Hollandse Waterlinies' kan het college positief adviseren.

4420 Gedeputeerde **LOGGEN**: Vandaag worden de algemene beschouwingen van de diverse politieke partijen uitgesproken. Ik wil ook iets beschouwelijk teruggeven, omdat ik toch al wat jaren in dit huis mag rondlopen. Ik heb vanavond een van de betere debatten mogen waarnemen. Het was mooi om te zien dat er goed naar elkaar werd geluisterd.

4425 Als men goed kijkt naar een aantal voorstellen dan kan men vraagtekens zetten bij de haalbaarheid en betaalbaarheid. Kan het allemaal wel in 2030? Er moet tijd voor worden genomen om te zorgen dat het goede gesprek gevoerd kan worden over die voorstellen om te kijken of ze inpasbaar zijn en of er draagvlak voor is om groene groei te bevorderen. Dat kan niet zonder Europa. In een goede balans moet aan de juiste randvoorwaarden worden voldaan. Het moet realistisch zijn. Het is vaak nog te vroeg om daarover vergaande uitspraken te doen.

4430 Na vanavond kunnen we daar een slag in maken, zowel landelijk als op Europees niveau. Ik vermoed dat de spelregels daardoor wel gaan veranderen.

4435 Luisterend naar de bijdragen van vandaag herkent men twee hoofdthema's Wonen en Klimaat. Laten dat nu net de thema's zijn die het college in gezamenlijkheid ook stevig voert en tot belangrijke thema's heeft gemaakt. Niet dat andere beleidsterreinen minder belangrijk zijn, maar we moeten focus aanbrengen langs deze twee lijnen. Voor mijn portefeuille zijn in deze vergadering drie thema's naar voren gekomen. Als eerste is dat het Masterplan Wonen. We komen bij u terug met het Masterplan Wonen. Ik geef u meteen een winstwaarschuwing. Het Masterplan Wonen is niet de oplossing voor het woonprobleem in Noord-Holland. We hopen er wel een belangrijke bijdrage mee te kunnen leveren aan het versnellen van woningbouw en het

4440 betaalbaar houden van woningbouw. Als we een oplossing willen in de volle breedte dan wordt het wel een breed pakket. We staan er niet alleen voor. Daarbij hebben we het Rijk nodig. We zien dat het niet alleen een Noord-Hollands probleem is. Met het Masterplan Wonen pakt Provincie Noord-Holland wel haar verantwoordelijkheid en zoekt de grenzen van het provinciale beleid daarmee op. Na de bijdrage van de heer Van der Maas praten we niet meer over 'Worst Cees', of een Best Cees, maar over een beautyCees. Met de versie 2.0 zullen we er nog nader met elkaar
4445 over spreken.

De discussie over Castricum en de statushouders vind ik lastig. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat een aantal partijen zegt: "Als we bij een stoplicht controleren wie er door rood licht rijdt en een agent wordt geacht daarop te controleren, dan is het wel wat merkwaardig dat als het wat te druk wordt bij dat verkeerslicht, we de agent weghalen. Dan wordt er niet meer
4450 gehandhaafd of gecontroleerd. Zo voelde het af en toe bij deze discussies. De provincie heeft de wettelijke taak om toe te zien op de huisvesting van statushouders. Los van het feit dat er menselijke aspecten zijn, zijn er ook economische aspecten. Mensen stromen in op onze arbeidsmarkt. Het is keihard nodig dat daar 'handjes' beschikbaar komen. Ja, het levert in een aantal gemeenten een buitengewoon vervelende boodschap op richting de eigen inwoners, die
4455 mogelijk al jaren op een wachtlijst staan en die een woning aan hun neus voorbij zien gaan. Het college snapt dat het buitengewoon lastige discussies zijn. Het is Rijksbeleid dat moet worden uitgevoerd. Ik kijk niet naar de emotionele, de menselijke kant. Dit college voert Rijksbeleid uit. In februari 2020 heeft Amsterdam dezelfde brief gekregen als gemeente Castricum nu. Het probleem is toen wel opgelost. Als gemeente de keuze maakt om ander beleid te voeren met
4460 betrekking tot instroom van statushouders dan is dat een keuze van de gemeente. Dat ontslaat haar niet van de taakstelling op het gebied van huisvesting van statushouders. Dat wordt nog weleens vergeten.

Een aantal opmerkingen is gemaakt over de Woonagenda en de Omgevingsverordening. Richting het CDA: Hier wordt niet het beleid van Gedeputeerde Staten, of van portefeuillehouder Loggen
4465 uitgevoerd, maar het beleid van Provinciale Staten. De Staten hebben in meerderheid middels de Omgevingsvisie 2050 vastgesteld. Hierin zijn beleidsdocumenten uitgekristalliseerd waaronder de Omgevingsverordening. U gaf de kaders mee voor het beleid. Daarvoor was een ruime meerderheid in de Staten. Het college werkt binnen de kaders die de Staten hebben aangegeven. Er werd een ruimtelijk ordeningsvraag aan de orde gesteld. Ik zou dat niet wensen voor Noord-
4470 Holland. Ja, het is vrijheid om te mogen wonen waar u wilt, maar een ongebreidelde vrijheid om dan maar ook andere zaken daarvoor opzij te zetten? Dat doen ze in België. Kijk naar de Belgische Ruimtelijke Ordening. Dat wens ik Noord-Holland niet toe.

We moeten met elkaar meer bouwen. Dat doen we conform de agenda die we hebben. Het Masterplan Wonen levert daar een bijdrage aan. Dat doen we van binnen naar buiten. We
4475 beginnen bij binnenstedelijk. Dan gaan we kijken wat er nog meer nodig is. Dan zullen we wellicht het gesprek met elkaar moeten voeren over wat er nog buitenstedelijk mogelijk is. Over een procent van de plancapaciteit, wat in BVL ligt, discussiëren we 99 procent van de tijd. De grote opgave ligt in die 99 procent, waar we gewoon aan de slag kunnen gaan. Laten we daar de focus op leggen. Dan kunnen we met behulp van het Masterplan grote slagen maken.

4480

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Hoeveel extra geld heeft u daarvoor nodig? Als we de opcenten moeten gaan verhogen, dan zullen we daarop nu actie moeten ondernemen.

4485

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat hangt samen met welke instrumenten u gaat kiezen in het Masterplan Wonen. Voor een aantal maatregelen is al een indicatie gegeven en voor andere maatregelen nog niet. Het is eerst aan u welke instrumenten u wilt hanteren. Vervolgens rekent het college door welk financieel plaatje daar bij hoort.

4490

Het restrictieve beleid van Noord-Holland, ik hoor dat vaker. Dan vraag ik een wethouder om uit te leggen waar in het reguliere, landelijk gebied niet kan worden gebouwd met inachtneming van de Ladder van Duurzame Stedelijke Ontwikkeling, wat een Rijks- en geen provinciaal instrument is. Over BPL heeft u duidelijk gezegd dat daar zware beperkingen liggen. Dan blijkt dus altijd, vanwege de beschikbaarheid van binnenstedelijke plancapaciteit dat op basis van de Ladder veel plannen niet door kunnen gaan, althans nog niet. Er zijn nog voldoende alternatieven.

4495

Klimaatadaptatie valt onder de noemer van klimaat, maar ook van wonen. Twee/derde van de provincie ligt onder de zeespiegel. We kunnen er wel of geen geloof aan hechten of klimaatverandering plaatsvindt op basis van menselijk handelen of niet. Daar is wetenschappelijk consensus over. Ik ga die discussie niet met u voeren. Wat we wel constateren met elkaar is dat het klimaat verandert en dat er clusterbuien vallen, die tegen alle verwachtingen in, nu al vallen in plaats van 2050. Clusterbuien blijven langer hangen boven een bepaald gebied. Dat zorgt voor enorm veel overlast. Het zou zeer naïef zijn, als we niet met elkaar nadenken, met de woningbouwopgave die we hebben, over hoe we woningen zo klimaatbestendig mogelijk kunnen bouwen.

4500

4505

De SP merkte richting het college op niet alles met een brief af te doen. Het college zond een aantal brieven, mede naar aanleiding van een motie in deze Staten om vooral zo een brief te sturen.

4510

De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

Mevrouw **ALBERTS** (SP): Een activistische benadering valt niet in een brief te vatten. Dan moet er toch meer komen en dan hoor ik dat ook graag terug. "Ik ben bij de minister geweest, of ik ben de hele Kamer afgelopen, om zover te komen dat men gaat doen wat we hier belangrijk vinden." Dat was de strekking, maar dat had u natuurlijk wel begrepen.

4515

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik vond het iets te kort door de bocht. Ik zie wat het college dagelijks doet. Ik zie dat de punten die u belangrijk vindt ook concreet vorm krijgen richting onze partners, waaronder het Rijk, maar ook Europa. Ik vond het te bagatelliserend om van een briefje te spreken. We hebben een brief gestuurd in opdracht van de Staten. De belangen die u hier in meerderheid vormgeeft, die zal het college blijven uitdragen. Als u verwacht dat het college met spandoeken en met tomaten naar Den Haag trekken, dan moet ik de SP teleurstellen. Dat doet het college niet.

4520

4525

Het CDA maakte opmerkingen over de starre houding van de Provincie. Ik vind het jammer dat het CDA het keer op keer langs die weg benadert. Ik ken het CDA als een bestuurderspartij en dat de fractie snapt hoe het staatsrechtelijk werkt. Als de Staten in meerderheid iets vinden dan is het college gehouden om het op die manier te gaan doen.

4530

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

4535

De heer **HEIJNEN** (CDA): Als de Staten iets in meerderheid vinden dan is het nog steeds het goed recht van iedere politieke partij om te zeggen dat ze dat niet vindt. Wat dat betreft is conform de democratische handelswijze gehandeld.

4540

Mijn punt van kritiek is vanuit de manier waarop gemeenten soms tegemoet worden getreden. Misschien doet u het onbewust, maar net zei u: "Dan komt er zo een wethouder langs." Het steekt mij omdat ik dat gekozen volksvertegenwoordigers en gekozen bestuurders vindt in die gemeenten. Ieder heeft zijn eigen verantwoordelijkheid, maar het zou goed zijn om elkaar aan beide kanten, want dit zeg ik ook tegen wethouders als zij zo over u praten, met respect te bejegenen en te zoeken naar oplossingen. Er zijn toch gemeenten waar het botst met de Provincie. Dat zie ik liever niet in bestuurlijke verhoudingen.

4545

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat ben ik helemaal met u eens, maar ik herken ook niet wat de heer Heijnen zegt over het denigrerend benaderen van wethouders. Ik ben notabene zelf een aantal keren wethouder geweest. Het laatste dat ik zal doen is denigrerend praten over wethouders. Ik probeerde het alleen te benoemen. Wat ik vaak constateer dat wij die gesprekken voeren op basis van een procent van de plancapaciteit. Als ik wethouders dan verwijs naar de ruimte die er wel is, men dat niet graag wil horen. Daarnaast: de Provincie is een hogere overheid. Dat betekent dat de Provincie regels kan stellen, waaraan gemeenten gehouden zijn. De Omgevingsverordening is daarvan een voorbeeld. Dat het in de uitwerking voor gemeenten niet altijd prettig is, dat snap ik. De basishouding van dit college en deze portefeuillehouder is: We kijken wat we kunnen doen, maar 'nee' is ook een antwoord dat je kunt krijgen op een hulpvraag. Zeker als het gaat om zaken gelegen in Bijzonder Provinciaal Landschap dan ligt er een dikke grens op wat wij kunnen doen op basis van de uitspraak van de Staten.

4550

4555

4560

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik vind het niet gek dat die gesprekken steeds over die ene procent gaan. Het is juist het buitengebied, waar de Provincie een rol heeft. Het lijkt alsof we hier soms een enorme tegenstelling hebben, maar ook wij vinden dat het leeuwendeel binnenstedelijk opgelost moet worden. Ik zou hopen dat als een gemeenteraad in meerderheid zegt dat het een goed plan is om in Bijzonder Provinciaal Landschap te gaan bouwen, wij dat hier met zijn allen toch nog eens opnieuw gaan beoordelen. Dat is mijn oproep. Inderdaad, het raakt ons allemaal.

4565

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik juich elke discussie in de commissie toe als het gaat over het beleid van Provincie Noord-Holland of over BPL, maar ik ben niet degene die dat moet agenderen. Dat is aan de Staten. U gaf mij de kaders mee waarlangs ik moet handelen. Als u op basis van geluiden uit het veld zegt dat u denkt dat het anders moet, dan is aan de volksvertegenwoordiging om dat

4570 dan ook te agenderen. Als de Staten van mening zijn dat de kaders knellen dan dient u als
volksvertegenwoordiger het initiatief te nemen om die kaders bij te stellen. Als dat op een
constructieve manier gaat, zoals vandaag, dan kunnen we verder komen dan wanneer we elkaar
iedere keer beschuldigen van een starre houding.

4575 Het CDA haalde voorbeelden aan zoals Crailo en Distriport in relatie tot het Masterplan Wonen
met betrekking tot actief grondbeleid. Ik heb de discussie destijds meegemaakt, waarom deze
gebieden zijn aangekocht door de Provincie. De aankoop had een totaal andere reden en ander
doel dan waar we over spreken in het Masterplan Wonen.

4580 De heer **HEIJNEN** (CDA): Het is wel een grote zorg. Als ik kijk naar actief grondbeleid en de
historie van de Provincie op dat gebied dan is dat niet een positieve. Ik wil graag dat informele
gesprek aangaan. Ik laat me graag overtuigen door de gedeputeerde waarom het in dit geval wel
een goed idee zou zijn.

4585 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik kijk uit naar een dergelijk gesprek. De uitkomst van zo een gesprek
zal overigens altijd breed worden gedeeld. Het is geen een-tweetje tussen Gedeputeerde Staten
en het CDA.

4590 De tijdelijkheid van woningbouw zou kunnen bijdragen aan een oplossing. Het is zeker geen
permanente oplossing. Zeker niet als het gaat om de huisvesting van statushouders. Over vijftien
jaar is er nog steeds de plicht om statushouders te herhuisvesten. Het zou beter zijn om naar een
permanente oplossing te kijken. Dat geldt voor de gehele woningbouw. Ik zeg niet dat ik geen
voorstander ben van tijdelijke woningbouw, want het kan wel degelijk een bijdrage leveren, maar
het moet op een slimme manier worden ingezet. De Provincie denkt er graag in mee.

4595 Motie 190: De PvdD heeft een motie ingediend over waterkwaliteit. In essentie ben ik het hierover
niet met u oneens, maar u bent bij het verkeerde loket. Het meeste effect van wat u voorstelt,
vindt u bij het oppervlaktewater. Het grondwater is 'a different cup of tea'. Dat is het domein van
hydrologen. Dat vraagt een andere expertise. De provincie is de enige die daarvoor
verantwoordelijk is. Het oppervlaktewater kent meer stakeholders. Het waterschap is de
waterbeheerder en het juiste loket. Daar is waar dit thuishoort.

4600 Motie 194 'Meer financieel toezicht op de waterschappen': ook hier ben ik het niet oneens met
wat de PvdD beoogt. Alleen u moet zich realiseren dat voor het toezicht op de waterschappen, in
die relatie zoals we die kennen bij toezicht op de gemeenten, een aantal sporten op de ladder
ontbreken. Om dan apart een indicator op te nemen, is niet heel veel zeggend. Sinds de vorige
periode zitten we op het terrein van toezicht op de waterschappen aan het maximale van wat we
doen. Er wordt gekeken naar hun schuldenpositie. We kijken naar hun opbrengsten. Dat wordt in
correspondentie vastgelegd. We hebben de grenzen opgezocht van wat mogelijk is. In een
indicator los van wat er in de Rapportage IBT staat, zie ik niet direct een meerwaarde.

4610 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Ik denk dat ik het geheel eens ben met de gedeputeerde op dit punt. Ik zie dat de Provincie haar rol pakt met het toezicht houden op de waterschappen. Ik zie dat alleen niet terugkomen in de begroting als een getal. Ik hoop dat er net als bij gemeenten een nul staat. Ik zou graag de begroting willen meten aan hetgeen we doen.

4615

Gedeputeerde **LOGGEN**: Zoals de motie nu is opgesteld vind ik deze te kort door de bocht. Ik weet niet of die hanteerbaar is. Ik wil best kijken hoe we daaraan handen en voeten kunnen geven. Ik zal kijken of er in de volgende begroting iets mee gedaan kan worden, maar de motie wordt door het college ontraden.

4620

Motie 195 'Inventarisatie realisatie natuurinclusieve woonwijken en bedrijventerreinen': We kennen hiervoor geen indicators. We hebben er ook geen beleid voor, ook niet vanuit het verleden. Wat is de definitie van een natuurinclusieve wijk? Over hoe je dat dan meet gaat een hele discussie aan vooraf. Om dat nu middels een motie in de begroting op te nemen, zonder dat we weten waarover we het inhoudelijk hebben dat moet ik namens het college ontraden.

4625

Motie 207 'Integraal beleidsdocument leefbaarheid kleine kernen': Dat vind ik wel een lastige. Ik vond het opvallend dat enerzijds wordt gepleit voor minder invloed van de Provincie en anderzijds meer najagen door de Provincie. Ik weet niet of men hierop zit te wachten. Het moet ook tot iets leiden. Ik heb niet het beeld dat op dit moment die behoefte leeft bij de kleine kernen. De motie wordt ontraden.

4630

Motie 'Structurele subsidie Dorpswerk Noord-Holland': Ik snap de intentie, maar de financiële dekking ontbreekt. Als dit leeft is het goed dat het signaal bestuurlijk op tafel gelegd wordt. Ik heb het signaal bestuurlijk ook niet gehad dat hierom wordt gevraagd. Om die redenen wil ik de motie ontraden.

4635

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

4640

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik neem beide moties in een keer mee. De Provincie doet natuurlijk wat voor kleine kernen, juist omdat deze vaak meer in het landelijk gebied liggen. Wat ze daar doet en hoe gewenst die rol is, dat zou onderdeel kunnen uitmaken van het kader. Het gaat er vooral om, om eens te kijken naar een integrale manier. Nu raakt het provinciale handelen op allerlei manieren een kleine kern. We hebben dat nooit samengepakt. Dat is het verzoek van de motie. Dat er geen behoefte aan is dat zou een uitkomst kunnen zijn. Dat staat dan in die beleidsnotitie. De tweede motie: Jaar op jaar is er sinds 2002 voor Dorpswerk Noord-Holland subsidie. Iedere vier jaar rond de verkiezingen wordt Dorpswerk zenuwachtig. Wordt dat wel geregeld? Het bestuurlijke signaal komt feitelijk iedere vier jaar. Nu komt het signaal een jaar eerder met de vraag om het voor de lange termijn te regelen. Misschien kan de gedeputeerde dat nog meewegen?

4645

4650

Gedeputeerde **LOGGEN**: U zegt terecht dat het iedere vier jaar wordt geregeld. Dat wordt geregeld uit een incidentele bijdrage die we structureel uitkeren. Op die manier is het financieel

4655 geregeld. Als u een motie indient met een financiële strekking dan moet daar wel een dekking bij worden gegeven.

4660 De heer **HEIJNEN** (CDA): Dat klopt. Dat is de afspraak. We vragen dit niet voor komend jaar, maar vanaf 2024. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken dat ons college in staat is om vanaf 2024 ergens die 60.000 euro te organiseren.

4665 Gedeputeerde **LOGGEN**: Dit betekent dat over het graf heen wordt geregeerd. Hiermee nemen we een pre prioritair besluit voor iets dat niet als structureel beleid van de Provincie is vormgegeven. Ik weet niet of het de juiste gang van zaken is om het nu structureel te maken. Dit past prima in een coalitieonderhandeling.

4670 Bij amendement wordt verzocht een zin over expats te schrappen. Het zou de illusie wekken dat we ons slechts inzetten voor een doelgroep. De reden waarom de zinssnede in de begroting is omdat hierover in het coalitie is gesproken. Het is niet bedoeld om deze groep te bevoordelen of een preferente positie te geven. Dit is een specifieke doelgroep waarvoor specifieke faciliteiten zijn zoals een internationale school.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

4675 De heer **KLEIN** (CU): Wat maakt deze zin nu zo bijzonder dat die als enige zin uit de Woonagenda is gehaald om hier een plek te krijgen in onze begroting?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dat vind ik een interessante vraag, maar het antwoord moet ik schuldig blijven.

4680 De **VOORZITTER**: Een interruptie van mevrouw Alberts.

4685 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Het feit dat expats over gunstige belastingvoordelen kunnen beschikken, heeft een effect op de volkshuisvesting, waardoor het voor andere mensen heel moeilijk is om een betaalbare woning te vinden. Herkent u dat? Misschien kan het expatsbeleid toch beter worden geschrapt.

4690 Gedeputeerde **LOGGEN**: Ik denk dat mevrouw Alberts het groter maakt dan het is. We hebben geen expatsbeleid, of separaat beleid om expats te bevoordelen. In het coalitieakkoord is afgesproken dat we de systematiek c.q. het spreidingsbeleid toepassen, zoals Amsterdam dat hanteert. Met de komst van de Europese instelling VEMA zijn hier veel expats terechtgekomen. Je moet zorgen dat deze personen goed gehuisvest kunnen worden.

De **VOORZITTER**: Een ordevoorstel van de heer Koyuncu

4695 De heer **KOYUNCU**: Door meerdere collega's is verzocht om de preadviezen vanaf motie 195 te herhalen.

De **VOORZITTER**: Ik denk dat u te snel bent. Als de heer Loggen klaar is met zijn reactie vraag ik hem het verzoek op te volgen.

4700

Gedeputeerde **LOGGEN**: Mevrouw Van Soest sprak over kamerdelen. Dat kan wellicht binnen een gemeente worden vormgegeven. Het is ook geen taak voor de Provincie om daartoe op te roepen. Beleid maken dient op gemeentelijk niveau te gebeuren.

4705

Er is een vergelijking gemaakt als het gaat over 70.000 woningen die wel of niet gebouwd zouden kunnen worden vanwege Schiphol. De nuance ligt anders. Er is een verwijzing gemaakt naar Havenstad. Ook dat is niet de juiste. Door mogelijk aangescherpte regelgeving zou het kunnen dat er mogelijk 70.000 woningen niet gebouwd kunnen worden. Dit betreft de regio rondom Schiphol. Dat strekt zich uit naar Utrecht en Zuid-Holland. Het betreft regels die geen bescherming bieden aan mensen die er nu al wonen. Als het een bronmaatregel zou zijn dan is er sprake van een andere discussie. Het heeft geen relatie met Havenstad. Er zouden ook woningen in Havenstad 'geraakt' kunnen worden.

4710

Alle moties worden ontraden: 185, 190, 194, 195 en 207.

4715

De **VOORZITTER**: Ik geef het woord aan gedeputeerde Stigter.

Gedeputeerde **STIGTER**: Ook van mij complimenten voor het debat. Het was mooi om te zien dat het debat tussen de Statenleden plaatsvond. Regelmatig viel de lijn coalitie-oppositie weg, omdat het debat met elkaar werd gevoerd. Ik zie een groeiende lijn in deze Staten.

4720

Ik ben heel blij met de aandacht die is gegeven aan de onderwerpen klimaat en energie. Dat doet recht aan de opgaven waar we voor staan. Het is een punt van herkenning in de manier waarop het voltallige college dit als prioriteit heeft opgepakt. Ik was op werkbezoek met collega Zaal. We spraken ondernemers, zowel in de industrie als in de landbouw. Met grote urgentie wordt ons gevraagd die rol te pakken en ook duidelijkheid te geven. Het is niet meer de vraag of het belangrijk is, maar hoe we het gaan uitvoeren. Ik was ook aanwezig bij de Klimaatmars. Daar werd het door onze inwoners nogmaals bevestigd.

4725

Als ik de inbrengen beluister rondom dit onderwerp, dan haal ik er een aantal rode draden uit. De oproep om te komen tot meer ambitie, of te vertalen naar uitvoering. De Provincie is gericht op het nemen van haar verantwoordelijkheid en op de uitvoering.

4730

Het tweede wat ik hoorde is dat de energietransitie door iedereen moet kunnen worden meegemaakt. Een inclusieve energietransitie, die ook bereikbaar is voor mensen met een lager inkomen, voor ondernemers, die voor lastige keuzes staan. De energie infrastructuur raakt iedereen en moet voor iedereen uitvoerbaar zijn.

4735

Als derde hoorde ik vragen en zorgen over de stand van zaken rondom de energie-infrastructuur of de leefbaarheid.

Alle drie onderdelen maken al onderdeel uit van de uitvoering zoals de Provincie die nu vormgeeft.

Ik hoorde veel vragen over het onderwerp energie. Ik vertaal het als interessevragen en zie het niet als dat mijn beleid minder duidelijk is dan dat van mijn collega's.

4740 De vraag rondom energiebesparing. Alles wat je bespaart hoeft niet op te wekken. Dat is winst. Het is wel degelijk de inzet van de Provincie om energie te besparen. Onlangs maakten we het voornemen bekend, ook aan de Staten, om te komen tot een energiebesparingsakkoord, vooral gericht op de ondernemers in Noord-Holland. De grote bedrijven worden afgedekt via een ander systeem. We geven niet alleen aan waaraan bedrijven moeten voldoen, maar helpen ze op weg
4745 om daadwerkelijk de stappen te kunnen uitvoeren.

Ook in de gebouwde omgeving worden daar acties opgezet. Dat gebeurt veelal via gemeenten, via het spoor van Servicepunt Duurzame Energie. Gemeenten worden ondersteund in die energietransitie in de gebouwde omgeving, vooral gericht op de inwoners.

Het college kijkt hoe vanuit de motie 42 Crisis en herstel daaraan een extra impuls kan worden gegeven. De planning is om dat in het eerste kwartaal van 2022 met een voorstel te komen, aanvullend op wat we op dit punt al doen.

4750 De heer Van der Maas informeerde naar de stand van zaken van de motie die is ingediend bij de RES, de afstemming tussen de gemeenten. De bedoeling is dat het een plek krijgt in het Uitvoeringsprogramma van de RES. Daaraan wordt op dit moment gewerkt. Medio
4755 december/januari zal dat langs de verschillende colleges gaan om te worden vastgesteld. In de tussentijd geven het college er al invulling aan in gemeenten die de rol vervullen, in Holendrecht en in het Groene Hart.

De energie-infrastructuur raakt ons allemaal. Zonnevelden kunnen niet worden aangesloten. Bedrijven worden gefrustreerd in hun verduurzamingsambities. Ik denk dat we ons hierin hebben
4760 laten overvallen. De snelheid en omvang van dit probleem is enorm. Het vraagt dat we als Provincie dat we er nu bovenop zitten, samen met de netbeheerders. Dat doen we door in een Taskforce met de netbeheerders te kijken hoe we korte termijn vraagstukken kunnen oplossen.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

4765 De heer **KLEIN** (CU): Ik ben wat verrast door het woord 'overvallen'. Er waren vele signalen dat dit eraan zat te komen. De minst betrouwbare bron was wellicht het verkiezingsprogramma van ChristenUnie in 2019.

4770 Gedeputeerde **STIGTER**: Ik bedoel met het woord 'overvallen': Ja, het is waar. In bijna alle verkiezingsprogramma's stond dit. We hebben als provincie een systeemstudie uitgevoerd rondom de energie-infrastructuur. Het gaat er niet om dat we wisten dat dit aan de orde was. We worden op dit moment overvallen door de snelheid waarmee het net vol raakt. Door de vestiging van een enkel bedrijf in het havengebied, kan een grotere niet in een keer vlot worden
4775 gezet. Dat de urgentie zo groot was, dat hadden weinigen, inclusief de netbeheerders, kunnen voorzien. Vaak komen die meldingen enkele weken voordat het zich daadwerkelijk voordoet. We moeten letterlijk het net op slot zetten voor nieuwe aanbieders, omdat anders niet die garantie geleverd kan worden. We zien dat het voor een deel wordt veroorzaakt door een enorme snelheid bij industrieën om te verduurzamen, maar dit is wel de keerzijde ervan. Op korte termijn kijken
4780 we samen met de netbeheerders wat we kunnen doen, dus met congestiemanagement. Kijken naar contracten die op dat moment lopen en netbalancing. We lossen het vraagstuk alleen op door te kijken hoe die infrastructuur versneld kan worden gerealiseerd. De Provincie zal samen

4785 met de netbeheerders kijken hoe in het ruimtelijke spoor procedures kunnen worden versneld en wat als eerste moet worden opgepakt. Daar hoort ook een aanpassing van wet- en regelgeving bij. Daar zetten we nu stevig op in, in de lobby richting het Rijk, zodat netbeheerders eerder proactief kunnen investeren. Dat mag op dit moment niet. Tegelijkertijd wil het college als overheid kunnen sturen op de maatschappelijke functies, wat als eerste moet worden aangesloten.

4790 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

De heer **JENSEN** (JA21): Hoe reflecteert de heer Stigter op de systeemstudie van Liander van juni 2019, die al wezen op de gevaren van de problemen waarmee we nu worden geconfronteerd?

4795 Gedeputeerde **STIGTER**: In reactie op die Systeemstudie zijn wij, samen met de netbeheerders en andere partijen aan de slag gegaan met een Taskforce. Het doel is om op lange termijn toe te werken naar een nieuw systeem, waarbij we de elektriciteitskabels uitbreiden. Er is een wisselwerking tussen elektriciteit en gas. Dat zorgt voor een gebalanceerd energiesysteem. Daaraan is invulling gegeven. Wat we nu zien dat zich op veel kortere termijn knelpunten voor
4800 doen. Daarop gaf de systeemstudie niet zozeer een antwoord. De korte termijn problematiek heeft de urgentie van het vraagstuk vergroot.

Onder meer mevrouw Strens stelde een vraag over de energiecoöperaties. Ze kunnen een belangrijke rol spelen in de uitvoering van de energietransitie, maar ook zorgen voor draagvlak. We hebben een regeling voor energiecoöperaties die verder gaat dan de regeling vanuit EZK.
4805 Onze regeling is eigenlijk beter. Er zijn nog kansen om het nog verder te versterken. We voeren gesprekken met een aantal energiecoöperaties en gemeenten over hoe dat zou kunnen. Ik verwacht in het eerste kwartaal van 2022 met een voorstel te komen over hoe we de inzet op dat punt kunnen versterken.

4810 Dan kom ik bij de moties.

Motie 188 '1,5 graad als maatstaf hanteren' moet het college ontraden. Met de indieners van de motie heb ik dezelfde zorgen als het gaat over de klimaatverandering. Ik hoop op voortgang in de Klimaattop in Glasgow. Uiteindelijk vertaalt het zich in doelstellingen rondom uitstoot van broeikasgassen. Daar is het beleid op gemaakt, zowel in Europa als in Nederland. Het wordt
4815 ingewikkeld als we naast de uitstootdoelstellingen ook nog een andere maatstaf hanteren. De doelstellingen worden gebaseerd op het uiteindelijk voorkomen van temperatuurstijgingen.

Motie 189 'CO2-reductiecijfers per sector' wordt ontraden door het college. De motie is onuitvoerbaar. De Provincie heeft geen reductiedoel vastgesteld en dus ook geen reductiedoel
4820 per sector. De Provincie levert een bijdrage aan de uitvoering van het klimaatbeleid voor alle sectoren in het Klimaatakkoord. Ik informeer u regelmatig over de voortgang. Op het totaal wordt gemonitord. Ik besteed mijn aandacht liever aan de uitvoering dan op de vierkante millimeter hierin dingen nog preciezer in kaart te brengen. We lopen mee met de landelijke monitoring.

4825 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): Accepteert het college daarmee dat wij geen eigen doelstelling hebben, terwijl andere provincies die wel hebben?

4830 Gedeputeerde **STIGTER**: Alleen Provincie Gelderland hanteert een doelstelling. Ik wil het gesprek weleens aangaan over hoe ze de doelstelling vertaalt naar beleid. Wij weten dat we voor de meeste sectoren een bijdrage leveren daar waar gemeenten of het Rijk van de lat staat. Hoe we hier als organisatie mee omgaan daarover ontvangt u binnenkort een rapportage.

4835 Motie 213 'Energieconciërges' wordt ontraden. De werkwijze staat ver weg van hoe we als provincie acteren. Dat staat los van het belang van het vraagstuk rondom de energie inclusieve transitie. Dat is wel relevant. De werkwijze staat dicht bij wat gemeenten uitvoeren en bij het armoedebeleid en het sociale beleid.

4840 Motie 215: Het vraagstuk van de energiearmoede is erg belangrijk. Dat staat op de agenda. Het college staat daarom positief tegenover motie 215.

Ik blijf moeite houden met het begrip energiearmoede. Daarmee wordt een een-op-een koppeling gesuggereerd tussen de energiearmoede en energietransitie. Energiearmoede maakt onderdeel uit van het armoede vraagstuk. Dat uit zich soms in het moeilijk kunnen betalen van de

4845 energierekening, maar ook in het wat minder mobiel kunnen zijn. Ik spreek liever van een inclusieve energietransitie.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Leerink.

4850 De heer **LEERINK** (PvdA): Wat bedoeld wordt is dat we met elkaar willen dat alles wat we doen op het gebied van energie niet leidt tot extra armoede. Aangezien we voor die energiediscussie aan de lat staan is het logisch dat de Provincie er extra naar kijkt. Bent u dat met ons eens?

4855 Gedeputeerde **STIGTER**: Het is een vraagstuk dat op dit moment speelt. Wat ik zie dat het om alleen opportunistische redenen nogal eens wordt uitgelegd als dat energiearmoede het gevolg van de energietransitie is. Dat is onzin. Ik sta positief tegenover de uitvoering van deze motie. De motie brengt getrapt in kaart wat anderen doen en wat de Provincie daaraan zou kunnen toevoegen. Als de motie wordt aangenomen, hebben we het gesprek verder.

4860 Het is belangrijk dat we ons zuiver blijven houden aan onze rol. Dit ligt heel dicht bij wat gemeenten aan het uitvoeren zijn. Het vraagstuk hoort bij het Sociale Domein. Vanuit onze provinciale rol moet daar op gepaste wijze mee worden omgegaan. Daarmee heb ik alle vragen en moties beantwoord.

4865 De **VOORZITTER**: Ik geef het woord aan mevrouw Rommel.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Ik zag een rode draad in de zorg die u uitsprak over hoe het gaat in de gebiedsgerichte aanpak bij NNN. Daarover gaan we volgende week praten.

- 4870 Amendement 29: Biodiversiteit gaat ons allen aan. We zijn bezig met het natuurbeleid en een Masterplan waarin we dat willen vergroten. Ik sta positief tegenover de aanpassing van de tekst.
- Amendement 30: Ook hier kan ik positief tegenover staan.
- 4875 Motie 196 'Groene schoolpleinen': Mevrouw Pels zal een aanvulling geven voor wat betreft de dekking. Ik heb met IVN gesproken over groene schoolpleinen. In mijn portefeuille heb ik hiervoor geen middelen. Het college staat wel positief tegenover groene schoolpleinen. We doen er ook al veel aan. Bijvoorbeeld vanuit Groen Kapitaal, in samenwerking met Springzaad. In 2022 wordt een kenniscafé georganiseerd. Door het college, maar ook ambtelijk zal aandacht hiervoor
- 4880 worden gevraagd bij het Rijk. Binnen het Masterplan Biodiversiteit wil ik kijken of we een 'menukaart' kunnen maken met slimme tips, zodat met weinig middelen een groen schoolplein kan worden gerealiseerd. De Provincie kwam met het initiatief 'MeerBomenNu'. Ik heb zelf twee bomen mogen weghalen in Twiske om deze vervolgens te mogen planten in Weesp. De kleine aanvragen worden betrokken bij het Groenfonds. Daarvan zijn er al zes ingewilligd.
- 4885 Betreffende het Servicepunt zal ik contact opnemen met mijn collega in Utrecht, om te kijken in hoeverre dit nu echt provincie specifiek is, of dat meer landelijk moet worden ingezet. Voor het overige zou ik deze motie willen ontraden.
- Motie 199 'Betere naleving soortenbescherming' wil het college ontraden. De motie is overbodig.
- 4890 De voorgestelde ontwikkeling is een autonome ontwikkeling. De landelijke partijen zijn bezig met een informatievoorziening op dit punt, onder meer in het kader van de invoering van de Omgevingswet.
- Motie 202 'Investeer in niet dodelijke methoden' is overbodig. Binnen het IPO (Interprovinciale
- 4895 Onderzoeksprogramma) wordt al gekeken naar kansrijke en niet dodelijke methoden. Als er initiatiefnemers zijn met vernieuwende ideeën dan stel ik voor om het bij voornoemd platform te melden.
- Motie 203 'Landschapselementen' wordt ontraden. Het beleid voor landschapselementen gebeurt
- 4900 al via SNL. Dit wordt mede gefinancierd door het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Er is nauwelijks ruimte en zijn er geen mogelijkheden voor een individuele provincie om het te versnellen. Het tweede deel van het dictum is overbodig. Er zijn al veel bestaande mogelijkheden om landschapselementen te realiseren.
- 4905 Motie 208 'Stikstof' wordt door het college ontraden. Er zijn Statenvragen gesteld (110 en 112) door de PvdD en de SP. Die gaan over het aantal vergunningen en uitbreiding van de stikstofdepositie. We hebben bepaald dat we daar dan niet over debatteren, of dat het in de beraadslaging wordt betrokken. Wel geef ik nog mee dat we verleende vergunningen niet zomaar kunnen intrekken. Het wil niet zeggen dat het nooit kan. Er staat een compensatieverplichting
- 4910 tegenover. Daarvoor zijn de middelen niet aanwezig. De motie vraagt naar de vergunningplicht.

Gedeputeerde Staten zijn daartoe niet bevoegd. Waar dat op grond van de wet niet telt, kunnen we dat ook niet inzetten.

De **VOORZITTER**: De heer Van der Maas met een interruptie.

4915

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): We stelden een vraag over meer geld vrijmaken voor het bedrijfsleven op het gebied van stikstof. Wilt u lobbyen bij de minister?

Gedeputeerde **ROMMEL**: Het is een goede aanvulling om mee te geven. Er wordt al wel naar gekeken. Ik zeg toe dat ik het meeneem naar de minister.

4920

De **VOORZITTER**: Dan geef ik het woord aan mevrouw Zaal.

Gedeputeerde **ZAAL**: Het werd al gezegd: Wonen en Klimaat lopen als een rode draad door de algemene beschouwingen. Dat zijn de urgente maatschappelijk opgaven waar we met elkaar voor staan. Een goede technische arbeidsmarkt voor groene economie hoort erbij, met voldoende geschoold personeel. Daarom onderneemt de Provincie actie, ondanks dat de arbeidsmarkt niet een beleidsterrein is waarop we direct invloed hebben. De Provincie creëert immers geen banen en ook geen stageplaatsen. We doen wel mee aan het Manifest. Met onze partners werken we aan die goede technische arbeidsmarkt. We zetten in op techniekpromotie voor jongeren. We zetten in op een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Een belangrijk thema is de zijinstroom. Dat ook mensen, die nu in een sector werken die niet groeit, een toekomst kunnen krijgen in een goed betaalde baan. Daar gaan we mee door. Met motie 42 hebben we een extra impuls gegeven. Dat zal naast Wonen en Klimaat, daaraan gekoppeld, een belangrijk terrein zijn waarop we de komende jaren actie zullen ondernemen. Daarin zit ook de sociale innovatie, waar D66 om vraagt. De inclusieve arbeidsmarkt is ook een belangrijk thema van de Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt en Onderwijs. We kijken ook naar onze MKB-instrumenten, of die naast duurzame innovatie, ook een rol kunnen spelen bij sociale innovatie. Als ik kijk naar Social Enterprises dan zijn deze vaak gericht op zowel duurzame als sociale innovatie. We bestuderen of daar nog extra inzet op nodig is. Het vermoeden is dat het ook binnen de bestaande instrumenten een plaats kan krijgen.

4925

4930

4935

4940

Ik moet de heer Van der Maas complimenteren voor het exact lezen van de begroting, zoals de getallen rondom recreatie. Het aantal bezoekers van recreatiegebieden voor de komende periode is geraamd. In 2020 was er een groter aantal bezoekers, vanwege de Covidpandemie. We hopen dat de mensen naar de recreatieschappen blijven komen. Daar zetten we ook op in. Dit was de schatting die we vooraf deden. Mogelijk moet die worden bijgesteld. De uitdaging is om de bezoekers zoveel mogelijk te verspreiden over de provincie.

4945

De laatste vraag is van de heer Heijnen. Hij stelde een vraag over de Voedselvisie en het voorbeeld van de Franse boeren die hun biologische producten niet kwijt kunnen. We hebben geen landbouwbeleid meer, maar een voedselketenbeleid. We willen zowel aan de aanbodkant als aan de vraagkant stimuleren. Uit het verhaal van de heer Heijnen proefde ik een beetje: Richt u nu vooral op de vraag. Dat is wat we ook doen, maar we blijven ons ook richten op het aanbod

4950

van duurzame en biologische producten. Als de vraag groeit, moet er wel aanbod zijn. Wij brengen het in evenwicht.

4955

Motie 191 'Indicator voor biologische bollenteelt': Ik zie de meerwaarde niet van de motie. De biologische bollenteelt is een heel klein aspect is van het verduurzamen van de ketens op het gebied van voedsel en sierteelt en bollen, als je die nog apart wilt melden. Ook hier richten we niet alleen op het areaal, maar ook op het stimuleren van de vraag. Daarom zou ik een indicator, die uitgaat van alleen een percentage areaal, niet passend vinden bij het beleid. Met de motie 'Blakende bollen' van GL kunnen we meer impact maken dan met alleen een indicator.

4960

De VOORZITTER: Een interruptie van de heer Zoon.

4965

De heer **ZOON** (PvdD): Bent u het wel met ons eens dat de Provincie juist over Ruimtelijke ordening gaat en dat in het coalitieakkoord staat dat biologische bollen gestimuleerd moeten worden.

4970

Gedeputeerde **ZAAL**: Ik ben het met u eens dat wij een ruimtelijke taak hebben en dat we biologische bollen stimuleren. We stimuleren niet alleen de aanbod- maar ook de vraagkant. Het is een breder vraagstuk dan alleen een areaalvraag. Daarop zou ik geen indicator willen opnemen in de begroting.

4975

Motie 214 'Blakende bollen': We kunnen hiermee echt impact maken. Er zijn al veel bestaande initiatieven. We zien dat het wat moet worden aangejaagd. Dat zou een goede rol kunnen zijn, waarbij de provincie een rol kan spelen door het aanstellen van een kwartiermaker. Het college adviseert positief.

4980

Motie 195: Wat de heer Loggen aangaf voor wonen, maar wat ook voor bedrijventerreinen geldt, is dat wij geen definitie hebben van wat een natuurinclusieve woonwijk of een natuurinclusief bedrijventerrein is. Als er een evaluatie moet plaatsvinden, dan zullen we eerst een definitie moeten hebben. Een bedrijventerrein kun je niet in een keer uit de grond stampen. Dat gaat geleidelijk. Als een paar bedrijven natuurinclusief of klimaatadaptief verduurzamen dan is de vraag wanneer er sprake is van een natuurinclusief bedrijventerrein. Ten aanzien van bedrijventerreinen hebben we bepaalde instrumenten, die ook breder zijn dan alleen natuurinclusief. Die monitoren we wel. Het college ontraadt de motie.

4985

4990

Motie 197 'Economie binnen ecologische grenzen': Recent is de Economisch uitvoeringsagenda gepresenteerd en besproken. Daarin staat dat we streven naar een economie van brede welvaart. Dat is een economie die brede welvaart versterkt en geen schade aanbrengt aan ecologie, biodiversiteit en dierenwelzijn. Als de motie verder gaat dan onze Economische Uitvoeringsagenda en alle economische ontwikkelingen in Noord-Holland, dan moet ik de motie ontraden. We kunnen niet toetsen aan iedere economische activiteit, die bij een ondernemer of gemeente plaatsvindt.

4995

Motie 200: 'Een boost voor dierenwelzijn': Wat de motie vraagt is het werk van de ambtelijke organisatie. We streven ernaar dat binnen de gehele organisatie dierenwelzijn wordt meegewogen bij alles wat we doen. U nam een voorschot op hoe de vacature moet worden ingevuld. Bovendien zou ik dan eerst nieuw beleid willen hebben voordat we er een fte aan koppelen. Nu is de vraag wat deze persoon moet gaan doen. Daarvoor is geen voorstel gedaan.

Motie 201: 'Handreiking gemeenten met mogelijkheden voor schuilgelegenheden': Hiervoor zou ik het Hitteplan van LNV willen afwachten. Dan kijken wat we als provincie en als gemeente kunnen doen. Daartoe kan een bijeenkomst worden georganiseerd. Ik wil kijken of de toelichting Omgevingsverordening over schuilgelegenheden helder genoeg is. Een handreiking maken voor gemeenten, ondernemers en mensen die als hobby dieren houden gaat heel ver. Het is vaak maatwerk. De verantwoordelijkheid ligt primair bij de ondernemer, de eigenaar van de dieren, of bij de gemeente. De motie wordt deels toegezegd voor het bespreken van het Hitteplan en om te kijken naar de toelichting op de Omgevingsverordening. Verder wordt de motie ontraden.

Motie 'Toiletten': De motie is flink aangepast. Het is nu een overzichtelijker bedrag. U vraagt eigenlijk om nieuw beleid. Als we een subsidieregeling in het leven roepen dan is daarvoor ambtelijke capaciteit nodig wat circa 50.000 extra zal kosten. De vraag is of je een nieuwe regeling, nieuw beleid in het leven gaat roepen voor 5 toiletten. Mijn advies is dat het niet voldoende impact maakt. Dat laat ik aan uw beoordeling over.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Ik snap dat 50.000 euro uitvoeringskosten voor 25.000 euro weggeven niet tot elkaar in verhouding staat. Vandaar dat we de term subsidieregeling hebben geschrapt. Is het niet mogelijk dit in een soort subsidie buiten uitvoeringsregeling vorm te geven, na overleg met een aantal organisaties? Het zou echt moeten gaan om een pilot waarin we wat verkennen.

Gedeputeerde **ZAAL**: Ook pilots en subsidies buiten uitvoering vergen ambtelijke capaciteit. Zeker omdat dit nieuw beleid is. We hebben geen beleid op het gebied van toiletten in natuurgebieden en langs fiets- en wandelpaden. Dat zou toch echt wel een flinke investering in ambtelijke capaciteit kosten.

De heer **KLEIN** (CU): Ik kan daarin enigszins meegaan. Tegelijkertijd vind ik het heel moeilijk om te kunnen inschatten hoe reëel 50.000 euro is. Het is een ingewikkeld dilemma. Ziet u manieren om het goedkoper uit te voeren?

Gedeputeerde **ZAAL**: Op dit moment niet. Laten we er eens het gesprek over voeren in de commissie. De eerdere moties zijn uitgevoerd. Naar aanleiding van de motie van de 50PLUS/PvdO hebben we dat besproken. Op dit moment vind ik het onverstandig om een nieuwe regeling in het leven te roepen. Ik wil er best nog eens naar kijken, maar u moet de motie ook niet steeds terug laten komen. Wilt u nieuw beleid als Staten dan moeten we dat doen en dan kost het dit.

De **VOORZITTER**: Gedeputeerde Olthof het woord is aan u.

5040

Gedeputeerde **OLTHOF**: Ik sluit me aan bij de complimenten voor de beraadslagingen van vandaag en in de commissies. Ik kreeg twee vragen.

Forum voor Democratie vroeg naar de centrale brugbediening. Uitbreiding is nodig om het rendabel te maken en efficiënter te kunnen inzetten. Een evaluatie lijkt me nu nog niet

5045

opportunity, omdat we nog moet beginnen met de uitbreiding. Binnen IPO-verband hebben we veel contact met andere provincies over dit soort ontwikkelingen en ook met het Rijk. Ik ben niet op de hoogte van een evaluatie bij het Rijk. IK zal dat navragen bij het Rijk.

DENK verzocht het OV betaalbaar te houden. Net als energie moet ook openbaar vervoer voor iedereen bereikbaar blijven. Het is onze gezamenlijke opgave om het OV betaalbaar te houden. Openbaar vervoer moet aantrekkelijk worden gemaakt maar ook blijven voor iedereen. Daar staat het college niet alleen voor. Daarvoor staan we met elkaar aan de lat, ook als er een afweging gemaakt moet worden als het gaat over de betaalbaarheid.

5050

5055

Motie 193 'Actualiseren milieuvergunning bedrijven Schiphol' wordt ontraden. De motie is ingewikkeld. Het Rijk is bevoegd gezag over Schiphol. In de geest van de motie zal ik in kaart brengen hoe de verhoudingen liggen als het gaat om bevoegd gezag. Waar is het Rijk voor aan zet, waar is de Provincie voor aan zet en waarvoor zijn gemeenten aan zet?

5060

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Koyuncu.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik had een vraag over de iVRI'S gesteld.

Gedeputeerde **OLTHOF**: Er staan 45 iVRI's, waarvan er 15 de functionaliteit in de volle breedte benutten. Dat is vanuit pilotvorm en op specifieke trajecten. Als we daarvan meer weten en het zich verder ontwikkelt dan kijken we of we naar 45 iVRI's gaan. Na een update zal de schaa sprong worden gemaakt. We gaan niet overal iVRI's neerzetten als we ze niet kunnen benutten.

5065

5070

Motie 198 'Aanrijding met wilde dieren voorkomen' wordt op dit moment ontraden. Ik wil u wel vragen om de motie in uw achterzak te houden. Met 15.000 euro voor infrastructuur, waarvan ook het organiseren moet worden georganiseerd doen we geen recht aan een Challenge. We zijn bezig met een onderzoek met de Universiteit van Wageningen over wild aanrijdingen. Begin 2022 verwacht ik de eerste uitkomst te hebben. Binnenkort ontvangen de Staten een rapport over de ontsnippering. Ik stel voor om in het eerste kwartaal van 2022 een Technische briefing te organiseren om u mee te nemen in wat er op dit moment allemaal gebeurt. U kunt dan altijd nog overwegen om wat met de motie te gaan doen.

5075

5080

Motie 209 "Versnellen aanpak fietsknelpunten in Noord-Holland": ik wijs op de Agenda Actieve Mobiliteit. Daarmee komt het college binnenkort. We hebben al een subsidieregeling, die openstaat voor gemeenten, waaruit kleine infrastructuur, knelpunten en gevaarlijke situaties

gefinancierd kunnen worden. In de volle breedte gaan we met praten over de Agenda Actieve Mobiliteit. Deze motie wordt door het college ontraden

Motie 212 Pontveren IJpendam en Spaarndam: Het college adviseert positief.

5085

Motie 215 'Jongerenperspectief Bereikbaarheid: Het college adviseert positief.

5090

De heer **VAN DIJK** (Commissaris van de Koning): Motie 204: De barbecue die we hadden, was geen volksvertegenwoordigde bijeenkomst, maar een evenement. We hebben ons aan de regels gehouden die toen golden. Motie 204 wordt ten zeerste ontraden. De Provincie houdt zich aan landelijke regelgeving. Een oproep tot het snel schrappen van maatregelen is daarmee ongewenst. We handelen conform het landelijk beleid.

5095

Motie 205: We worden gevraagd een brief te schrijven aan de Noord-Hollandse colleges van B en W om geen prioriteit te geven aan het handhaven van genoemde maatregelen. U zult begrijpen dat het wederrechtelijk is als dat landelijk democratisch vastgesteld beleid is. Dat geldt natuurlijk ook voor gemeenten. Daarnaast is het ook niet onze rol om ons daarin te mengen, voor zover er al beleidsvrijheid is voor gemeenten. De motie wordt ontraden

5100

Motie 206: 'Coronatoegangsbewijs werknemers Provincie Noord-Holland': Op dit moment is er nog geen sprake van wetgeving die het voor werkgevers mogelijk maakt om van hun werknemers een coronatoegangsbewijs te vragen. Zodra die er wel zou zijn dan zal de Provincie zich daaraan houden. De Provincie zal de landelijke regelgeving dan gewoon moeten uitvoeren. Het is ook nog niet bekend of de Provincie te zijner tijd kan beslissen of we de coronacheck voor medewerkers al dan niet zouden willen invoeren. Ook deze motie wordt ontraden.

5105

Motie 210 is niet een motie die het college regardeert, die regardeert de Staten. Daar zal ik me verder onthouden van commentaar.

5110

De **VOORZITTER**: Dit ten aanzien van de reactie van het college in eerste termijn. Dan gaan we nu schoren. We schorsen tot 20.00 uur. Dan heeft u tijd om te dineren en om met uw fractie te overleggen. U kunt in tweede termijn aangeven of u een motie aanhoudt of een wijziging wil doorvoeren. Om 20.00 uur gaan we verder met de tweede termijn. Rond 21.00 uur schors ik de beraadslagende vergadering tot 15 november. Dan zouden we om 21.15 de besluitvormende vergadering kunnen starten.

5115

Ik schors de vergadering tot 20.00 uur.

Schorsing 19.03-20.03 uur

5120

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. We zijn bij agendapunt 9, Begroting 2022 Memorie van Antwoord, voordracht 57. We beginnen aan de tweede termijn.

Tweede termijn:

5125 De heer **JENSEN** (JA21): Gedeputeerde Pels zei dat onze motie (184) overbodig is, omdat er al aan gewerkt wordt. Kan de gedeputeerde aangeven wanneer dit gereed is?

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben blij dat het zoveel over woningbouw is gegaan. Het is goed om te zien dat het een belangrijk thema is. Ik zocht wat uitspraken op van de voorganger van de heer
5130 Van der Maas over vertrouwen in gemeenten en dergelijke. De VVD heeft het zichzelf al moeilijk genoeg gemaakt met het aankondigen van de belastingverhoging.. Laat ik het dan maar achterwege laten.

Wat mevrouw Kocken zei sprak me aan. Ze zei dat mensen zich het beste voelen in het groen. Juist misschien ook wel in de stad. Misschien moet je dan ook de stad groen houden en niet
5135 teveel verdichten. Ik zie uit naar uitwerking van het Masterplan Wonen en ook naar het bedrag dat nodig zal zijn. Daarover komen we later nog te spreken.

We worstelden met de motie van de PvdD over groene schoolpleinen. Het is wel vrij groots opgezet. Misschien was het beter om aan te sluiten bij het steunpunt in Utrecht dat er al is. Het principe vinden we dusdanig goed dat we de motie zullen steunen.

5140 De heer **ZOON** (PvdD): Ik loop de moties en amendementen door.
Motie 189 houden we aan, omdat we er in de commissie nog op terug willen komen.

Motie 190 gaat over waterkwaliteit. Het gaat hier niet alleen over de Kaderichtlijn Water, maar breed over waterkwaliteit. Milieuorganisaties kunnen daar een goede rol in spelen. Uit de
5145 technische beantwoording kwam naar voren dat ze niet betrokken worden. door het uitspoelen van mest komt deze in het oppervlaktewater terecht. De motie is een aanvulling van het beleid.
Motie 191: Juist met de indicator is deze motie een goede aanvulling op de andere bollenmotie. Het is juist goed om de indicator toe te voegen aan de begroting.

Motie 193 zullen we aanhouden. We bedanken Gedeputeerde Staten voor de toezegging.

5150 Motie 194 willen we ook aanhouden. We kunnen zeker nog wat verbetering aanbrengen in de controle van waterschappen. Dit komt vast nog een keer terug.

Motie 195: In de Woonagenda staat dat we natuurinclusief gaan bouwen, net als in de Uitvoeringsregeling van de subsidie. Ik vind het raar dat de Provincie wel natuurinclusief opneemt in de allerlei documenten en dat de gedeputeerde vervolgens zegt dat er geen goede definitie is.

5155 Motie 196: Het CDA is positief over de motie. De gedeputeerde wil hiermee aan de slag gaan. Ook hoor ik dat we dit al doen. Toch zie ik nog steeds dat er weinig mee gebeurt. Mijn intuïtie zegt dat we de motie moeten aanhouden, maar dat we gedeputeerde scherp moeten bevragen en dat zij in de commissie moet aangeven hoe zij de groene schoolpleinen vormgeeft.

Motie 197: De gedeputeerde heeft het goed begrepen. Moties gaan over de Provincie. Dus als we
5160 het hebben over economie binnen ecologische grenzen dan hebben we het uiteraard over de motie. Ik ben blij dat de gedeputeerde de motie goed heeft gelezen.

Motie 198: Heel veel dank. Deze motie wordt aangehouden. We zijn benieuwd naar de uitwerking.

Motie 200 1: Dat doet ons pijn. We hebben een uitgebreide motie gemaakt over hoe we invulling
5165 kunnen geven aan een fte voor Dierenwelzijn. We hebben handvatten gegeven voor wat de

functie zou kunnen inhouden. Als we dan horen dat we geen taakomschrijving hebben gemaakt, dan zijn we daar verdrietig over.

5170 Motie 201: Als we het hebben over dingen doen, dan is dit nu juist een motie om te doen. We willen niet weer wachten op een hitteplan dat gaat komen. We weten heus wel dat het hitteplan komt. Pak nu de handschoen op en ga hiermee aan de gang. Het gaat over een klein bedrag.

Motie 202 zullen we aanhouden. We zijn blij met de toezegging.
Het CDA stelt dat de PvdD dingen roept, maar dat niet voor elkaar krijgt. Ik kan vele zaken noemen die we voor elkaar kregen, zoals de groene schoolpleinen. We gaven input voor de Voedselvisie. Daarin zijn veel punten overgenomen, waarmee we heel blij zijn. We vragen al tien
5175 jaar om zonnepanelen rond Schiphol. Die gaan er nu komen. We vragen al sinds lange tijd om EHS en NNN af te maken. Volgende week gaan we het plan bespreken om dat voor elkaar te krijgen. Als partij hebben we voor elkaar gekregen dat er beter gehandhaafd wordt bij Tata Steel.

5180 Mevrouw **ALBERTS** (SP): Ik heb over twee moties iets te zeggen. Motie 207 willen we toch graag in stemming brengen. Motie 208, de stikstofmotie, wordt aangehouden.

De heer **KLEIN** (CU): Dank aan het college voor de reacties en complimenten aan de VVD voor de stoere actie. Een verstandige stap. Welkom aan de kant van de redelijke partijen.
Wij zijn blij met het positief advies op de motie rondom de pontjes. We waren er niet door
5185 verrast. Het was een invulling die al was voorgesteld door Gedeputeerde Staten.
Bij de reactie op de motie toiletten verbaasden wij ons over de geschatte uitvoeringskosten van 50.000 euro. Kan dit niet gewoon worden meegenomen in het overleg met de TBO's en aangeven dat de Provincie er in principe geld voor beschikbaar heeft en dat ze met een voorstel kunnen komen? Dan hoeft dat toch geen 50.000 euro te kosten?

5190 De heer **KOYUNCU** (DENK): De gedeputeerde gaf aan dat het meer een gemeente aangelegenheid is. Hiermee ontraadt het college onze motie. Tegelijkertijd geeft het college een positief advies op motie 215 om energiearmoede in kaart te brengen. Deze keuze is voor ons niet geheel te volgen. We zijn wel blij dat er mogelijk via deze weg werk kan worden gemaakt van de inzet van energieconciërges. We zouden het op prijs stellen als het kan worden meegenomen in de
5195 terugkoppeling van motie 215. Kan de gedeputeerde dat toezeggen?

Ik heb geen reactie gehad op mijn bijdrage inzake het onderzoek naar het slavernijverleden. In januari volgt een initiatiefvoorstel van DENK. Is het college bereid om middelen vrij te maken voor dit onderzoek.

5200 Mevrouw **VAN GEFFEN** (Liberaal N-H): Voor veel mensen komt het als verrassing dat de VVD de opcenten wil verhogen, voor mij niet. Er is heel bewust op gekoerst, het laatste jaar, om die verhoging op een acceptabele manier voor de VVD achterban te brengen. Zoals gezegd heeft dit college eerst een aantal reserves ingezet voor beleid. Zozeer zelfs dat nu bij het
5205 Investeringsprogramma iMPI wordt gezegd dat keuzes nodig zijn en dat niet alles meer kan, terwijl het maar over 4 miljoen euro per jaar gaat vanaf 2028. Dat was vanuit 175 miljoen euro reserves goed op te brengen, maar helaas zijn die leeggehaald. Dit is links beleid. GL, D66 en de PvdA waren er ook heel duidelijk over bij de beschouwingen. Investeren in infrastructuur, vooral

als het om auto's gaat, is voor hen weinig belangrijk. Die ambitie wordt afgebouwd. Wel is de
5210 automobilist graag in beeld als melkkoe. Nu er weinig reserves meer leeg te halen zijn, betaalt de
gewone Noord-Hollander de rekening. Niet de Noord-Hollander met de elektrische auto, die komt
er goed vanaf, want die hoeft niets te betalen. Het is de Noord-Hollander met een benzine of
dieselauto, die al worstelt met oplopende kosten, gemeentelijke lasten en inflatie en vaak met de
gevolgen van de coronacrisis. Die Noord-Hollander is een melkkoe voor deze coalitie waar de
5215 VVD een hoofdrol in speelt. Ik herinner de VVD graag aan de eerste V, die van volkspartij. Juist de
gewone, hardwerkende bewoners en ondernemers mogen op meer zorg en steun rekenen, maar
zij betalen eenzijdig de rekening van een onverstandig financieel beleid.

Dan enkele reacties op moties. De motie over het beleid voor kleine kernen en die van de
toiletten zullen we steunen. De motie over de pontjes zullen we ook steunen.

5220

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik zal proberen mijn tweede termijn aanzienlijk korter te houden. Ik was
nog een antwoord verschuldigd aan de heer Heijnen over NNN. Voor NNN gelden andere regels
dan voor Natura2000. Daar kan niks worden aangepast en in NNN wel. In principe is er een
opening. Het gesprek aangaan is wat GL betreft altijd goed. Ik wil geen valse belofte doen. Wat
5225 ons betreft staat de ecologische doelstelling die we daarmee hebben wel voorop. Daarin willen we
geen concessies doen. Als er andere mogelijkheden zijn, die daar ook recht aan doen, dan
moeten we het er zeker over hebben.

Het verdichten in de stad: U doet voorkomen alsof ik daarmee voorstel dat we stad helemaal
moeten asfalteren. Dat is niet het geval. We zeggen niet dat er een flat in het park moet komen.
5230 Het gaat om bouwen rondom OV-knooppunten of de Zaancorridor. Dat zijn voorbeelden waarbij
bedrijventerreinen binnenstedelijk worden omgezet naar woningbouwen, zonder dat
binnenstedelijk groen hoeft te worden opgeofferd.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

5235

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik raad u aan eens op de planviewer te kijken. Daarop zijn de
binnenstedelijke locaties te zien. Die zijn in sommige gevallen in het groen. Het lijkt me
interessant om op een ander moment hier eens met elkaar over door te praten.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Het laatste punt dat ik wil maken is dat we vaststellen dat we aan de
hand van het nieuwe Noord-Hollandse proces ter besteding van het rekeningresultaat kunnen
vaststellen dat het voor een eerste ronde heel aardig was. Verwijzend naar de menukaart eten we
betrekkelijk weinig en houden we wat geld over. Kan dat geld worden meegenomen naar de
Kaderbrief? Kunnen de moties die naast de menukaart zijn komen te staan dan worden bekeken?
5245 Ik vind het lastig om de nu ingediende moties, naast de moties die op de menukaart staan en die
een financiële consequentie hebben, ook mee te nemen. Dat zal ons ertoe brengen dat we een
aantal moties op dit moment niet zullen steunen, hoewel we ze inhoudelijk een warm hart
toedragen.

5250 De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Heijnen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Ik ben het eens met mevrouw Kocken. Ik vind het fijn dat ze in haar tweede termijn steun heeft gegeven aan het verzoek om dit goed te evalueren. Ik vind het een goede manier om invulling te geven aan samenwerking coalitie en oppositie en Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten. Ik zou via mevrouw Kocken aan de gedeputeerde willen vragen om
5255 ons in de commissie bij te praten waar ze aan denkt in de evaluatie. Wellicht kunnen we wat meer gedetailleerde voorstellen aanleveren in plaats van de volledig vormvrije moties.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Ik sluit me aan bij de vraag, via mij, voor de gedeputeerde.
5260

De heer **VAN DER MAAS** (VVD): Wat ik gehoord heb vandaag, is dat we eigenlijk leven tussen hoop van de heer Klein en de vrees voor de revolutie en het communisme. Daar tussenin vinden we haalbaar, betaalbaar en realistisch. Goed beleid moeten we voeren in de provincie. We hebben grote opgaven wegens woningnood en klimaatverandering. De woningnood heeft wat de VVD
5265 betreft de hoogste prioriteit. Dat is waarom we die handreiking hebben gedaan. Ik hoorde zeggen dat belastingverhoging niet past bij de VVD. Wat bij de VVD past is problemen erkennen en daarvoor oplossingen aandragen en als die oplossingen er zijn, daarvoor ook geld aandragen. De opcenten zijn sinds 2007 niet verhoogd. Soms breekt nood wet. Dat is wat ik hier zeg, onder voorwaarde dat de opcenten de laagste van Nederland blijven.

5270 Ik heb nog een vraag aan gedeputeerde Stigter over de motie buurgemeenten. Graag krijg ik iets meer duiding. Wanneer kunnen we wat verwachten? Graag hebben we daarover duidelijkheid voordat het zijn plek krijgt in de Omgevingsverordening.

Een aantal moties zullen we toch steunen. In haar brief aan het college gaf de VVD-fractie aan dat het geld dat overblijft aan de algemene reserve zou moeten worden toegevoegd. We zien nu twee
5275 moties, die nut en noodzaak hebben. Daar overwegen we mee te stemmen.

Mevrouw **STRENS** (D66): Ik gebruik mijn tweede termijn niet om alle moties langs te lopen. Ik kom wel terug op twee inhoudelijke onderwerpen, die ik benoemd heb tijdens mijn bijdrage en waarop goede toezegging kwamen van mevrouw Zaal en de heer Stigter. De sociale innovaties:
5280 fijn om te horen dat het college binnen de bestaande MKB-instrumenten bereid is om te kijken hoe dit punt kan worden meegenomen.

De heer Stigter gaf aan ten aanzien van de energiecoöperaties dat ze hun eigen regeling hebben en dat er begin 2022 een voorstel komt om dit te versterken. We kijken daar met plezier naar uit. De vier moties die mede door D66 zijn ingediend, kunnen op een positief advies rekenen. Daar is
5285 D66 blij mee.

Betreffende het amendement over expats hecht D66 er toch wel waarde aan om dat punt in de begroting te laten staan. Het geeft uitvoering aan een gemaakte afspraak in het coalitieakkoord. We zien dat we in Noord-Holland te maken hebben met meer vacatures dan beschikbare arbeidskrachten. Ook expats kunnen in die zin helpen om invulling te geven aan de voor de
5290 transitie benodigde arbeidspopulatie.

De heer **LEERINK** (PvdA): Dank voor de reactie van het college. Dank ook voor het mooie debat. Er is nog een emissie die ik goed moet maken. We hebben de motie energiearmoede ingediend.

5295 Naast de genoemde indieners PvdA, D66, SP en PvdD horen natuurlijk ook ChristenUnie en DENK genoemd te worden als indieners.

De heer Van der Maas bespiegelde een en ander en zegt dan dat de revolutie de VVD niet zo ligt. Uitgerekend de meest revolutionaire opmerking van vandaag komt van de VVD. Ik ben daar overigens heel blij mee. Misschien hebben we wel een woonrevolutie nodig. Er moeten ongekende maatregelen worden genomen. Er moet iets gebeuren aan die woningnood in Noord-
5300 Holland.

De **VOORZITTER**: Ik noteerde vragen voor alle gedeputeerden.

5305 Gedeputeerde **PELS**: Een aantal vragen. Mevrouw Rommel wees er ook al op. Vanuit GL kwam het ook nog als aandachtspunt. Het lijkt me goed om dat mee te nemen naar de evaluatie en het proces dat we met elkaar gaan neerzetten. Als er moties worden ingediend bij de Kaderbrief dan wordt het moeizaam om moties, die nog bij deze vergadering worden ingediend, dan nog naast elkaar te wegen en van integrale advisering te voorzien. Dat geldt vooral voor de motie groene schoolpleinen.

5310 GL vroeg ook wat te doen met de middelen die mogelijkwijs, afhankelijk van de moties die worden aangenomen, overblijven. Het blijft in eerste instantie in de algemene reserve. Het lijkt me een prima voorstel, tenzij zich actuele ontwikkelingen voordoen en we spreken van een groot risico en we die middelen nodig hebben, om dit te betrekken bij het nieuwe proces wat we met elkaar aangaan bij de Kaderbrief. De heer Heijnen vroeg of we daarover in de commissie het
5315 gesprek kunnen aangaan. Dat kan natuurlijk. Laten we dat doen. Het is goed als we daar een gelijk beeld over hebben, dat zowel Provinciale als Gedeputeerde Staten de inzet van die evaluatie delen en ook dat we naar een nieuw proces toegaan. De voorbereiding van de Kaderbrief is al in gang gezet. Als we daar handen en voeten aan willen geven, zullen we snelheid moeten betrachten.

5320 JA21 vroeg wanneer inzicht wordt gegeven over de kosten voor infrastructuur. Dat komt terug in de Perspectiefnota. Die loopt gelijk op met de Kaderbrief. Die ligt in juni 2022 ter besluitvorming aan Provinciale Staten voor.

5325 Vanuit DENK kwam een vraag over een onderzoek naar het slavernijverleden. Op uw motie en het initiatiefvoorstel heeft het college al geadviseerd. Het college blijft bij dat advies. Het lijkt het college goed om de behandeling van het initiatiefvoorstel af te wachten voordat we er middelen voor reserveren.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Jensen.

5330 De heer **JENSEN (JA21)**: IK dank de gedeputeerde voor haar antwoord. Dat is voor ons voldoende. We trekken onze motie 184 in.

5335 Gedeputeerde **PELS**: De vraag over de energiecoaches zal ik namens collega Stigter beantwoorden. Het college geeft mee dat het graag naar de wenselijkheid en ook de mogelijkheden kijkt voor die energiecoaches in de rapportage over energiearmoede, zoals gevraagd in motie 215.

Ik ga nog in op de inbreng van Liberaal Noord-Holland. De suggestie dat tekorten in het iMPI ontstaan door keuzes die deze coalitieperiode worden gemaakt, is onjuist. De tekorten die op termijn ontstaan in het iMPI komen door investeringen van vroeger. Die vragen onderhoud. Dat is de realiteit. Er ligt een enorme onderhoudsopgave. We hebben op verzoek van de Staten in deze periode 110 miljoen euro vrijgemaakt, in een ongekende crisis, om Noord-Holland daar goed doorheen te loodsen. De Staten gaven aan dat we daarvoor mochten lenen. We leenden van onszelf door het in kapitaallasten te zetten. Geen rente en we zetten het op de begroting. Dat we middelen zomaar uit onze reserve haalden en grote tekorten voor Mobiliteit zouden hebben dat is gewoon niet waar.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voor mij rest nog een vraag met betrekking tot motie 195. Het college adviseert negatief, zoals in eerste termijn verwoord door mij en collega Zaal. Er is nul hectare natuurinclusieve woonwijken gerealiseerd. Als er nieuwe woonwijken worden ontwikkeld dan proberen we dat natuurinclusief te doen. Het valt onder die beleidsnoemer. Richting de VVD wil ik erkentelijkheid van het college uitspreken om in ieder geval positief mee te denken aan het oplossen van een van de grootste problemen van deze tijd. Met de uitwerking van het Masterplan Wonen komt het college bij u terug met een passend voorstel. Ik denk dat de VVD daarmee heel goed invulling geeft aan de V van Volkspartij.

Gedeputeerde **ZAAL**: Richting de PvdD: We hebben natuurlijk wel een definitie van wat natuurinclusief is, maar niet wat een natuurinclusief bedrijventerrein is. Daar is de stand niet nul. Er zijn zeker natuurinclusieve ontwikkelingen, zoals in de omgeving van Schiphol en Greenport Aalsmeer. Wanneer ziet de PvdD het als een natuurinclusief terrein? 100 procent gaat niet in een keer en daarom ontraden we deze motie.

Ten aanzien van Dierenwelzijn heb ik niet de indruk willen wekken dat de PvdD geen ideeën aan reikt. Dat doet de fractie wel. Ten aanzien van de discussienota heeft het college al gezegd dat het binnen de bestaande fte kan worden opgelost. Het is een integrale benadering. Dus dan is het niet nodig om extra capaciteit vrij te maken.

Richting de ChristenUnie reageer ik op de toilettenmotie. U komt nu met het idee om geld ter beschikking te stellen en om te spreken met de TBO's. Zomaar geld ter beschikking stellen? Daarvoor moet eerst een zorgvuldig proces worden doorlopen. Ik zeg u toe: Laat me praten met de TBO's en vragen of ze het probleem van te weinig toiletten herkennen en wat ze zelf doen en of de Provincie daarbij kan helpen. Dan kom ik daarna bij u terug. U heeft collega Pels horen zeggen wat er gebeurt met de middelen die overblijven.

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Klein.

De heer **KLEIN** (CU): Dat vind ik een mooie toezegging. Daarmee houd ik motie 211 aan.

Gedeputeerde **ROMMEL**: Heel kort over motie 196 over de schoolpleinen. Ik hoop dat de heer Zoon deze motie zal aanhouden. Via Springzaad.nl gaan we kenniscafés, juist over groene schoolpleinen organiseren. Ik hoop dat ik u met de menukaart kan bewegen tot het aanhouden van de motie.

5380

De **VOORZITTER**: Een interruptie van de heer Koyuncu.

De heer **KOYUNCU** (DENK): Ik wil motie 213 'Energieconciërges aanhouden, vanwege de handreiking die is gedaan door het college.

5385

Gedeputeerde **STIGTER**: Er was nog een vraag van de heer Van der Maas over intergemeentelijke afstemming rondom de RES. De procesafspraken over die vroegtijdige intergemeentelijke afstemming landen in het uitvoeringsprogramma van de RES. Dit uitvoeringsprogramma loopt via de Stuurgroep eind november naar alle colleges. Het is de bedoeling dat het in december/januari

5390

wordt vastgesteld. Vrij snel daarna zal ik kunnen rapporteren of het is gelukt met de procesafspraken.

De **VOORZITTER**: Dat betekent dat alle vragen zijn beantwoord in de tweede termijn.

5395

Ik stel voor dat we tot 21.00 uur schorsen. Dan komen we terug in deze vergadering en dan hoor ik van partijen of er wellicht iets met moties gaat gebeuren. Daarna wordt de beraadslagende vergadering geschorst tot 15 november. Dan open ik de besluitvormende vergadering.

Schorsing 20.44 - 21.07 uur

5400

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

Zijn er nog partijen, die na overleg nog inbreng hebben? De heer Zoon.

De heer **ZOON** (PvdD): We houden motie 196 aan. Motie 195 trekken we in. Motie 200 willen we aanhouden.

5405

De **VOORZITTER**: Wensen anderen nog iets in te brengen? Zo niet, dan ga ik over tot schorsing van de beraadslagende vergadering.

10. Schorsing beraadslagende vergadering tot 15 november 2021

5410

De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering tot 15 november.

Schorsing 21.08 uur